

Secció I - Comunitat Autònoma Illes Balears

3.- D'altres disposicions

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA

Num. 17558

Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de dia 24 de juliol de 2009, de cessament i nomenament de nous membres, titulars i suplents, del Consell Escolar de les Illes Balears.

D'acord amb l'escrit rebut de ANPE Illes Balears, en relació al nomenament de nous membres, titulars i suplents, del Consell Escolar de les Illes Balears en substitució dels anteriors membres representants de les esmentades organitzacions.

En base a la proposta de substitució de representants, titulars i suplents, que fa el president del Consell Escolar de les Illes Balears el dia 24 de juliol de 2009, d'acord amb el que estableix l'article 9.2 del Decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova la Llei de Consells Escolars de les Illes Balears, i el punt o) de l'apartat primer de l'article 17 del Reglament d'organització i funcionament del Consell Escolar de les Illes Balears, dicta la següent:

ORDRE

Article 1.

Cessar com a membres del Consell Escolar de les Illes Balears, les persones que tot seguit s'indiquen, agraint la seva col·laboració:

Grup a: Representants del professorat, proposats per les associacions i organitzacions sindicals d'ensenyants
En representació de ANPE Illes Balears

Titular: Pere Josep Mir Martorell

Suplent: Concepción Pando Torres

Article 2.

Nomenar membres del Consell Escolar de les Illes Balears les persones que a continuació es relacionen:

Grup a: Representants del professorat, proposats per les associacions i organitzacions sindicals d'ensenyants
En representació de ANPE Illes Balears

Titular: Antoni Martorell Cànaves

Suplent: Víctor Villatoro González

Article 3.

La durada dels seus nomenaments serà la corresponent a la dels membres del Consell Escolar de les Illes Balears substituïts.

Disposició final.

Aquesta Ordre entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 24 de juliol de 2009

La consellera d'Educació i Cultura

Bàrbara Galmès Chicón

— o —

Num. 17698

Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 22 de juliol de 2009, per la qual s'estableix el currículum de l'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria a les Illes Balears

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4 de maig), al preàmbul exposa que la formació s'ha de concebre com un procés permanent que es desenvolupa durant tota la vida, ja que la capacitat d'aprendre es manté al llarg dels anys, encara que canviïn la manera com s'aprèn i la motivació per continuar formant-se. També se sap que les necessitats derivades dels canvis econòmics i socials obliguen els ciutadans a ampliar permanentment la seva formació. En conseqüència, l'atenció cap a l'educació de les persones adul-

tes s'ha vist incrementada. El títol I d'aquesta Llei orgànica dedica una atenció especial a l'educació de persones adultes, amb l'objectiu que tots els ciutadans tinguin la possibilitat d'adquirir, actualitzar, completar o ampliar els seus coneixements i les seves aptituds per al seu desenvolupament personal i professional. Per a això, regula les condicions en què s'han d'impartir els ensenyaments conduents a títols oficials, alhora que estableix un marc obert i flexible per realitzar altres aprenentatges i preveu la possibilitat de validar l'experiència adquirida per altres vies.

La Llei 4/2006 de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears (BOIB núm. 50, de 6 d'abril) considera que la formació bàsica ha d'articular la seva organització tenint en compte les necessitats, els interessos i el temps disponible de les persones adultes i ha de contribuir a donar resposta a situacions socials específiques i a l'educació permanent per poder garantir el desenvolupament cultural i econòmic tant de les persones individualment considerades com dels grups socials.

La disposició addicional primera del Reial Decret 1631/2006, de 29 de desembre pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims corresponents a l'educació secundària obligatòria (BOE núm. 5, de 5 de gener de 2007) diu que les persones adultes que vulguin adquirir les competències i els coneixements corresponents a l'educació secundària obligatòria comptaran amb una oferta adaptada a les seves condicions i necessitats fixant un marc comú per a tot l'Estat regit pels principis de mobilitat i transparència.

La disposició addicional primera del Decret 73/2008, de 27 de juny pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 92 ext., de 2 de juliol) recull els principis i l'estructura organitzativa de l'educació secundària per a persones adultes.

L'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura, de 8 de setembre de 2008 per la qual es regula l'organització i el funcionament dels ensenyaments per a les persones adultes que condueixen a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 146, de 16 d'octubre) és el marc d'actuació autonòmic per a la impartició d'aquests ensenyaments.

La Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears (BOIB núm. 32, d'1 de març), a l'article 36.2, estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència de desenvolupament legislatiu i d'execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats.

D'acord amb el Reial decret 1876/1997, de 12 de desembre, sobre el trànsit de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari (BOE núm. 14, de 16 de gener de 1998) i d'acord, també, amb l'article 7.1 del Decret 67/2008, de 6 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm. 83, de 14 de juny) correspon al Govern de les Illes Balears dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions que siguin necessàries per establir el currículum de l'educació secundària per a les persones adultes.

La Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB núm. 15, de 20 de maig) reconeix la llengua catalana com a pròpia de les Illes Balears i, com a tal, llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament i oficial en tots els nivells educatius. El Decret 92/1997, de 4 de juliol, regula l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en tots els nivells educatius i en tots els centres docents no universitaris (BOCAIB núm. 89, de 17 de juliol). L'Ordre de 12 de maig de 1998 regula l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua de l'ensenyament en els centres docents no universitaris (BOCAIB núm. 69, de 26 de maig).

L'educació de persones adultes presenta un conjunt d'especificitats que condicionen l'elaboració dels currículums. Per una banda, són moltes les persones que accedeixen a aquests estudis procedents dels instituts amb expectatives acadèmiques migrades, persones que, per causes múltiples, no han assolit el títol d'educació secundària obligatòria i també, per causes diverses, el necessiten per accedir al món laboral, als cicles formatius de grau mitjà o per millorar en el marc del propi àmbit laboral. Per altra banda, aquest tram educatiu també acull persones majors que desitgen obtenir el graduat en educació secundària obligatòria per millorar la seva formació general, per enriquir-se intel·lectualment o per progressar en el seu àmbit laboral o professional. Tot plegat un repte que implica dedicació, esforç i il·lusió tant per part de l'alumnat com per part del professorat.

L'heterogeneïtat, habitual a les aules d'infantil, primària i secundària, a les aules d'educació de persones adultes es veu incrementada per importants diferències d'edat, d'interessos, de motivacions i d'experiències, que incrementen notablement la complexitat tot i que, en molts casos, també és cert que milloren les expectatives i el nivell de motivació de l'alumnat. Podríem afirmar que la complexitat es veu compensada per la maduresa que implica una major motivació vers els estudis, una major predisposició a l'estudi i un major nivell de responsabilització.

Les motivacions per accedir al títol d'educació secundària obligatòria són molt diverses però en general podríem indicar que predomina un major interès per les tasques, una major responsabilització en el procés d'aprenentatge i una

orientació pràctica dels estudis. Aquesta orientació pràctica no implica que tots els continguts que es treballin necessàriament hagin de concretar-se en aspectes de la vida quotidiana; molts continguts permeten accedir a nous continguts i noves formulacions que no tenen referents directes en la pràctica o en la més estricta funcionalitat però sí que ens veiem obligats a demostrar la vinculació entre allò que s'estudia i les necessitats i problemes de la vida quotidiana. Aquesta praxiologia ens obliga a tots a elaborar unes seqüències d'ensenyament i aprenentatge que parteixin de problemes reals, propers i quotidians per consolidar determinats aprenentatges i avançar cap a formulacions més teòriques, abstractes i de caire deductiu.

L'accés al raonament abstracte és un dels reptes que ens planteja l'educació. Són moltes les persones que presenten dificultats en aquest camp i, per tant, necessiten de processos de raonament inductiu que els permetin arribar a l'abstracció i a la teorització per retornar a l'anàlisi i la reflexió sobre la realitat; és a dir, són moltes les persones que necessiten els referents propers i quotidians per reflexionar de forma inductiva i assolir comprensions cada vegada més àmplies, sòlides i abstractes. Per tant, necessitem plantejar anàlisis properes a la realitat i reflexions a partir de problemes reals, és a dir processos inductius que permetin assolir competència i seguretat per procedir a aplicar processos deductius. Aquesta realitat ens condiona els currículums, l'estructura dels quals intenta aproximar-se a aquestes necessitats.

El currículum d'educació secundària per a persones adultes, seguint la legislació vigent, esmentada anteriorment, s'estructura en tres grans àmbits de coneixement:

- L'àmbit de comunicació que inclou els aspectes bàsics del currículum de l'ESO referits a les matèries de llengua catalana i literatura, llengua castellana i literatura i primera llengua estrangera, la llengua anglesa.
- L'àmbit científicotecnològic que inclou els aspectes bàsics del currículum de l'ESO de les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa, tecnologies i els aspectes relacionats amb la salut i el medi natural recollits al currículum d'educació física.
- L'àmbit social que inclou els aspectes bàsics del currículum de l'ESO referits a les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania, i els aspectes de percepció recollits en el currículum d'educació plàstica i visual i música.

Cada àmbit presenta dos nivells, cada nivell inclou dos mòduls que es corresponen als dos quadrimestres i cada mòdul està organitzat en unitats d'aprenentatge. Els mòduls i les unitats d'aprenentatge intenten donar resposta a qüestions complexes i interessants de caire global i intenten oferir un marc general de comprensió més enllà de la simple llista de continguts ordenats a partir dels criteris epistemològics de cada disciplina científica.

En el marc de cada mòdul i de cada unitat d'aprenentatge es contempla un ampli marc d'autonomia per concretar l'acció educativa a peu de cada aula. Són molts els aspectes que queden per concretar i són moltes les possibilitats que ofereix el marc curricular per establir concrecions en funció de necessitats, possibilitats, interessos i motivacions de cada grup i de cada aula de l'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció de graduat en educació secundària obligatòria. Focalitzar un aspecte per damunt d'un altre, és a dir, prioritzar, ampliar o reduir, objectius i continguts, desenvolupar profundament un tema d'interès, elegir els materials i dissenyar les estratègies metodològiques més adients en funció de cada context són aspectes que cal concretar.

El currículum d'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció de graduat en educació secundària obligatòria respon a la necessitat d'establir ponts i relacions entre el coneixement quotidià i el coneixement científic i a una visió globalitzadora i interdisciplinària que relaciona continguts d'àrees de coneixements diferents.

Mòduls i unitats d'ensenyament i aprenentatge intenten donar coherència global als continguts que s'han de treballar. Els continguts estan agrupats en unitats mínimament coherents entorn a qüestions o preguntes potencialment rellevants. Cada unitat d'ensenyament i aprenentatge vol respondre i explicar la necessitat i l'origen dels coneixements, lligant els continguts treballats amb qüestions properes i quotidianes que permetin entendre el sentit del que es treballa. Aquesta funcionalitat inicial no exclou la necessària conceptualització i abstracció pròpia de totes les disciplines científiques. Per tant, el currículum obeeix a un desenvolupament que parteix de les qüestions més simples i properes per arribar a les difícils i complexes.

Aquest plantejament global facilita el treball de les competències bàsiques. Saber, saber fer i saber estar són els aspectes constitutius de tota competència que s'han de posar en exercici en el marc de contextos reals i complexos. Sense aquesta perspectiva global, relacional i complexa és impossible desenvolupar i adquirir les competències fixades per la Unió Europea.

Per tot això, a proposta de la Direcció General de Formació Professional i Aprenentatge Permanent i fent ús de les facultats que m'atribueixen la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears i la Llei 3/2003, de 26 de març de règim jurídic de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i en virtut del Reial decret 1876, de 12 de desembre de 1997, sobre traspàs de funcions a la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèria d'ensenyament no uni-

versitari, dict la següent

ORDRE

Article 1

Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquesta Ordre concreta el currículum de l'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria a les Illes Balears, a què es fa referència a la disposició addicional primera del Decret 73/2008, de 27 de juny pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears

2. Aquesta Ordre és d'aplicació en els centres d'educació de persones adultes públics i privats de les Illes Balears que imparteixen educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Article 2

Currículum

1. S'entén per currículum de l'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria el conjunt d'objectius, de continguts, de competències bàsiques, de mètodes pedagògics i de criteris d'avaluació que han de guiar la pràctica educativa en aquesta etapa.

2. Els centres d'educació de persones adultes han de desenvolupar i completar, en el seu cas, el currículum dels diferents àmbits establert a l'annex d'aquesta Ordre mitjançant les corresponents programacions didàctiques, d'acord amb allò que estableix l'article 12 del Decret 67/2008, de 6 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

Disposició transitòria única

Organització per al curs 2009-2010

En el primer quadrimestre del curs 2009-2010, l'alumnat del mòdul 1 del nivell 1 i del nivell 2, l'ha de cursar d'acord amb el desplegament curricular que figura a l'annex 1 d'aquesta Ordre, mentre que l'alumnat del mòdul 2 del nivell 1 i del nivell 2 l'ha de seguir cursant d'acord amb el desplegament curricular que es conté a la Resolució de 19 de juliol de 1994 (BOE de l'11 d'agost) per la qual s'estableixen les orientacions per a la distribució d'objectius, continguts i criteris d'avaluació per a cada un dels mòduls en què s'estructura el currículum de l'educació secundària de persones adultes, segons la disposició transitòria de l'Ordre del conseller d'Educació i Cultura de 19 de juliol de 2002, per la qual es regula l'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica de persones adultes a les Illes Balears.

En el segon quadrimestre del curs 2009-2010, l'alumnat del mòdul 1 i del mòdul 2 dels nivells 1 i 2 de cada àmbit els ha de cursar d'acord amb el desplegament curricular que es conté a l'annex 1 d'aquesta Ordre.

Disposició final primera

Entrada en vigor

Aquesta Ordre entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el Butlletí Oficial de les Illes Balears. Aquesta Ordre s'ha d'aplicar a partir de l'any acadèmic 2009-2010.

La consellera d'Educació i Cultura

Bàrbara Galmés Chicón

Palma, 22 de juliol de 2009

Àmbit de comunicació

Índex

- Introducció
- Objectius generals de l'àmbit
- Orientacions metodològiques

Aprenentatge significatiu

La competència comunicativa

Les quatre destreses: llegir, escriure, parlar i escoltar

La motivació

Agrupaments dins l'aula

Atenció a la diversitat

Interdisciplinarietat

Necessitat de coordinació

- Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques
- Objectius generals de les llengües catalana i castellana

Llengua catalana i literatura

Nivell 1

- Mòdul 1. Escrivim i compremem textos
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Escriure i comprendre textos quotidians
- Unitat d'aprenentatge 2. Narrar fets, experiències i sentiments
- Unitat d'aprenentatge 3. Debatre, opinar i argumentar
- Unitat d'aprenentatge 4. Llegim per plaer
 - o Criteris d'avaluació del mòdul
- Mòdul 2. La llengua i els mitjans de comunicació
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Parlar i escoltar, llegir i escriure
- Unitat d'aprenentatge 2. Llegir la premsa. Els gèneres periodístics
- Unitat d'aprenentatge 3. Comprendre el món de la publicitat
- Unitat d'aprenentatge 4. Jo i el meu entorn: narrar i descriure
 - o Criteris d'avaluació del mòdul

Nivell 2

- Mòdul 1. Llegir per a adquirir coneixements
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Aprendre a aprendre
- Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre instruccions
- Unitat d'aprenentatge 3. Entendre i usar els mitjans de comunicació
- Unitat d'aprenentatge 4. La llengua i la literatura catalanes des de l'època medieval fins al segle XIX
 - o Criteris d'avaluació del mòdul
- Mòdul 2. El món actual
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Argumentar i exposar temes d'interès
- Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre textos administratius
- Unitat d'aprenentatge 3. Llengua i societat
- Unitat d'aprenentatge 4. La nostra època: llengua i creativitat
 - o Criteris d'avaluació del mòdul

Llengua castellana i literatura

Nivell 1

- Mòdul 1. Textos breus
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Els textos quotidians
- Unitat d'aprenentatge 2. Narrar fets, experiències i sentiments
- Unitat d'aprenentatge 3. Opinió i argumentació
- Unitat d'aprenentatge 4. Llegim per plaer
 - o Criteris d'avaluació del mòdul
- Mòdul 2. La llengua i els mitjans de comunicació
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Llenguatge oral i llenguatge escrit
- Unitat d'aprenentatge 2. La premsa. Els gèneres periodístics
- Unitat d'aprenentatge 3. La publicitat: el llenguatge publicitari
- Unitat d'aprenentatge 4. Jo i el meu entorn: narrativa, narració i descripció
 - o Criteris d'avaluació del mòdul

Nivell 2

- Mòdul 1. Recursos per adquirir coneixements
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul

- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Aprendre a aprendre
- Unitat d'aprenentatge 2. Els textos instructius
- Unitat d'aprenentatge 3. Els mitjans de comunicació i les estructures del text

Unitat d'aprenentatge 4. La llengua i la literatura castelleses des de l'època medieval fins al segle XIX

- o Criteris d'avaluació del mòdul
- Mòdul 2. El món actual
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:

- Unitat d'aprenentatge 1. Argumentació i exposició
- Unitat d'aprenentatge 2. Textos administratius
- Unitat d'aprenentatge 3. Llengua i societat
- Unitat d'aprenentatge 4. La nostra època: llengua i creativitat
 - o Criteris d'avaluació del mòdul

Llengua estrangera: anglès

Objectius generals de la llengua anglesa

Nivell 1

- Mòdul 1. Getting to know each other. Asking for and giving personal information

- o Introducció
- o Objectius del mòdul
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. Getting to know other people
- Unitat d'aprenentatge 2. Introduce myself
- Unitat d'aprenentatge 3. Describing people
- Unitat d'aprenentatge 4. A day in my life

- o Criteris d'avaluació
- Mòdul 2. My life, my school, my neighborhood, my city
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:

- Unitat d'aprenentatge 1. My neighborhood and my school
- Unitat d'aprenentatge 2. A day in someone else's life
- Unitat d'aprenentatge 3. What is the weather like today?
- Unitat d'aprenentatge 4. Biographies of my family
 - o Criteris d'avaluació

Nivell 2

- Mòdul 1. Describing personality, natural phenomena, health and lifestyle.

- o Introducció
- o Objectius del mòdul
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1. My daily routines
- Unitat d'aprenentatge 2. The real me
- Unitat d'aprenentatge 3. Our environment
- Unitat d'aprenentatge 4. Our lifestyle
 - o Criteris d'avaluació

- Mòdul 2. Future for people, for the earth
 - o Introducció
 - o Objectius del mòdul
 - o Continguts:
 - Unitat d'aprenentatge 1. My free time
 - Unitat d'aprenentatge 2. I'd like to be...to live...
 - Unitat d'aprenentatge 3. My future
 - Unitat d'aprenentatge 4. We are in danger
 - o Criteris d'avaluació.

Introducció

Els currículums de l'educació secundària per a persones adultes, en l'àmbit de la comunicació, es plantegen un doble repte, d'una banda proporcionar una informació suficient sobre el fet comunicatiu en els diferents graus de les llengües tractades (català, espanyol i anglès) i d'altra banda fer-ho de manera prou compactada com perquè es puguin encabir en la temporalització prevista.

Les persones adultes que arriben als cursos d'educació secundària per a persones adultes que condueixen a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria han passat en menor o major grau per un procés d'esco-

larització previ. En molts de casos les informacions que reben representen no una novetat absoluta sinó un recordatori de coneixements més o menys adquirits.

No cal insistir en la importància de l'àmbit que presentem. La forma d'expressar-se tant oralment com per escrit d'una persona aporta una gran quantitat d'informació al seu interlocutor. La nostra competència lingüística, tant oral com escrita, ens identifica, palesa el nostre nivell sociocultural, el domini que hem arribat a assolir de la llengua, la sensibilitat que hem desenvolupat en el tracte social, entre altres coses, i en certa manera marca les nostres possibilitats de desenvolupament acadèmic, social i professional.

En el cas de les Illes Balears la situació sociolingüística que ha comportat la minorització lingüística de la llengua catalana, pròpia d'aquestes Illes, fa que hàgim d'ésser especialment sensibles a la superació de l'actual estatus. La llengua catalana ha de ser vehicular a tots els àmbits d'ensenyament, d'acord amb la Llei de normalització lingüística. En el cas de l'ensenyament de les persones adultes, atès el gruix de població vinguda de fora recentment, que no té prou domini oral i escrit de la nostra llengua, n'ha de ser un objectiu prioritari.

No podem bastir una societat coherent, democràtica i organitzada si excloem una part de la gent que viu aquí del nostre projecte de recuperació cultural. Els centres d'educació de persones adultes han de jugar un paper de primera línia en aquest procés.

L'especial situació que esmentàvem fa que l'alumnat hagi d'assolir un bon nivell de coneixement de l'espanyol, llengua oficial de l'Estat i cooficial a les Illes Balears, i de l'anglès, llengua necessària en la comunicació internacional. Caldrà articular els mecanismes de convivència, mitjançant els diferents Projectes lingüístics dels centres, entre aquestes llengües d'estudi a cadascun dels centres d'educació de persones adultes.

La forma en què s'han organitzat els continguts és integrant-los en unitats d'aprenentatge que treballen els diferents blocs (tipologies textuals, gramàtica, literatura, lèxic i sociolingüística). Partirem de textos orals i escrits per concretar-ne la finalitat, l'estructura i els trets lingüístics, que serviran de model per a elaborar textos propis. Reflexionarem sobre els errors i els encerts, perquè la revisió i correcció serviran per a millorar l'expressió de l'alumnat, fins i tot, la nostra, perquè són el puntal necessari per a un aprenentatge autònom i significatiu.

L'àmbit de comunicació està distribuït en quatre mòduls, alhora subdividits en quatre unitats d'aprenentatge o unitats didàctiques, organitzades entorn al treball de tipologies textuals, tot i que, en funció de les necessitats del grup i del professorat es poden subdividir les esmentades unitats d'ensenyament i aprenentatge en unitats didàctiques més simples.

El professorat establirà de quina manera temporalitzada i seqüència les unitats d'aprenentatge. Es proposa treballar quatre unitats d'aprenentatge per a cada mòdul, que es corresponen amb els quatre mesos de durada del curs. De totes maneres, cada gran unitat d'ensenyament i aprenentatge es pot subdividir, ordenar i reordenar en funció de les necessitats del professorat i de l'alumnat. El que és important és conservar l'estructura del currículum, articular entorn a textos orals i escrits en situacions i contextos d'ús variats i reals.

Encara que els objectius i els criteris d'avaluació es numerin, no hi ha un ordre jeràrquic dels continguts ni dels objectius; però sí que cal una correspondència entre objectius i criteris d'avaluació. La coherència en l'avaluació influeix decisivament sobre el compliment dels objectius.

A continuació es presenta una graella que pretén exemplificar els dos nivells i els diferents mòduls per facilitar-ne la comprensió:

	Llengua catalana i literatura	Llengua castellana i literatura	Llengua anglesa
NIVELL 1			
Mòdul 1	Escrivim i comprenem textos Mòdul 1	Escrivim i comprenem textos	Getting to know each other. Asking for and giving personal information
Centra l'enfocament comunicatiu: llegir, escriure, parlar i escoltar en situacions reals de comunicació i treballa textos narratius i argumentatius.	1. Escriure i comprendre textos quotidians 2. Narrar fets, experiències i sentiments 3. Debatre, opinar i argumentar 4. Llegim per plaer	1. Escriure i comprendre textos quotidians 2. Narrar fets, experiències i sentiments 3. Debatre, opinar i argumentar 4. Llegim per plaer	1. Getting to know other people. 2. Introduce myself. 3. Describing people 4. A day in my life.
Mòdul 2	La llengua i els mitjans de comunicació	La llengua i els mitjans de comunicació	My life, my school, my neighborhood, my city
Se centra en l'estudi del llenguatge dels mitjans de comunicació. Intenta educar en comunicació i alfabetitzar en llenguatge audiovisual.	1. Parlar i escoltar, llegir i escriure 2. Llegir la premsa. Els gèneres periodístics. 3. Comprendre el món de la publicitat 4. Jo i el meu entorn: narrar i descriure	1. Parlar i escoltar, llegir i escriure 2. Llegir la premsa. Els gèneres periodístics. 3. Comprendre el món de la publicitat 4. Jo i el meu entorn: narrar i descriure	1. My neighborhood and my school. 2. A day in someone else's life. 3. What is the weather like today? 4. Biographies of my family.
NIVELL 2			
Mòdul 1	Llegir per adquirir coneixements	Llegir per adquirir coneixements	Describing personality, natural phenomena, health and lifestyle
Aquest mòdul treballa les formes per obtenir informació a partir de determinades fonts i per aprendre. També inclou un tema d'història de la literatura.	1. Aprendre a aprendre. 2. Escriure i entendre instruccions. 3. Entendre i usar els mitjans de comunicació. 4. La llengua i la literatura catalanes des de l'època medieval fins al segle XIX.	1. Aprendre a aprendre. 2. Escriure i entendre instruccions 3. Entendre i usar els mitjans de comunicació 4. La llengua i la literatura castellanes des de l'època medieval fins al segle XIX.	1. My daily routines 2. The real me 3. Our environment 4. Our lifestyle
Mòdul 2	El món actual	El món actual	Future for people, for the earth
Aquest darrer mòdul pretén treballar l'argumentació i l'exposició i l'estructura dels textos administratius, molt freqüents en la nostra societat. També planteja la situació de les llengües actualment i alguns temes de literatura actuals.	1. Argumentar i exposar temes d'interès 2. Escriure i entendre textos administratius 3. Llengua i societat 4. La nostra època: llengua i creativitat.	1. Argumentar i exposar temes d'interès 2. Escriure i entendre textos administratius 3. Llengua i societat 4. La nostra època: llengua i creativitat.	1. My free time 2. I'd like to be... to live... 3. My future? 4. We are in danger.

Objectius generals de l'àmbit

1. Comprendre discursos orals i escrits, reconeixent-ne les diferents finalitats i situacions de comunicació en què es produeixen.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb correcció, cohesió, coherència i adequació a la situació comunicativa i al tipus de discurs.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament, per prendre consciència dels propis sentiments i per controlar la pròpia conducta.
4. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual, a fi de desenvolupar la capacitat de regular les produccions lingüístiques pròpies.
5. Utilitzar les llengües com a instruments per a l'adquisició de nous aprenentatges; per cercar, seleccionar i processar informació; per a la comprensió i l'anàlisi de la realitat i per a la fixació i el desenvolupament del pensament.
6. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació i per ajudar en la conversió de les informacions en coneixement capaç de ser utilitzat en contextos i situacions diferents.
7. Fornir la informació suficient a l'alumnat, especialment als nouvinguts, sobre la situació sociolingüística de les Illes Balears per tal de possibilitar-los el coneixement i l'ús social de la llengua catalana com a eina d'integració social. Demostrar que la llengua forma part d'una cultura, d'un medi natural i d'una deter-

minada manera d'entendre la vida i les relacions entre les persones; treballar el concepte de llengua lligat al medi que la genera i a la idiosincràsia de les persones que la utilitzen.

Orientacions metodològiques

La inclusió de les competències bàsiques com a element vertebrador dels currículums de l'educació secundària requereix plantejar els continguts des d'una perspectiva integradora i funcional, agrupats en unitats d'aprenentatge.

Aquestes unitats d'aprenentatge recullen els continguts procedimentals, conceptuals i actitudinals de l'educació lingüística i literària, però no pretenen establir un ordre prescriptiu en l'organització de les activitats d'aprenentatge a l'aula, essent els professors qui, en el nivell de la programació d'aula, haurien de seqüenciar les activitats de la manera més d'acord amb els objectius de l'àmbit i amb les orientacions metodològiques aquí presentades. Això vol dir que cada unitat d'aprenentatge presenta una coherència interna i, alhora, externa, amb la resta d'unitats de cada nivell i, lògicament, el professorat, exercint la seva autonomia, pot subdividir les unitats d'aprenentatge en unitats més petites tot i que es recomana mantenir certa unitat entorn a les tipologies textuals, eix sobre el qual se vertebra tot el currículum.

L'eix del currículum de l'àmbit de comunicació ho constitueixen les habilitats i estratègies per a parlar, escriure, escoltar i llegir en àmbits significatius de l'activitat social: intervenir en un debat, escriure un informe, resumir un text, emplenar un formulari, simular una entrevista de treball, comprendre el que es llegeix, expressar de forma adequada les idees o els sentiments, evitar els estereotips lingüístics, conversar de manera adequada, saber escoltar o gaudir de la lectura, etc. Aquestes són algunes de les habilitats comunicatives que la societat exigeix a la ciutadania, i el desenvolupament de les quals ha de ser afavorit pel sistema educatiu en l'ensenyament de persones adultes.

El nucli del treball de les tres llengües és l'enfocament comunicatiu que es pot resumir de manera simple: aprendre una llengua és aprendre a comprendre i expressar-se mitjançant textos orals i escrits dits o produïts en situacions reals de comunicació, és a dir que inclouen uns continguts potencialment interessants, unes intencions explícites i uns destinataris coneguts i desconeguts. És a dir, el nucli de l'ensenyament i aprenentatge de les tres llengües ha de ser l'expressió i la comprensió de textos orals i escrits en situacions reals de comunicació (amb intencions, continguts i destinataris establerts).

El coneixement de l'ús de la llengua i la reflexió sobre la llengua esdevenen eines de millora i perfeccionament dels discursos orals i escrits. Per tant, la reflexió sobre la llengua (gramàtica, ortografia, morfologia, lèxic) és necessària sempre i quan contribueixi a la millora de la comprensió i expressió de missatges orals i escrits en una determinada llengua.

L'aprenentatge significatiu

El professorat ha de ser un facilitador de la construcció d'aprenentatges significatius. Només es produeix aprenentatge significatiu quan els alumnes poden connectar els nous coneixements amb aquells que ja posseeixen i amb les situacions reals de la seva experiència i, a més, en prenen consciència i hi reflexionen.

La intervenció educativa es dirigirà a garantir la funcionalitat dels aprenentatges, és a dir, que els coneixements que s'adquireixen a l'aula puguin ser utilitzats en qualsevol situació de la vida quotidiana que ho requereixi, que contribueixin a la integració de l'individu en un món laboral cada vegada més canviant i a l'entorn social.

Les persones han d'aprendre a usar la llengua en contextos d'ús real i han de saber reflexionar sistemàticament sobre aquestes produccions per millorar-les i enriquir-les.

Això vol dir que és necessari relacionar de manera molt precisa els conceptes i nocions abstractes amb el context i les experiències personals de les persones adultes, de manera que els continguts propis de l'àmbit contribueixin a l'entenen del món que les envolta.

La metodologia ha de potenciar la idea de l'educació com una activitat críctic-reflexiva més que memorística i, per tant, cal prescindir d'un ensenyament basat en l'excés de continguts. L'important no és emmagatzemar conceptes, la qual cosa no té sentit a l'era digital i d'Internet. Cal comprendre els continguts i poder aplicar-los en situacions reals. Per tant, el currículum, en la mesura de les possibilitats, intenta establir pautes per al treball per tasques a partir de situacions quotidianes, properes i viscudes que permetin la progressiva construcció de nous coneixements.

La competència comunicativa

Les llengües s'aprenen en l'ús social i són les necessitats pragmàtiques de comunicació que orienten i afavoreixen el domini del codi. Hem d'abandonar, per tant, l'enfocament purament descriptiu de la llengua i abordar-la com un instrument per a la comunicació i representació de la realitat.

Si partim de la base que una llengua s'aprèn per a poder utilitzar-la, la reflexió metalingüística estarà al servei del seu ús, la qual cosa exigeix una metodologia que prioritzi els continguts procedimentals, el 'saber fer' enfront del mer saber declaratiu.

En aquest sentit, l'àmbit de comunicació atindrà molt especialment al desenvolupament de la competència comunicativa a través de les quatre destreses bàsiques: comprensió oral, comprensió escrita, producció oral i producció escrita.

Encara que no cal obviar en cap moment els aspectes gramaticals i literaris, cal tenir molt present que aquests per si mateixos no garanteixen la competència comunicativa, és a dir, la capacitat de comunicar-se en una llengua a través de la construcció de textos orals i escrits correctes, coherents, adequats i ben cohesionats.

L'orientació metodològica que es proposa per a l'àmbit de comunicació és l'enfocament textual, segons el qual les aules es converteixen en espais que afavoreixen la participació eficaç de l'alumnat en pràctiques comunicatives diverses i autèntiques.

Tenint en compte tot això, els continguts haurien d'anar encaminats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: lectura comprensiva de textos, expressió de l'opinió personal de manera coherent i raonada, elaboració d'escrits amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica, desenvolupament de les estratègies bàsiques de participació en un debat, recerca i selecció d'informació, creació de textos de l'àmbit acadèmic i relacionats amb la vida professional i laboral, etc.

Les quatre destreses: parlar, comprendre, escriure, llegir

Tradicionalment, el treball en les aules de llengua s'ha destinat fonamentalment al desenvolupament de les habilitats vinculades a la llengua escrita: aprendre a escriure i a llegir.

Però cal remarcar la importància de les habilitats lingüístiques relacionades amb l'expressió oral, que fins ara ha estat la gran oblidada dels processos d'ensenyament-aprenentatge: el professorat ha de planificar activitats per a ensenyar a estructurar discursos orals i a escoltar amb eficàcia i processar la informació que es rep.

Quant a la llengua escrita, s'han de proporcionar als alumnes textos autèntics pertanyents a totes les tipologies i a tots els àmbits.

Atès que l'ensenyament-aprenentatge de la llengua es desenvoluparà sempre entorn del text com una unitat comunicativa bàsica, l'anàlisi sintàctica i l'ortografia no han de treballar-se de manera aïllada i descontextualitzada, sinó amb relació a textos orals o escrits autèntics, incloses les pròpies intervencions orals i escrites de l'alumnat durant la classe.

Pel que fa a la comprensió lectora, la lectura dels textos literaris ha de servir per a afermar l'hàbit de la lectura, perquè els alumnes arribin a ser lectors interessats i crítics. Les activitats han de promoure la lectura comprensiva, analítica, crítica i comparativa, a partir tant de textos literaris de diversos autors o èpoques així com de textos no literaris de diferents tipologies textuals. S'han d'evitar lectures descontextualitzades del seu marc històric i experiencial. Llegir molts fragments de textos aïllant-los del seu context de producció pot produir mes dispersió que aclariment. Una obra literària té sentit de manera global i cal aproximar-s'hi des d'aquesta perspectiva.

La lectura de textos literaris ha d'entendre's, a més, no només com a font de nous coneixements, sinó també com a font de plaer i d'acostament a la ficció, a l'estètica i a l'art. La lectura ha de permetre imaginar, reconstruir espais, paisatges i situacions; personatges, personalitat i tarannàs; ha de permetre immergir-nos en realitats allunyades a l'espai i al temps per construir i recrear allò que l'autor ens volgué transmetre.

La motivació

El grau de motivació de l'alumnat afecta directament al seu rendiment i és la clau de l'aprenentatge. Per a aconseguir-la, s'han de tenir en compte la tipologia característica de l'alumnat adult, els seus interessos particulars, les seves idees, les seves motivacions, les possibilitats de dedicació a l'estudi i les seves dificultats d'aprenentatge.

A més, és necessari potenciar la participació activa, reforçant els progressos i programant activitats que facin explícita la utilitat dels coneixements i habilitats.

Allò que es treballa ha de tenir sentit en contextos d'ús real de la llengua; de fet, motivar, entre d'altres accepcions, implica trobar el sentit i aquest acte està relacionat amb la construcció personal de significats i de coneixements; és a dir, sense que la persona construeixi coneixements sòlids, lligats amb la realitat més propera i avançat, a partir d'aquests, cap a l'abstracció i a la teoria, serà difícil articular mecanismes externs de motivació; allò que no té sentit difícilment pot arribar a motivar.

Presentar els continguts d'una manera estimulants i atractiva, amb materials didàctics que despertin l'interès i la curiositat de l'alumnat, a través de temes que els interessin, és una altra manera eficaç de potenciar la motivació.

Finalment, l'aprenentatge significatiu és essencial per a generar motivació: els coneixements escolars han de connectar-se amb els de l'entorn i amb la vida ordinària dels alumnes.

Agrupaments dins l'aula

És molt important la proposta de tasques tant individuals com en grup, ja que treballar en grup reforça les habilitats socials, la participació i la cooperació.

Per això s'ha de variar l'organització del treball a l'aula, intentant que tots els alumnes aportin els seus punts de vista i participin amb la mateixa intensitat.

Finalment, és convenient que la distribució del mobiliari de l'aula permeti l'organització de feines en grups i la realització d'activitats diferents -audicions, debats, etc.-, i que propiciï l'organització de l'espai de manera que es faciliti la comunicació entre els aprenents, la interacció freqüent i organitzada i l'atenció a la diversitat.

Atenció a la diversitat

La diversitat no és més que una característica de la realitat social en la qual vivim. I igual que en la societat, en els centres educatius no existeixen grups homogenis.

En un procés d'ensenyament-aprenentatge basat en l'atenció a la diversitat dels nivells de coneixement i de les possibilitats, estil i ritme d'aprenentatge de cada alumne/a, és fonamental oferir a cadascun d'ells els recursos educatius necessaris perquè la seva formació s'ajusti a les seves possibilitats i necessitats.

És fonamental, a més de la planificació diferenciada de les tasques, que l'actitud del professorat aconseguixi crear a l'aula un clima de respecte mutu, tolerància, seguretat afectiva i confiança.

Interdisciplinarietat

L'àmbit de la comunicació pot ser l'instrument per adquirir altres coneixements. Per aquest motiu es poden treballar altres àmbits a classe de llengua. Els àmbits del currículum estan relacionats de tal manera que les activitats no s'haurien de produir de manera aïllada, dispersa i fraccionada. Els continguts s'haurien de presentar de manera integrada.

Necessitat de coordinació

L'ensenyament de les llengües de manera coordinada és el resultat de diverses evidències: d'una banda, que l'alumnat disposa de diverses llengües i dels coneixements que n'ha adquirit, com a part de la seva dotació cognitiva i emocional; per una altra banda, de la transferibilitat dels aprenentatges lingüístics i de la presència simultània de les llengües en els diferents entorns en els quals els parlants participen. Així ho declara i demostra el marc europeu comú per a l'ensenyament i aprenentatge de les llengües.

Aquestes constatacions determinen la necessitat de treballar en cada llengua el que li és propi i compartir entre totes el que tenen en comú. En qualsevol cas, la coordinació entre els diferents departaments no té per finalitat que les planificacions coincideixin, sinó que siguin complementàries i coherents.

És necessari coordinar els diferents aspectes que es treballen en les dues llengües. Les programacions de cada centre han de concretar els continguts que es treballaran prioritàriament en una llengua o en una altra i fixaran els aspectes comuns a ambdues, per evitar repeticions, omissions o addicions innecessàries. Així mateix cal establir quines són les estructures comunes i amb quina llengua es treballaran els diferents tipus de text.

Les diferents necessitats, procedències i capacitats dels grups d'educació secundària per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria que es formin als diferents centres obliga a establir acords amb relació a un conjunt d'aspectes fonamentals. Al currículum que us presentem, simplement es repeteixen talment com es fa al currículum de secundària obligatòria amb l'excepció dels temes específics de cada literatura.

La preocupació central en l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües a l'escola ha de ser el desenvolupament de les capacitats cognitives més complexes: la competència per entendre missatges, per interpretar, per relacionar, etc., a més de la competència per produir discursos orals i escrits, més o menys formals, improvisats o més elaborats. Així el desenvolupament de les capacitats comunicatives serà l'aprenentatge autènticament transferible, un aprenentatge comú per a l'ús de la llengua catalana i de la llengua castellana i per a les altres llengües del currículum.

Per a concretar els diferents aspectes caldrà tenir present quin és el nivell que tenen els/les aprenents/aprenentes de les dues llengües quan accedeixen a l'ESPA, quin ús en fan, la idea que té l'alumnat de què els convé aprendre. També caldrà considerar aspectes relacionats amb les actituds i el cúmul de creences particulars que motiven o desmotiven l'alumnat i afecten els processos d'ensenyament i aprenentatge.

Per tant, la planificació, les estratègies metodològiques, l'avaluació han de ser elements compartits entre el professorat de llengües per tal d'evitar a l'alumnat esforços innecessaris per establir equivalències o diferències entre el que fan en una àrea i en una altra. La llengua catalana i la llengua castellana s'han de complementar, no entrar en contradicció ni en competició.

El fet que els conceptes siguin fonamentalment els mateixos en les dues llengües fa que els ensenyants hagin d'organitzar la seva distribució, el tractament, la seqüenciació i una presentació i treball dels conceptes més o menys coincident, a fi d'evitar repeticions innecessàries i desaproveïments dels aprenentatges que es van realitzant.

Allò que esdevé prioritari és l'atenció que des de cada una de les llengües s'atorga al desenvolupament dels continguts de caire procedimental, continguts transferibles a totes les llengües.

Si bé el currículum que proposem planteja el mateix tipus de treball textual per a cada llengua cal fer una distribució al llarg dels diferents mòduls, decidint des de quina llengua es comencen a treballar els diferents tipus de text i quin tipus de treball es realitza amb ells, els distints gèneres i les diferents parts de la gramàtica.

Proposem arribar a acords en una sèrie de qüestions bàsiques:

- En els plantejaments metodològics, acordant els criteris bàsics per treballar el procés de composició de textos i els procediments bàsics per millorar la comprensió del que es llegeix.
- En l'ordre de seqüenciació, distribuint els continguts per evitar repeticions; cal fixar que l'eix vertebrador dels aprenentatges seran les tipologies textuales i el treball globalitzat i interdisciplinari sobre temes diversos. Adjuntem un exemple de concreció.
- En el desenvolupament de les capacitats per a les activitats lingüístiques productives, receptives, interactives i d'intermediació: parlar i escriure per a una audiència àmplia sense interacció immediata, escoltar i llegir sense cap demanda d'acció immediata, conversar i escriure, interpretar o traduir el sentit d'un missatge entre les dues llengües.
- En els aspectes de literatura: planificar coordinadament al voltant de què es desenvolupa l'aprenentatge a partir de gèneres, corrents, autors, etc. a partir de la contextualització històrica, social o artística i en l'ús dels aspectes retòrics.
- En els aspectes d'avaluació: els instruments, els criteris, les tècniques i les marques per a la revisió de textos escrits i la qualificació.
- En la nomenclatura metalingüística: connectors, part de l'oració, etc.
- En els criteris per a la selecció dels materials didàctics: elegir materials complementaris que obeeixin a línies coordinades entre ambdues llengües i que prioritzin el treball a partir de la tipologia textual com a eix de tots els processos d'ensenyament i aprenentatge.

Es presenta una proposta d'exemplificació per a una planificació coordinada de les àrees de català i de castellà a partir de la tipologia textual.

Nivell 1. Mòdul 1: textos breus

Textos quotidians: avisos, notes, anuncis, mail, xat, fòrum etc. Textos narratius Textos argumentatius	Llengua catalana i literatura Es treballarà l'estructura bàsica dels textos quotidians en català Es llegiran i s'escriuran narracions en català Es treballarà l'estructura i les característiques dels textos argumentatius	Llengua castellana i literatura S'escriuran i llegiran textos quotidians en llengua castellana S'estudiarà l'estructura de la narració en castellà Es llegiran i compondran textos argumentatius simples
Els gèneres periodístics El llenguatge publicitari Textos narratius i descriptius	Nivell 1. Mòdul 2: la llengua i els mitjans de comunicació Es treballaran les característiques bàsiques dels gèneres periodístics Es llegiran i produiran textos publicitaris Es treballaran les característiques dels textos Descriptius Lectura de textos narratius	Es llegiran textos dels diferents gèneres periodístics senzills S'estudiaran les característiques bàsiques del llenguatge publicitari Lectura i producció de textos narratius i descriptius senzills

Nivell 2. Mòdul 1. Recursos per adquirir coneixements		
Textos acadèmics	S'estudiaran les característiques bàsiques dels textos acadèmics. Lectura i comprensió de textos acadèmics	Lectura i comprensió de textos acadèmics
Textos instructius	Lectura i producció de textos instructius senzills	Estudi de les característiques dels textos instructius
Notícies, cròniques i reportatges	Lectura i producció de notícies, cròniques i reportatges	Lectura i producció de notícies, cròniques i reportatges
Nivell 2. Mòdul 2. El món actual.		
Textos argumentatius i expositius	Estudi de les característiques dels textos argumentatius i expositius Composició de textos argumentatius i expositius senzills	Lectura i composició de textos argumentatius i expositius senzills Lectura i producció de textos administratius senzills
Textos administratius	Estudi de les característiques dels textos de caire administratiu Lectura i producció de textos administratius senzills	
L'hipertext	Característiques de l'hipertext	Lectura i comprensió de textos de la xarxa

Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques

Les competències bàsiques

Competència vol dir ser capaç d'utilitzar els coneixements i les habilitats que una persona té en contextos i situacions quotidianes. Així doncs, el terme 'competència' inclou els coneixements teòrics, les habilitats (coneixements pràctics o aplicats) i les actituds (compromisos personals). Les competències bàsiques són les capacitats que, al mateix temps que afavoreixen el desenvolupament personal i social, milloren la capacitat d'aprenentatge al llarg de la vida, lifelong learning, tot integrant i vinculant el que se sap en situacions noves i imprevistes (aprendre a aprendre).

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Des de l'àrea de llengua, cal treballar sobretot la competència comunicativa. És important que l'alumnat treballi, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per altra banda, que també treballi la competència escrita entesa com a comprensió del text i com a producció.

La competència en comunicació lingüística suposa:

- Expressar i comprendre hàbilment les idees, opinions i sentiments.
- Construir textos orals i escrits correctes, coherents, adequats i ben cohesionats.
- Ajustar la parla a les característiques de la situació comunicativa.
- Llegir i elaborar discursos de tipologia diversa.
- Implicar-se activament en la conversa i adoptar una actitud dialogant.
- Posar en pràctica les destres necessàries per a una lectura expressiva.
- Posar en pràctica les destres necessàries per elaborar textos amb adequació, cohesió i correcció.
- Implicar-se activament mitjançant l'escriptura: dret a defensar-nos, expressar idees formalment, justificar comportaments etc.
- Revisar el text escrit tantes vegades com sigui necessari, de manera que aconseguim expressar el que realment volem i, així, evitem ambigüitats o malentesos.

Tenint en compte tot això, els continguts haurien d'anar encaminats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: lectura comprensiva de textos, expressió de l'opinió personal de manera coherent i raonada, elaboració d'escrits amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica, desenvolupament de les estratègies bàsiques de participació en un debat, recerca i selecció d'informació, creació de textos de l'àmbit acadèmic i relacionats amb la vida personal, professional i laboral, etc.

L'educació lingüística té un component estretament vinculat amb la competència comunicativa: la constatació de la varietat dels usos de la llengua, la diversitat lingüística i la valoració de totes les llengües com a aptes per igual per exercir les funcions de comunicació i de representació. Convé triar el llenguatge adequat a cada situació i adquirir destres socials. Aquesta habilitat està molt relacionada amb les activitats plurigestionades i amb els registres lingüístics.

La finalitat principal de les classes de llengua és aprendre a escoltar, parlar, llegir i escriure; és a dir, insistir en la competència comunicativa. Ara bé, també des de l'àmbit de comunicació es potencien altres habilitats.

Entendre la complexa xarxa de continguts audiovisuals, comprendre el seu llenguatge i les seves vies d'expressió i comunicació són elements fonamentals per a viure en el món actual. Per tant, necessitem també educar en comunicació, necessitem alfabetitzar en comunicació audiovisual i en tots els recursos que utilitza la publicitat per transmetre els seus missatges.

Competència artística i cultural

La competència artística i cultural. Amb la lectura d'obres i fragments, desenvoluparem la capacitat de gaudir de l'art i d'aprendre recursos per millorar la creativitat. Convé relacionar l'art literari amb altres manifestacions artístiques i amb el context sociocultural per poder entendre millor les lectures que es triïn.

La competència artística i cultural suposa:

- Potenciar la creativitat i la imaginació, l'expressió i la comunicació.
- Potenciar el gaudi i l'enriquiment personal.
- Afavorir el respecte i la valoració del patrimoni cultural.
- Ser capaç de comparar les opinions creatives i expressives d'un mateix amb les dels altres.
- Tenir una actitud positiva basada també en la creativitat i en la voluntat de cultivar les capacitats estètiques mitjançant l'expressió artística i l'interès per la vida cultural.

- Mostrar una actitud oberta cap a la diversitat de l'expressió cultural, que és un fort sentiment d'identitat.

Conèixer, comprendre, apreciar i valorar les manifestacions culturals i artístiques que suposa crear amb paraules i amb tota mena d'eines i suports.

Competència de tractament de la informació i competència digital

La competència digital. Les tecnologies de la informació i de la comunicació són un instrument de comunicació oral i escrita, per tant, contribueixen a l'enenyament de la llengua i esdevenen un nou camp per a la comunicació des de qualsevol indret del món.

La competència digital suposa:

- Ser conscient de la naturalesa, la funció i les oportunitats de les tecnologies de la informació i de la comunicació en situacions quotidianes de la vida privada, social i professional.
- Conèixer les principals aplicacions informàtiques, com els sistemes de tractament de textos, fulls de càlcul, bases de dades.
- Gestionar la informació i la comprensió de les oportunitats que ofereixen Internet i la comunicació per mitjans electrònics (correu electrònic o eines de la xarxa) per al lleure, la posada en comú d'informació i les xarxes de col·laboració, l'aprenentatge i la investigació.
- Ser capaç de cercar, obtenir i tractar la informació i utilitzar-la de manera crítica i sistemàtica.
- Ser capaç d'organitzar la informació, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la, elaborar inferències i deduccions, comprendre-la, integrar-la i comunicar-la de manera creativa i entenedora.

- Diferenciar entre la informació real i virtual alhora que es reconeixen els vincles.

- Utilitzar eines per produir, presentar i comprendre informació complexa i tenir l'habilitat necessària per accedir a serveis basats en Internet, cercar-los i utilitzar-los.

- Desenvolupar una actitud crítica i reflexiva amb respecte a la informació disponible i un ús responsable dels mitjans interactius.

- Fomentar l'interès per participar en comunitats i xarxes amb fins culturals, socials o professionals.

Competència d'aprendre a aprendre

La competència d'aprendre a aprendre. Si cooperem uns amb altres, revivem la feina, adquirim estratègies de planificació i d'expressió verbal, tindrem més facilitat per aprendre també altres coneixements.

Aquestes tècniques de treball, per exemple, fomenten l'ús de coneixements d'altres matèries.

La competència d'aprendre a aprendre suposa:

- Cercar informació en suports tradicionals (fitxes, diaris, biblioteques, etc.) i en nous suports (CD-ROM, DVD, Internet, etc.).

- Fer un ús autònom de diccionaris i de correctors ortogràfics dels processadors de textos.

- Prendre apunts.

- Sintetitzar. Elaborar esquemes i resums.

- Planificar i elaborar guions, esquemes i esborranys previs a la producció de textos propis.

- Revisar i corregir textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.

- Fer autoavaluació i crítica del propi procés d'aprenentatge. Correcció de les pròpies produccions, orals i escrites. Acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge amb una actitud positiva.

- Tenir interès per la bona presentació dels textos.

El professor haurà de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'orientarà a l'alumnat en la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies per afavorir l'aprenentatge autònom, l'enfocament reflexiu i estratègic.

És igualment fonamental que l'alumnat pugui usar una biblioteca adequada en la qual pugui trobar llibres de consulta i de lectura.

Quant al llibre de text, que és un recurs habitual, cal remarcar la importància de l'elecció d'aquest material.

La competència d'aprendre a aprendre va més enllà de l'aplicació de determinades tècniques i estratègies; suposa l'adquisició de la consciència de les pròpies capacitats, del procés i de les estratègies necessàries per a desenvolupar-les. Aprendre a aprendre significa ser conscient del que se sap i del que cal aprendre, i de com es gestionen i controlen de forma eficaç els processos d'aprenentatge, optimitzar-los i orientar-los a satisfer objectius personals.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

La competència d'autonomia i d'iniciativa personal. Consisteix en l'habilitat de la persona per transformar les idees en accions. Aquesta competència està relacionada amb la creativitat, la innovació i l'assumpció de riscos, així com amb l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb el fi d'assolir objectius.

La competència d'autonomia i d'iniciativa personal suposa:

- Fer una gestió proactiva dels projectes (inclou capacitats com la planificació, l'organització, la gestió, el lideratge i la delegació, les anàlisis, la comunicació, la celebració de sessions informatives, l'avaluació i el registre).

- Ser capaç de treballar tant individualment com col·laborant en equip.

- Ser capaç de determinar els nostres punts forts i febles i d'avaluar i d'assumir riscos.

- Afavorir la iniciativa, la proactivitat, la independència i la innovació tant en la vida privada i social com en la professional.

- Potenciar la motivació i la determinació a l'hora de complir els objectius, ja siguin objectius personals o fixats en comú amb altres companys.

- Adequar els seus projectes a les seves capacitats.

- Afrontar els problemes.

- Analitzar possibilitats i limitacions.

- Aprendre dels errors.

- Cercar les solucions.

- Tenir l'habilitat necessària per accedir a serveis basats en Internet, cercar-los i utilitzar-los.

- Desenvolupar una actitud crítica i reflexiva amb respecte a la informació disponible i un ús responsable dels mitjans interactius.

- Fomentar l'interès per participar en comunitats i xarxes amb fins culturals, socials o professionals.

Competència social i ciutadana

Aprendre llengües contribueix decisivament al desenvolupament de la competència social i ciutadana, entesa com un conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's entre les persones. En efecte, aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres,

a comprendre el que aquests transmeten i aproximar-se a altres realitats. A les classes de llengua s'hauria de treballar sovint en grups o en parelles.

La competència social i ciutadana suposa:

- Comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats en diferents societats i entorns, per exemple a la feina.

- Conèixer els conceptes bàsics relatius a l'individu, al grup, a l'organització del treball, la igualtat entre homes i dones, la societat i la cultura.

- Comprendre les dimensions multiculturals i socioeconòmiques de les societats europees i percebre com la identitat cultural pròpia interactua amb l'europea.

- Reflexionar de manera crítica i creativa.

- Comunicar-se d'una manera constructiva en diferents entorns, expressar-se i comprendre punts de vista diferents, i negociar sabent inspirar confiança i sentir empatia.

- Fomentar la col·laboració, la seguretat en si mateix.

- Estar disposats a superar els prejudicis.

- Conèixer i saber quines estratègies d'aprenentatge són més adients, els punts forts i febles de les nostres capacitats i qualificacions.

La competència matemàtica i la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic no es treballen de forma explícita a l'àmbit de comunicació, tot i que hi tenen un paper rellevant. El raonament lògic i matemàtic, com a pensament estructurat, ajuda a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques i de qüestions com la rima i la mètrica.

Per la seva banda, el coneixement i la interacció amb el món físic impliquen descobrir com una determinada llengua s'origina i es desenvolupa en interacció amb un determinat medi ambient i social que la condiciona i enriqueix. Es tracta de descobrir com les llengües que es parlen a determinats territoris obeeixen a determinats trets d'aquest territori; es tracta de descobrir com els mots d'una llengua sonen molt millor en el medi que descriuen que fora d'aquest àmbit i que molts conceptes no poden ser traduïts a altres llengües perquè no 'sonen' o no s'adiuen amb determinats paisatges.

Objectius generals de les llengües catalana i castellana

L'ensenyament de la llengua catalana i castellana en aquesta etapa té com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Comprendre discursos orals i escrits, reconeixent-ne les diferents finalitats i situacions de comunicació en què es produeixen.

2. Expressar-se oralment i per escrit amb correcció, cohesió, coherència i adequació a la situació comunicativa i al tipus de discurs.

3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament, per prendre consciència dels propis sentiments, per desenvolupar el sentit crític i per controlar la pròpia conducta.

4. Interpretar i emprar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.

5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual, a fi de desenvolupar la capacitat de regular les produccions lingüístiques pròpies.

6. Identificar i analitzar els elements i les característiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la importància en les manifestacions culturals contemporànies, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació als missatges que contenen.

7. Utilitzar la llengua catalana per a l'adquisició de nous aprenentatges; per cercar, seleccionar i processar informació; per a la comprensió i l'anàlisi de la realitat i per a la fixació i el desenvolupament del pensament.

8. Analitzar els diferents usos socials de les llengües per evitar els estereotips lingüístics que suposen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.

9. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.

10. Reconèixer els gèneres i les formes de la tradició literària i valorar-ne els principals corrents, autors i obres, com a part del nostre patrimoni.

11. Adonar-se que les produccions literàries constitueixen interpretacions del món i de l'individu diverses; afavoreixen el desvetllament de la imaginació i del bon gust estètic, són un mitjà d'arrelament i participació en la cultura pròpia i de relació amb altres pobles. També proporcionen entreteniment i plaer.

12. Conèixer i valorar com a patrimoni de tots la riquesa lingüística, respectar la diversitat cultural i relacionar l'evolució de la llengua catalana amb la societat i el seu marc històric.

13. Reconèixer el fet que la relació de pertinença a les Illes Balears implica l'aprenentatge i la capacitat d'ús de la llengua catalana. Valorar les aportacions de cada variant dialectal, apreciar-les, reconèixer-les i utilitzar-les com a mostra de respecte a la comunitat que la parla. Valorar la riquesa de les variants com a part de la diversitat i com a producte de la interacció d'un col·lectiu humà amb un medi determinat i d'acord a unes coordenades geogràfiques i

històriques.

Llengua catalana i literatura

Nivell 1.

Mòdul 1. Escrivim i compremem textos

Introducció

Els continguts de l'àmbit de la comunicació s'estructuren entorn al treball de la tipologia textual. Cada unitat d'ensenyament i aprenentatge treballa entorn a un determinat tipus de text i estructura al seu voltant tots els aspectes de reflexió sobre la llengua (aspectes bàsicament gramaticals i morfològics).

En aquest primer mòdul s'estableixen les bases entorn a les quals girarà tot el treball de l'àmbit de comunicació: escriure i comprendre textos d'ús social. S'estructura en quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge.

La primera treballa els textos més quotidians i simples: avisos, notes, receptes de cuina, anuncis publicitaris, etc. Són aquells textos que formen part de la nostra vida i que inunden les nostres llars i els nostres pobles i ciutats.

La segona unitat s'endinsa en la narració de fets, experiències i sentiments, introduint les tècniques bàsiques de la narració i els seus elements. Intenta demostrar que la narració és un dels elements culturals i d'identitat més potents de tots els col·lectius, grups humans, cultures i civilitzacions i com la narració ha esdevingut una de les eines més rellevants a l'hora de transmetre el bagatge cultural generació rere generació i ha contribuït notablement al desenvolupament de la nostra intel·ligència.

La tercera unitat aborda un tipus de text força freqüent en les interaccions quotidianes: emetre opinions o argumentar a favor o en contra de determinades accions. Aquest tipus de text els produïm sovint per defensar les nostres tesis o debatre i qüestionar les dels altres. La millora en la planificació i producció d'aquests tipus de text col·labora decisivament en la millora dels processos de pensament i en la precisió i concreció del que volem dir.

Finalment, la quarta unitat aborda la lectura de textos diversos com a font d'informació, de plaer i d'aprenentatge. Es tracta d'identificar tots els materials que poden ser llegits, sense limitacions, amb l'objectiu de facilitar l'accés a la lectura de tots els sectors de la població: revistes, catàlegs, premsa, novel·les, còmics, publicitat, etc.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels textos quotidians i narratius.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Interpretar i emprar la lectura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.
9. Reconèixer el llenguatge retòric, els gèneres literaris i interpretar-ne adequadament el contingut i la finalitat.
10. Evitar els estereotips lingüístics que manifesten prejudicis classistes, racistes, sexistes.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Escriure i comprendre textos quotidians

- Lectura reconeixement, identificació i elaboració amb coherència, adequació i correcció de textos de la vida quotidiana.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Diàleg entre emissor i receptor en situacions quotidianes mitjançant formes formals: converses telefòniques, reclamacions, presentacions, entrevistes etc.
- Comprensió i resum de textos pròxims als interessos de l'alumnat.
- Composició de textos senzills com avisos, notes, anuncis, sol·licituds etc.
- Distinció entre els usos formals i informals de la llengua.
- Revisió i correcció tant dels textos quotidians com dels exercicis proposats.

- Utilització digital dels textos quotidians (mail, xat, fòrum, etc).
- Reflexió sobre els estereotips lingüístics generats pels prejudicis socials.

Unitat d'aprenentatge 2. Narrar fets, experiències i sentiments

- Comprensió i resum de textos identificant el tema i els personatges.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Distinció i identificació de textos narratius i els elements que conformen aquest tipus de textos.
- Descripció oral i escrita d'elements del nostre entorn.
- Composició oral, manuscrita o digital de textos senzills com contes i històries o anècdotes reals o inventades.
- Revisió i correcció tant dels textos com dels exercicis proposats.
- Interès per la forma de comunicar les nostres experiències.
- Interacció entre emissor i receptor a l'hora de narrar, descriure i expressar sentiments.
- Reconeixement i ús dels verbs, substantius, adjectius i connectors de la manera adequada a l'hora de llegir i compondre un text.
- Interès per la bona elaboració i presentació dels textos orals i escrits, tant manuscrits com digitals, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.

Unitat d'aprenentatge 3. Debatre, opinar i argumentar

- Valoració del diàleg com a mitjà per arribar a acords i resoldre conflictes tant en l'àmbit personal com social.
- Comprensió de textos argumentatius, anàlisi de la seva estructura i atenció als mecanismes de cohesió i coherència que s'utilitzen per a exposar els arguments.
- Composició, manuscrita o digital, de textos en què s'expressi l'opinió personal a partir d'un tema donat.
- Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències, idees, opinions i coneixements propis i com a forma de regular la conducta.
- Identificació i ús reflexiu d'alguns connectors textuais, amb especial atenció als temporals, explicatius i d'ordre, i alguns mecanismes de referència interna.
- Planificació i elaboració de guions, esquemes i esborranys previs a la producció de textos propis.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.
- Interès per la bona elaboració i presentació dels textos orals i escrits, tant manuscrits com digitals, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.

Unitat d'aprenentatge 4. Llegim per plaer

- Identificació de la relació entre les manifestacions culturals, les societats en les quals es desenvolupen i les persones que les produeixen.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Relació del tema que ens interessa amb tot tipus de text: revista, premsa, novel·la, còmic, etc.
- Lectura comentada i recitació de poemes o lectura dramatitzada de textos literaris tot valorant la funció dels elements simbòlics i dels recursos del gènere.
- Comprensió de textos breus i memorització comprensiva.
- Exposició de les opinions i reflexió sobre les lectures realitzades.
- Desenvolupament del sentit crític a partir de la lectura d'un text extens i complet (novel·la, assaig, còmic, etc.) i a partir de l'escolta d'opinions de la resta de l'alumnat.

Criteris d'avaluació

1. Entendre les idees bàsiques i la intenció dels textos quotidians, narratius i literaris.
S'ha de constatar si la comprensió oral i escrita dels textos és adient a les intencions de la lectura i de l'escriptura i comprovar com l'alumnat és capaç de reconèixer el tema, copsar les idees principals, elaborar-ne un resum, establir comparacions, deduir-ne l'estructura i l'ordre de les idees, tenint en compte el context i la intencionalitat.
2. Elaborar textos amb coherència, cohesió, adequació i correcció.
Es pretén avaluar la capacitat de planificar un text, d'ordenar les idees, l'ús dels registres adequats i la correcció sintàctica i ortogràfica en la producció de textos senzills, narratius i argumentatius.
3. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats segons les finalitats i les intencions de la lectura.

Es tracta de comprovar que la lectura afavoreixi una major comprensió del text i que la pròpia veu sigui un indicador que el text està ben redactat. Cal comprovar que cada intenció i cada finalitat necessiten d'unes estratègies diferents.

4. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

Una de les estratègies bàsiques per adquirir la competència d'aprendre a aprendre és la recerca, tractament i comunicació de la informació. Cal valorar si l'alumnat coneix les principals formes de cerca i tractament de la informació; aquesta ha de ser rellevant i cal destriar les fonts fiables.

5. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos, així com els principals recursos lingüístics i literaris dels quals hem de fer ús. Conèixer les característiques lingüístiques dels textos quotidians i narratius.

Es tracta de valorar si l'alumnat és capaç de produir i comprendre textos quotidians (avisos, notes, receptes de cuina, anuncis breus, etc.) i coneix les característiques bàsiques dels textos narratius. També cal comprovar si sap construir arguments i emetre opinions sobre fets quotidians, propers i actuals. Igualment ha de saber identificar tot allò que es pot llegir i conèixer les estratègies de lectura adients en funció de la intenció i dels objectius.

6. Conèixer els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.

Aquest criteri pretén descobrir si s'utilitzen els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús amb relació a la comprensió i la composició i si s'utilitzen amb autonomia en la revisió dels textos treballats en aquesta unitat.

7. Saber revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats de manera individual i col·lectiva.

Es tracta de conèixer si l'alumnat és capaç de donar valor als aprenentatges que adquireix i posar-los en funció de les necessitats de millora dels textos produïts en situacions reals de comunicació. Es tracta de valorar i avaluar l'aplicació en els processos de millora dels textos dels continguts apresos.

8. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat, en les activitats col·lectives, sap expressar la seva opinió de manera enraonada i respectuosa i s'ajusta a unes normes bàsiques de comunicació.

Mòdul 2. La llengua i els mitjans de comunicació

Introducció

Aquest segon mòdul intenta focalitzar l'estudi dels mitjans de comunicació i les característiques lingüístiques dels seus missatges i, en segon lloc, vol aprofundir en la tècnica de la narració, iniciada en el mòdul primer per consolidar els aprenentatges i oferir solidesa i continuïtat als aprenentatges.

El mòdul 2 consta de quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge. En la primera s'identifiquen les quatre habilitats lingüístiques: parlar i escoltar, llegir i escriure i s'intenta demostrar la importància de cadascuna en el procés d'adquisició, desenvolupament i millora d'una llengua.

En la segona unitat s'aborden els gèneres periodístics i la lectura de la premsa com una activitat habitual dels nostres dies. Es tracta d'identificar els diferents gèneres i l'estructura de la premsa diària, així com practicar els diferents tipus de lectura en funció dels objectius i de les intencions que ens fixem.

La tercera unitat pretén identificar els elements fonamentals del llenguatge publicitari. Aborda la significació de les paraules i de les imatges en el llenguatge publicitari, la necessària alfabetització audiovisual i la comprensió dels missatges més enllà de la seva literalitat. La comprensió dels missatges publicitaris esdevé un objectiu prioritari per formar ciutadans compromesos i crítics, capaços de destriar i identificar la profusió de recursos retòrics i estilístics que deformen o alteren els autèntics missatges.

La quarta unitat reprèn, de nou, la narració de fets quotidians, l'explicació ordenada d'històries i la descripció de persones, paisatges o animals a partir dels recursos que ens ofereix la llengua.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació amb els missatges que contenen.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Reconèixer els elements narratius i les característiques de la descripció a partir de models d'aquests tipus de textos.
9. Interpretar i emprar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment per-

sonal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.

10. Evitar els estereotips lingüístics que manifesten prejudicis classistes, racistes, sexistes.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Parlar i escoltar, llegir i escriure

- Distinció i identificació de les diferències contextuais i formals rellevants entre la comunicació oral i l'escripta i entre els usos col·loquials i formals.
- Reconeixement i identificació dels elements necessaris perquè hi hagi comunicació.
- Comprovació que escoltem qui parla.
- Identificació de les funcions del llenguatge i de la seva utilització, ja sigui oralment o per escrit.
- Distinció i diferenciació entre textos espontanis i textos planificats.
- Diàleg en situacions informals i en situacions mitjanament formals.
- Reconeixement de les funcions comunicatives verbals i no verbals.
- Reconeixement i identificació de la llengua com a element configurador de la identitat personal i col·lectiva. Actituds i prejudicis.
- Diferenciació i identificació de la correspondència entre lletres i fonemes.
- Coneixement de les normes d'ortografia.
- Composició oral de textos senzills com presentacions, salutacions, agraïments, disculpes, etc.
- Utilització de la llengua d'acord amb el registre adequat.

Unitat d'aprenentatge 2. Llegir la premsa. Els gèneres periodístics

- Coneixement de la rellevància i abast actual dels mitjans de comunicació de masses.
- Comprensió de textos dels mitjans de comunicació, amb especial atenció a l'estructura dels diaris i als elements paratextuals, sobretot en les notícies d'actualitat relacionades amb la vida quotidiana i la informació de fets pròxims als interessos de l'alumnat.
- Comentari oral d'informacions extretes de la premsa i comprovació que s'han entès i explicat bé.
- Identificació del tema d'un text. Idees principals i secundàries.
- Reflexió i crítica sobre la informació de missatges que suposin qual-sevol tipus de discriminació o manipulació de la informació.
- Composició de textos propis dels mitjans de comunicació, destinats a un suport imprès o digital.
- Interpretació d'informacions preses dels mitjans de comunicació posant en relleu diferències en la manera de presentar els fets en diferents mitjans.
- Diferenciació de seccions i gèneres en els mitjans de comunicació.
- Exposició de la informació presa d'un mitjà de comunicació sobre un tema d'actualitat.
- Explicacions i opinions orals senzilles de manera ordenada i clara sobre fets d'actualitat social, política o cultural que siguin de l'interès de l'alumnat.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.
- Manifestació d'opinions sobre informacions extretes dels diaris i revistes.

Unitat d'aprenentatge 3. Comprendre el món de la publicitat

- Identificació dels recursos expressius utilitzats en el llenguatge publicitari.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Reconeixement de la significació de les paraules: denotació i connotació (sinonímia, metàfora, metonímia, etc.).
- Comprensió i valoració dels diferents recursos lingüístics i extralingüístics que utilitzen els missatges publicitaris.
- Maneig de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació per elaborar anuncis publicitaris.
- Reflexió i crítica respecte a la informació que ens donen els missatges publicitaris.
- Reconeixement dels trets distintius i de les peculiaritats formals dels missatges publicitaris d'acord amb el mitjà en què poden trobar-los.
- Valoració dels diferents recursos que utilitzen els anuncis publicitaris, segons sigui el mitjà en què es fa l'anunci.
- Explicació oral senzilla de missatges publicitaris de l'entorn.
- Identificació de l'ús de la llengua d'acord amb la finalitat que se pretén en els diferents missatges publicitaris.

Unitat d'aprenentatge 4. El meu entorn i jo: narrar i descriure

- Lectura, reconeixement, identificació i elaboració de textos narratius i descriptius amb adequació, cohesió i correcció.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Escolta i comentari de narracions i descripcions fetes per l'alumnat.
- Selecció i organització dels trets a descriure amb un criteri previ establert i amb una acurada observació d'allò que es vol descriure amb l'ús de sinònims i antònims mitjançant la consulta als diccionaris.
- Descripció oral i escrita física i psicològica d'un/a mateix/a i dels companys i les companyes de la classe i/o de l'entorn, tot emprant les estructures i els recursos propis del text descriptiu.
- Descripció oral i escrita d'objectes, espais o animals propers a l'alumnat.
- Recerca a Internet de diferents descripcions o narracions literàries de diversos autors/es contemporanis i elaboració d'un treball d'aula.
- Revisió i correcció dels textos narratius i descriptius elaborats.
- Identificació dels elements narratius, extrets del mitjà de comunicació o a partir del visionat d'una pel·lícula. Interpretació amb arguments lògics i amb sentit crític.
- Lectura d'una obra completa de caràcter narratiu i descriptiu.
- Reflexió, comentari i opinió de la lectura de l'obra completa.

Criteris d'avaluació

1. Entendre les idees bàsiques i la intenció dels textos quotidians, narratius i descriptius.

Es tracta d'avaluar si saben narrar i comentar amb claredat fets i experiències, compondre descripcions i elaborar informació sobre narracions i descripcions prèviament llegides i comentades.

2. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats.

Es tracta de comprovar com el domini d'aquesta tècnica afavoreix una comprensió major i més ràpida del text, a la vegada que ajuda a fixar les característiques fonètiques mitjançant la pràctica de la lectura. La lectura, en aquest aspecte, serveix de suport a la pràctica de l'exercici oral i comunicatiu.

3. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos periodístics, publicitaris, descriptius i narratius. Saber identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació.

Aquest criteri pretén que l'alumnat identifiqui els elements fonamentals de la comunicació audiovisual i el llenguatge que utilitzen els mitjans de comunicació de masses.

4. Entendre i ser crítics amb els missatges que contenen els mitjans de comunicació.

Es tracta de comprovar quin grau d'alfabetització digital assoleix l'alumnat ja que la comprensió d'aquests missatges esdevé fonamental per viure al món actual.

5. Conèixer els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.

Aquest criteri pretén avaluar si els alumnes redacten els textos amb una organització clara, enllacen les oracions en una seqüència lineal ordenada i manifesten interès per planificar els textos i revisar-los realitzant successives versions fins arribar a un text definitiu adequat, coherent i cohesionat. També cal valorar la bona presentació dels textos escrits tant en suport paper com digital, amb respecte per les normes ortogràfiques i tipogràfiques.

6. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

S'ha de valorar la bona utilització de la gran quantitat d'informació que ens envaeix des dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies. Cal saber fer un ús adient de les fonts (llibres de text, enciclopèdies, diccionaris, Internet, etc.) a l'hora de cercar la informació, valorant la seva tria raonada, la seva qualitat i la quantitat idònia segons els tipus de text, la seva intenció i la seva extensió. L'objectiu és que l'alumnat no improvisi textos, sinó que s'acostumi a buscar, ordenar, planificar, textualitzar i revisar textos reals amb continguts interessants.

7. Saber revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats de manera individual i col·lectiva.

Cal comprovar si l'alumnat sap aplicar els elements treballats en l'anàlisi dels missatges audiovisuals, de la premsa escrita i del llenguatge publicitari així com si sap construir missatges senzills en aquest format.

8. Distingir els elements narratius i les característiques descriptives a partir de models d'aquests tipus de textos.

Aquest criteri pretén identificar i avaluar si l'alumnat sap usar els instruments adients per produir textos amb diferents finalitats i utilitza correctament la sintaxi adient i els recursos gramaticals necessaris per a entendre i produir narracions i descripcions, la correcció ortogràfica, la qualitat i la quantitat de la informació.

Nivell 2

Mòdul 1. Llegir per a adquirir coneixements

Introducció

Una de les finalitats de la lectura és l'adquisició de coneixements, de fet utilitzem la lectura com a eina imprescindible per adquirir els coneixements de tots els àmbits. Llegir per aprendre implica desenvolupar unes estratègies de lectura adients que van més enllà de la comprensió literal del text, suposa fer inferències, elaborar hipòtesis, comprovar-les i anar formant-se una imatge mental d'allò que s'aprèn.

En la primera unitat d'ensenyament i aprenentatge s'aborda l'estudi dels textos per adquirir coneixements: diccionaris, enciclopèdies, premsa, pàgines web i l'elaboració de guions, esquemes i esborranys amb la informació obtinguda. També es treballa l'ús de la biblioteca i del material de la xarxa.

En la segona unitat es proposa l'estudi dels textos instructius, és a dir, escriure i entendre instruccions. Es tracta de treballar per entendre i compondre textos amb instruccions per muntar un aparell, per fer funcionar un determinat estri, per utilitzar o posar en marxa un aparell digital. Cal ser conscient de les dificultats tant de comprensió com de producció d'aquests tipus de text i de la precisió terminològica que requereixen.

En la tercera unitat aprofundim en els textos propis dels mitjans de comunicació i les seves estructures textuals. S'estudia la premsa, la ràdio i la televisió (analògica i digital) i Internet aprofundint en els aspectes tractats al llarg del mòdul 2 de nivell 1. L'objectiu final hauria de ser la creació de textos adequats per als mitjans de comunicació senzills però que suposin un mínim domini dels registres audiovisuals.

En la quarta unitat, s'estudia el període de la llengua i de la literatura catalanes des de l'època medieval fins al segle XIX, caracteritzant estils, autors i corrents dels diferents indrets de parla catalana.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació amb els missatges que contenen.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges.
9. Interpretar i emprar la lectura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.
10. Respectar la diversitat cultural i relacionar l'evolució de la llengua catalana amb la societat i el seu marc històric.
11. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Aprendre a aprendre

- Comprensió de textos de l'àmbit acadèmic amb l'ajut de la consulta mitjançant diversos suports (diccionaris, diaris, webs i altres fonts d'informació).
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Distinció de les idees principals i de les secundàries en textos de diversa tipologia i temàtica.
- Planificació i elaboració de guions, esquemes i esborranys previs a l'elaboració de textos propis.
- Estratègies per a una lectura correcta i tècniques per a la presa d'apunts i per a l'elaboració d'esquemes i resums.
- Coneixement dels webs que ofereixen tasques d'autoaprenentatge i de correctors ortogràfics on line.
- Utilització autònoma dels diccionaris i de la biblioteca del centre, de les biblioteques de l'entorn i de les biblioteques virtuals.
- Estratègies per a la correcció, revisió de les errades com a part del

procés d'autoaprenentatge i autoavaluació dels propis textos.

Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre textos instructius

- Reconeixement i identificació de textos instructius propis de la vida quotidiana.
- Identificació del llenguatge tècnic més senzill que es pugui trobar als manuals instructius.
- Composició manuscrita o digital de textos explicant unes quantes normes i pautes per a utilitzar un caixer, cuinar, fer qualche feina de bricolatge, etc.
- Instrucció oral per dur a terme qualsevol activitat.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Composició de textos instructius amb adequació, coherència i correcció.
- Identificació dels textos instructius pel seu format, les marques gràfiques, les imatges, etc.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.

Unitat d'aprenentatge 3. Entendre i usar els mitjans de comunicació

- Comprensió oral i escrita dels diversos tipus de mitjans de comunicació: premsa, ràdio, televisió, Internet.
- Atansament als gèneres periodístics de la informació: notícia, crònica i reportatge mitjançant l'ús dels diaris (en paper, electrònics).
- Simulació d'intervencions i creació de textos orals en el món de la ràdio.
- Elaboració d'un text periodístic dialogat: l'entrevista.
- Identificació de les diverses estructures narratives (conte, novel·la, crònica etc.); de les estructures descriptives (descripció científica, literària, etc.).
- Expressió de sentiments, emocions i actituds mitjançant l'elaboració d'un text narratiu i d'un text descriptiu.
- Comprensió i anàlisi de les estructures dialogades (entrevista, enquesta, teatre, etc) i de les estructures expositives i explicatives (exposició oral, esquemes, documentals, actes, etc).
- Intervenció activa i valoració del diàleg com a mitjà per a arribar a acords i resoldre conflictes tant en l'àmbit personal com social.

Unitat d'aprenentatge 4. La llengua i la literatura catalanes des de l'època medieval fins al segle XIX

- Lectura i resum del marc històric, lingüístic i literari des dels orígens de la llengua catalana fins al segle XIX.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Comentari de textos dels autors principals de l'Edat Mitjana i de la Renaixença.
- Participació activa que demostrï interès per la realitat social i lingüística de cada època.
- Recerca d'informació a pàgines web que ajudin a entendre millor la relació entre societat i llengua.
- Revisió i correcció tant d'esquemes i resums com dels exercicis proposats.
- Repàs de la normativa gramatical a partir de la correcció dels diferents tipus de text.
- Memorització de les idees més bàsiques de la unitat.
- Lectura d'una obra completa relacionada amb aquest període històric.
- Reflexió, comentari i opinió sobre la lectura seleccionada.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar tècniques de tractament i de processament de la informació per preparar textos. Aprofitar els recursos que proporciona la tecnologia de la informació per reestructurar els treballs escrits i facilitar la precisió i la presentació de les idees. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

S'han de valorar la bona utilització de la gran quantitat d'informació que ens envaeix des dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies i fer-ne un ús adequat. S'ha de vigilar especialment si la composició prèvia de l'esquema o del guió segueix un ordre correcte que permeti després la màxima claredat expositiva.

2. Elaborar textos informatius i instructius amb coherència, adequació i correcció.

Es tracta d'entendre i aplicar els elements característics i constitutius dels textos informatius i instructius. Comprendre la seva estructura i aplicar amb rigor les normes bàsiques per fer-los comprensibles i fàcilment entenedors.

3. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos dels mitjans de comunicació i literaris.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per destriar informacions de diferents tipus i amb diferents intencions amb l'objectiu de desenvolupar l'actitud crítica i per avaluar si és capaç de distingir el tema principal d'un text o missatge i d'extreure'n la finalitat concreta.

4. Expressar-se oralment amb fluïdesa amb l'ajut d'un guió previ i recerca d'informació prèvia. Realitzar presentacions orals clares i ben estructurades sobre temes relacionats amb l'activitat acadèmica o l'actualitat social, política, cultural o esportiva.

Amb aquest criteri es vol comprovar si els alumnes són capaços de fer una exposició sobre un tema amb l'ajuda de notes escrites i amb el suport de recursos com ara cartells o presentacions digitals. S'ha de valorar especialment la utilització dels mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i la comunicació com a suport en les presentacions orals.

5. Identificar els gèneres i característiques retòriques de fragments literaris.

S'ha de tenir en compte la comprensió dels temes i motius, el reconeixement de gèneres i l'evolució a grans trets i la valoració dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i de la seva funcionalitat en el text.

6. Establir relacions entre obra i context historicocultural.

Aquest criteri avalua la competència lectora en l'àmbit literari, per mitjà de la lectura d'obres completes relacionades amb els períodes literaris estudiats. Cal considerar el text de manera crítica, la seva relació amb el context, l'estructura, els elements del gènere i el punt de vista. Cal saber emetre opinions personals sobre els aspectes més apreciats de l'obra i sobre la implicació entre els continguts d'aquesta i les vivències pròpies.

7. Revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats individualment o en grup.

Es tracta de valorar la importància d'aprendre dels errors i valorar l'esforç per millorar els textos i l'autonomia progressiva per introduir correccions i millores en els textos produïts (orals i escrits). L'alumnat ha de manifestar interès per revisar els textos, amb noves versions fins arribar al text definitiu que compleixi els objectius fixats, les intencions previstes i inclogui els continguts treballats.

Mòdul 2. El món actual

Introducció

El segon mòdul aborda la situació de la llengua i de la literatura catalanes als nostres dies, analitza els textos argumentatius i expositius, el llenguatge administratiu i comenta autors i obres literàries actuals. Consta de quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge.

La primera unitat tracta l'argumentació i l'exposició; la composició i les característiques dels textos argumentatius i la composició i les característiques dels textos expositius.

La segona entra en un camp complex: la comprensió i producció del llenguatge administratiu que té moltes aplicacions pràctiques en la vida i sovint l'hem de fer servir per expressar les nostres opinions o per entendre determinats formularis provinents de les administracions. Dins el llenguatge administratiu també hi entraria allò de la lletra petita, és a dir, la capacitat d'entendre i comprendre l'abast d'allò que es signa.

En les unitats tercera i quarta s'aborda la situació actual de la llengua, els aspectes bàsics de sociolingüística, els conceptes de llengua, territori i cultura i la normativa actual amb relació a l'ús de la llengua per acabar en el comentari i lectura d'obres i autors contemporanis.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació amb els missatges que contenen.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges.
9. Interpretar i emprar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos

adequats.

10. Respectar la diversitat lingüística i relacionar l'evolució de la llengua catalana amb la societat i el seu marc històric.

11. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Argumentar i exposar temes d'interès

- Identificació dels textos argumentatius i expositius, a partir de l'anàlisi de l'estructura i trets lingüístics d'aquests tipus de textos.
- Coherència, cohesió i adequació dels arguments d'acord amb la tesi o exposició que es fa.
- Coneixement i identificació dels distints tipus d'arguments utilitzats en aquests textos.
- Composició de textos argumentatius i expositius amb adequació, coherència i correcció.
- Valoració del diàleg com a mitjà per arribar a acords i resoldre conflictes aportant tot tipus d'arguments.
- Exposició oral i escrita de temes d'actualitat i propis de la vida quotidiana amb exposició i argumentació clarament diferenciades.
- Revisió i correcció d'exposicions i argumentacions fetes a classe, fixant-se en la coherència i la cohesió, els enllaços, etc.
- Reconeixement i identificació dels debats i col·loquis.
- Debat sobre temes del món actual.

Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre textos administratius

- Identificació i reconeixement dels textos administratius per les seves peculiaritats.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Composició de textos administratius de la vida quotidiana: actes, denúncies, informes, contractes etc.
- Reconeixement dels aspectes lèxics, morfològics i sintàctics d'aquests textos.
- Exposició oral i escrita de temes quotidians referents a distintes situacions administratives (denúncies, embargaments, demanda d'informació etc.)
- Revisió i correcció dels escrits o exposicions orals fets pels alumnes davant situacions quotidianes.

Unitat d'aprenentatge 3. Llengua i societat

- Comprovació de la varietat lingüística de la llengua pròpia.
- Comparació de la política lingüística espanyola amb la d'altres països.
- Participació activa que demostrí interès per la realitat social i lingüística de cada època.
- Conclusions sobre l'ús de les llengües i els drets lingüístics de tot col·lectiu.
- Relació entre història i la llengua catalana: època medieval, Decadència, Renaixença i actualitat.
- Consciència de quin és el domini actual de la llengua catalana i quin és el marc legal.
- Recerca d'informació a pàgines web que ajudin a entendre millor la relació entre societat i llengua.
- Revisió i correcció de les activitats realitzades.
- Repàs de la normativa gramatical a partir de la correcció dels diferents tipus de text.
- Memorització de les idees més bàsiques de la unitat.
- Realització de resums i esquemes de contingut sociolingüístic.
- Debat sobre la relació entre societat i llengua.

Unitat d'aprenentatge 4. La nostra època: llengua i creativitat.

- Aproximació al marc literari, lingüístic i històric del món contemporani mitjançant la lectura, l'anàlisi i el debat de textos que en facilitin la comprensió.
- Recerca d'informació a pàgines web i als diaris que ajudin a entendre millor la relació entre la societat actual i la llengua.
- Comentari de textos dels autors i de les autores principals des del Modernisme fins als nostres dies.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Consulta de diverses fonts per a la selecció de textos d'autores i autors literaris del segle XX i contemporanis que abracin diversos gèneres.
- Aproximació a l'hipertext mitjançant la consulta de webquests i de

webs.

- Lectura sencera d'una obra contemporània.
- Comentari, reflexió i opinió sobre la lectura d'una obra completa.
- Lectura, selecció, organització i correcció dels propis textos de forma individual i col·lectiva.
- Exposició oral i/o escrita de les idees més bàsiques de la unitat.

Criteris d'avaluació

1. Identificar les estructures bàsiques dels textos argumentatius, administratius i expositius i elaborar-ne de propis amb coherència, adequació i correcció.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat és capaç de construir textos argumentatius senzills i entendre i produir textos administratius de diferent tipologia. Cal comprovar si l'alumnat és capaç d'entendre i copsar les idees principals dels textos administratius (factures, albarans, rebuts, tiquets, pressupostos, memòries, projectes, cartes de queixa, cartes de presentació, currículums, etc.). Es pretén avaluar la capacitat d'ordenar les idees, amb els connectors pertinents per tal d'evitar ambigüitats i malentesos amb el fi d'expressar exactament el que volíem comunicar, tant en textos objectius com subjectius.

2. Identificar les característiques retòriques de fragments literaris. Compondre textos amb intenció literària i utilitzar i valorar la lectura i la literatura en general com a formes d'aprenentatge i d'accés al patrimoni cultural i com a mètode d'enriquiment personal.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç de posar en funcionament tota una sèrie de coneixements adquirits prèviament a partir de les lectures realitzades. Cal comprovar que es comprèn el fenomen literari com una activitat comunicativa estètica en un context històric determinat.

3. Descriure alguns fets i nocions generals de la història de la llengua catalana per poder entendre la situació sociolingüística actual a les Illes Balears i així evitar prejudicis lingüístics. Comparar la política lingüística de l'Estat espanyol amb la d'altres països per entendre millor la situació sociolingüística actual.

Es tracta de comprovar que l'alumnat conegui els fenòmens de contacte lingüístics, la influència cabdal d'una determinada política lingüística, si és conscient que pot formar part activa del procés de normalització lingüística.

4. Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos breus o fragments, tenint en compte les innovacions dels gèneres i de les formes en la literatura contemporània. Identificar els principals autors contemporanis tant de prosa com de poesia.

Cal reconèixer els gèneres i les característiques i novetats de la literatura contemporània, amb caràcter general (relat o drama realista, fantàstic, poètic, poesia avantguardista, social, etc.) així com les aportacions de les avantguardes del llenguatge poètic. Cal identificar alguns autors contemporanis en llengua catalana.

5. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats.

Es tracta de comprovar que la lectura afavoreixi una major comprensió del text, que la pròpia veu sigui un indicador que el text està ben redactat. A més, la veu i l'entonació són importants per a l'alumnat, a qui preocupa què en puguin pensar els companys, per tant, llegint per als altres, potenciam la desinhibició i la fluïdesa del llenguatge.

6. Expressar-se oralment amb fluïdesa. Si es tracta de textos formals, planificar-los d'acord amb un guió elaborat, amb recerca d'informació prèvia.

El llenguatge espontani col·loquial és molt diferent del planificat. Tothom, de forma espontània, repeteix connectors o paraules innecessàries, usa barbarismes, també col·loquialismes, altera l'ordre sintàctic, construeix anacoluts, usa mots excessivament genèrics, deixa oracions incompletes, etc. En canvi, en el llenguatge formal, si ordenem les idees, si sabem què volem dir i com, evitem la improvisació i millorarem la nostra expressió oral, malgrat que l'oralitat no es pugui controlar tant com l'escriptura.

7. Demostrar que s'ha llegit una obra completa contemporània i ser capaç d'interpretar-la amb arguments lògics i amb sentit crític.

El criteri avalua la comprensió lectora i la capacitat d'interpretació de l'alumne/a. Pot servir, a més, per potenciar la lectura (en cas de qui no tengui hàbit lector), descobrir que llegir li ha proporcionat una informació que desconeixia i un gaudi al qual no estava avesat. L'objectiu, també, és obtenir una idea global d'una obra perquè tenim la tendència a treballar la literatura de forma fragmentària.

8. Revisar, corregir i reelaborar comentaris de text, argumentacions, exposicions i textos administratius amb la finalitat que els errors marcats serveixin d'aprenentatge.

Com que és important aprendre dels errors, hem de valorar l'esforç per millorar els textos i l'autonomia progressiva (aprendre a aprendre), a partir de la consulta del diccionari i de les anotacions correctives dirigides pel professorat. L'alumnat ha de manifestar interès per revisar els textos, amb noves versions fins arribar a un text definitiu que millori l'anterior.

Llengua castellana i literatura

Nivell 1.

Mòdul 1. Escrivim i comprenem textos

Introducció

Els continguts de l'àmbit de comunicació s'estructuren entorn al treball de la tipologia textual. Cada unitat d'ensenyament i aprenentatge treballa entorn a un determinat tipus de text i estructura al seu voltant, tots els aspectes de reflexió sobre la llengua (aspectes bàsicament gramaticals i morfològics).

En aquest primer mòdul s'estableixen les bases entorn a les quals girarà tot el treball de l'àmbit de comunicació: escriure i comprendre textos d'ús social. S'estructura amb quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge.

La primera unitat d'aprenentatge treballa els textos més quotidians i simples: avisos, notes, receptes de cuina, anuncis publicitaris, etc. Són aquells textos que formen part de la nostra vida i que inunden les nostres llars i els nostres ciutats i pobles.

La segona unitat s'endinsa en la narració de fets, experiències i sentiments, introduint les tècniques bàsiques de la narració i els seus elements. Intenta demostrar que la narració és un dels elements culturals i d'identitat més potents de tots els col·lectius, grups humans, cultures i civilitzacions i com la narració ha esdevingut una de les eines més rellevants a l'hora de transmetre el bagatge cultural generació rere generació i ha contribuït notablement al desenvolupament de la nostra intel·ligència.

La tercera unitat aborda un tipus de text força freqüent en les interaccions quotidianes: emetre opinions o argumentar a favor o en contra de determinades accions. Aquest tipus de text els produïm sovint per defensar les nostres tesis o debatre i qüestionar les dels altres. La millora en la planificació i producció d'aquests tipus de text col·labora decisivament en la millora dels processos de pensament i en la precisió i concreció del que volem dir.

Finalment, la quarta unitat aborda la lectura de textos diversos com a font d'informació, de plaer i d'aprenentatge. Es tracta d'identificar tots els materials que poden ser llegits, sense limitacions, amb l'objectiu de facilitar l'accés a la lectura de tots els sectors de la població: revistes, catàlegs, premsa, novel·les, còmics, publicitat, etc.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels textos quotidians i narratius.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Interpretar i emprar la lectura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.
9. Reconèixer el llenguatge retòric, els gèneres literaris i interpretar-ne adequadament el contingut i la finalitat.
10. Evitar els estereotips lingüístics que manifesten prejudicis classistes, racistes, sexistes.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Escriure i comprendre textos quotidians

- Lectura reconeixement, identificació i elaboració amb coherència, adequació i correcció de textos de la vida quotidiana.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Diàleg entre emissor i receptor en situacions quotidianes mitjanament formals: converses telefòniques, reclamacions, presentacions, entrevistes etc.
- Comprensió i resum de textos pròxims als interessos de l'alumnat.
- Composició de textos senzills com avisos, notes, anuncis, sol·licituds, etc.
- Distinció entre els usos formals i informals de la llengua.
- Revisió i correcció tant dels textos quotidians com dels exercicis proposats.
- Utilització digital dels textos quotidians (mail, xat, fòrum, etc).

- Reflexió sobre els estereotips lingüístics generats pels prejudicis socials.

Unitat d'aprenentatge 2. Narrar fets, experiències i sentiments

- Comprensió i resum de textos identificant el tema i els personatges.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Distinció i identificació de textos narratius i els elements que conformen aquest tipus de textos.
- Descripció oral i escrita d'elements del nostre entorn.
- Composició oral, manuscrita o digital de textos senzills com contes i històries o anècdotes reals o inventades.
- Revisió i correcció tant dels textos com dels exercicis proposats.
- Interès per la forma de comunicar les nostres experiències.
- Interacció entre emissor i receptor a l'hora de narrar, descriure i expressar sentiments.
- Reconeixement i ús dels verbs, substantius, adjectius i connectors de la manera adequada a l'hora de llegir i compondre un text.
- Interès per la bona elaboració i presentació dels textos orals i escrits, tant manuscrits com digitals, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.

Unitat d'aprenentatge 3. Debatre, opinar i argumentar

- Valoració del diàleg com a mitjà per arribar a acords i resoldre conflictes tant en l'àmbit personal com social.
- Comprensió de textos argumentatius, anàlisi de la seva estructura i atenció als mecanismes de cohesió i coherència que s'utilitzen per a exposar els arguments.
- Composició, manuscrita o digital, de textos on s'expressi l'opinió personal a partir d'un tema donat.
- Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències, idees, opinions i coneixements propis i com a forma de regular la conducta.
- Identificació i ús reflexiu d'alguns connectors textuais, amb especial atenció als temporals, explicatius i d'ordre, i alguns mecanismes de referència interna.
- Planificació i elaboració de guions, esquemes i esborranys previs a la producció de textos propis.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.
- Interès per la bona elaboració i presentació dels textos orals i escrits, tant manuscrits com digitals, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.

Unitat d'aprenentatge 4. Llegim per plaer

- Identificació de la relació entre les manifestacions culturals, les societats en les quals es desenvolupen i les persones que les produeixen.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Relació del tema que ens interessa amb tot tipus de text: revista, premsa, novel·la, còmic, etc.
- Lectura comentada i recitació de poemes o lectura dramatitzada de textos literaris tot valorant la funció dels elements simbòlics i dels recursos del gènere.
- Comprensió de textos breus i memorització comprensiva.
- Exposició de les opinions i reflexió sobre les lectures realitzades.
- Desenvolupament del sentit crític a partir de la lectura d'un text extens i complet (novel·la, assaig, còmic, etc.) i a partir de l'escolta d'opinions de la resta de l'alumnat.

Críteris d'avaluació

1. Entendre les idees bàsiques i la intenció dels textos quotidians, narratius i literaris.
S'ha de constatar si la comprensió oral i escrita dels textos és adient a les intencions de la lectura i de l'escriptura i comprovar com l'alumnat és capaç de reconèixer el tema, copsar les idees principals, elaborar-ne un resum, establir comparacions, deduir-ne l'estructura i l'ordre de les idees, tenint en compte el context i la intencionalitat.
2. Elaborar textos amb coherència, cohesió, adequació i correcció.
Es pretén avaluar la capacitat de planificar un text, d'ordenar les idees, l'ús dels registres adequats i la correcció sintàctica i ortogràfica en la producció de textos senzills, narratius i argumentatius.
3. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats segons les finalitats i les intencions de la lectura.
Es tracta de comprovar que la lectura afavoreixi una major comprensió del

text i que la pròpia veu sigui un indicador que el text està ben redactat. Cal comprovar que cada intenció i cada finalitat necessiten d'unes estratègies diferents.

4. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

Una de les estratègies bàsiques per adquirir la competència d'aprendre a aprendre és la recerca, tractament i comunicació de la informació. Cal valorar si l'alumnat coneix les principals formes de cerca i tractament de la informació; aquesta ha de ser rellevant i cal destriar les fonts fiables.

5. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos, així com els principals recursos lingüístics i literaris dels quals hem de fer ús. Conèixer les característiques lingüístiques dels textos quotidians i narratius.

Es tracta de valorar si l'alumnat és capaç de produir i comprendre textos quotidians (avisos, notes, receptes de cuina, anuncis breus, etc.) i coneix les característiques bàsiques dels textos narratius. També cal comprovar si sap construir arguments i emetre opinions sobre fets quotidians, propers i actuals. Igualment ha de saber identificar tot allò que es pot llegir i conèixer les estratègies de lectura adients en funció de la intenció i dels objectius.

6. Conèixer els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.

Aquest criteri pretén descobrir si s'utilitzen els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús amb relació a la comprensió i la composició i si s'utilitzen amb autonomia en la revisió dels textos treballats en aquesta unitat.

7. Saber revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats de manera individual i col·lectiva.

Es tracta de conèixer si l'alumnat és capaç de donar valor als aprenentatges que adquireix i posar-los en funció de les necessitats de millora dels textos produïts en situacions reals de comunicació. Es tracta de valorar i avaluar l'aplicació en els processos de millora dels textos dels continguts apresos.

8. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat, en les activitats col·lectives, sap expressar la seva opinió de manera raonada i respectuosa i s'ajusta a unes normes bàsiques de comunicació.

Mòdul 2. La llengua i els mitjans de comunicació

Introducció

Aquest segon mòdul intenta focalitzar l'estudi dels mitjans de comunicació i les característiques lingüístiques dels seus missatges i, en segon lloc, vol aprofundir en la tècnica de la narració, iniciada en el mòdul primer per consolidar els aprenentatges i oferir solidesa i continuïtat als aprenentatges.

El mòdul 2 consta de quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge. En la primera s'identifiquen les quatre habilitats lingüístiques: parlar i escoltar, llegir i escriure i s'intenta demostrar la importància de cadascuna en el procés d'adquisició, desenvolupament i millora d'una llengua.

En la segona unitat s'aborden els gèneres periodístics i la lectura de la premsa com una activitat habitual dels nostres dies. Es tracta d'identificar els diferents gèneres i l'estructura de la premsa diària, així com practicar els diferents tipus de lectura en funció dels objectius i de les intencions que ens fixem.

La tercera unitat pretén identificar els elements fonamentals del llenguatge publicitari. Aborda la significació de les paraules i de les imatges en el llenguatge publicitari, la necessària alfabetització audiovisual i la comprensió dels missatges més enllà de la seva literalitat. La comprensió dels missatges publicitaris esdevé un objectiu prioritari per formar ciutadans compromesos i crítics, capaços de destriar i identificar la profusió de recursos retòrics i estilístics que deformen o alteren els autèntics missatges.

La quarta unitat aborda, de nou, la narració de fets quotidians, l'explicació ordenada d'històries i la descripció de persones, paisatges o animals a partir dels recursos que ens ofereix la llengua.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació als missatges que contenen.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Reconèixer els elements narratius i les característiques de la descripció a partir de models d'aquests tipus de textos.

ció a partir de models d'aquests tipus de textos.

9. Interpretar i emprar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.

10. Evitar els estereotips lingüístics que manifesten prejudicis classistes, racistes, sexistes.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Parlar i escoltar, llegir i escriure.

- Distinció i identificació de les diferències contextuais i formals rellevants entre la comunicació oral i l'escripta i entre els usos col·loquials i formals.
- Reconeixement i identificació dels elements necessaris perquè hi hagi comunicació.
- Comprovació que escoltem qui parla.
- Identificació de les funcions del llenguatge i de la seva utilització, ja sigui oralment o per escrit.
- Distinció i diferenciació entre textos espontanis i textos planificats.
- Diàleg en situacions informals i en situacions mitjanament formals.
- Reconeixement de les funcions comunicatives verbals i no verbals.
- Reconeixement i identificació de la llengua com a element configurador de la identitat personal i col·lectiva. Actituds i prejudicis.
- Diferenciació i identificació de la correspondència entre lletres i fonemes.
- Coneixement de les normes d'ortografia.
- Composició oral de textos senzills com presentacions, salutacions, agraïments, disculpes, etc.
- Utilització de la llengua d'acord amb el registre adequat.

Unitat d'aprenentatge 2. Llegir la premsa. Els gèneres periodístics

- Coneixement de la rellevància i abast actual dels mitjans de comunicació de masses.
- Comprensió de textos dels mitjans de comunicació, amb especial atenció a l'estructura dels diaris i als elements paratextuals, sobretot en les notícies d'actualitat relacionades amb la vida quotidiana i la informació de fets pròxims als interessos de l'alumnat.
- Comentari oral d'informacions extretes de la premsa i comprovació que s'han entès i explicat bé.
- Identificació del tema d'un text. Idees principals i secundàries.
- Reflexió i crítica sobre la informació de missatges que suposin qualsevol tipus de discriminació o manipulació de la informació.
- Composició de textos propis dels mitjans de comunicació, destinats a un suport imprès o digital.
- Interpretació d'informacions preses dels mitjans de comunicació posant en relleu diferències en la manera de presentar els fets en diferents mitjans.
- Diferenciació de seccions i gèneres en els mitjans de comunicació.
- Exposició de la informació presa d'un mitjà de comunicació sobre un tema d'actualitat.
- Explicacions i opinions orals senzilles de manera ordenada i clara sobre fets d'actualitat social, política o cultural que siguin de l'interès de l'alumnat.
- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.
- Manifestació d'opinions sobre informacions extretes dels diaris i revistes.

Unitat d'aprenentatge 3. Comprendre el món de la publicitat

- Identificació dels recursos expressius utilitzats en el llenguatge publicitari.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Reconeixement de la significació de les paraules: denotació i connotació (sinonímia, metàfora, metonímia, etc.).
- Comprensió i valoració dels diferents recursos lingüístics i extralingüístics que utilitzen els missatges publicitaris.
- Maneig de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació per elaborar anuncis publicitaris.
- Reflexió i crítica respecte a la informació que ens donen els missatges publicitaris.
- Reconeixement dels trets distintius i de les peculiaritats formals dels missatges publicitaris d'acord amb el mitjà en què poden trobar-lo.
- Valoració dels diferents recursos que utilitzen els anuncis publicitaris, segons sigui el mitjà en què es fa l'anunci.
- Explicació oral senzilla de missatges publicitaris de l'entorn.

- Identificació de l'ús de la llengua d'acord amb la finalitat que se pretén en els diferents missatges publicitaris.

Unitat d'aprenentatge 4. El meu entorn i jo: narrar i descriure

- Lectura, reconeixement, identificació i elaboració de textos narratius i descriptius amb adequació, cohesió i correcció.

- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Escolta i comentari de narracions i descripcions fetes per l'alumnat.
- Selecció i organització dels trets a descriure amb un criteri previ establert i amb una acurada observació d'allò que es vol descriure amb l'ús de sinònims i antònims mitjançant la consulta als diccionaris.

- Descripció oral i escrita física i psicològica d'un/a mateix/a i dels companys i les companyes de la classe i/o de l'entorn, tot emprant les estructures i els recursos propis del text descriptiu.

- Descripció oral i escrita d'objectes, espais o animals propers a l'alumnat.

- Recerca a Internet de diferents descripcions o narracions literàries de diversos autors/es contemporanis i elaboració d'un treball d'aula.

- Revisió i correcció dels textos narratius i descriptius elaborats.

- Identificació dels elements narratius, extrets del mitjà de comunicació o a partir del visionat d'una pel·lícula. Interpretació amb arguments lògics i amb sentit crític.

- Lectura d'una obra completa de caràcter narratiu i descriptiu.

- Reflexió, comentari i opinió de la lectura de l'obra completa.

Criteris d'avaluació

1. Entendre les idees bàsiques i la intenció dels textos quotidians, narratius i descriptius.

Es tracta d'avaluar si saben narrar i comentar amb claredat fets i experiències, compondre descripcions i elaborar informació sobre narracions i descripcions prèviament llegides i comentades.

2. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats.

Es tracta de comprovar com el domini d'aquesta tècnica afavoreix una comprensió major i més ràpida del text, a la vegada que ajuda a fixar les característiques fonètiques mitjançant la pràctica de la lectura. La lectura, en aquest aspecte, serveix de suport a la pràctica de l'exercici oral i comunicatiu.

3. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos periodístics, publicitaris, descriptius i narratius. Saber identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació.

Aquest criteri pretén que l'alumnat identifiqui els elements fonamentals de la comunicació audiovisual i el llenguatge que utilitzen els mitjans de comunicació de masses.

4. Entendre i ser crítics amb els missatges que contenen els mitjans de comunicació.

Es tracta de comprovar quin grau d'alfabetització digital assoleix l'alumnat ja que la comprensió d'aquests missatges esdevé fonamental per viure al món actual.

5. Conèixer els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.

Aquest criteri pretén avaluar si els alumnes redacten els textos amb una organització clara, enllacen les oracions en una seqüència lineal ordenada i manifesten interès per planificar els textos i revisar-los realitzant successives versions fins arribar a un text definitiu adequat, coherent i cohesionat. També cal valorar la bona presentació dels textos escrits tant en suport paper com digital, amb respecte per les normes ortogràfiques i tipogràfiques.

6. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

S'ha de valorar la bona utilització de la gran quantitat d'informació que ens envaeix des dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies. Cal saber fer un ús adient de les fonts (llibres de text, enciclopèdies, diccionaris, Internet, etc.) a l'hora de cercar la informació, valorant la seva tria raonada, la seva qualitat i la quantitat idònia segons els tipus de text, la seva intenció i la seva extensió. L'objectiu és que l'alumnat no improvisi textos, sinó que s'acostumi a buscar, ordenar, planificar, textualitzar i revisar textos reals amb continguts interessants.

7. Saber revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats de manera individual i col·lectiva.

Cal comprovar si l'alumnat sap aplicar els elements treballats en l'anàlisi dels missatges audiovisuals, de la premsa escrita i del llenguatge publicitari així com si sap construir missatges senzills en aquest format.

8. Distingir els elements narratius i les característiques descriptives a partir de models d'aquests tipus de textos.

Aquest criteri pretén identificar i avaluar si l'alumnat sap usar els instruments adients per produir textos amb diferents finalitats i utilitza correctament la sintaxi adient i els recursos gramaticals necessaris per a entendre i produir

narracions i descripcions, la correcció ortogràfica, la qualitat i la quantitat de la informació.

Nivell 2.

Mòdul 1. Llegir per a adquirir coneixements

Introducció

Una de les finalitats de la lectura és l'adquisició de coneixements, de fet utilitzem la lectura com a eina imprescindible per adquirir els coneixements de tots els àmbits. Llegir per aprendre implica desenvolupar unes estratègies de lectura adients que van més enllà de la comprensió literal del text, suposa fer inferències, elaborar hipòtesis, comprovar-les i anar formant-se una imatge mental d'allò que s'aprèn.

En la primera unitat d'ensenyament i aprenentatge s'aborda l'estudi dels textos per adquirir coneixements: diccionaris, enciclopèdies, premsa, pàgines web i l'elaboració de guions, esquemes i esborranys amb la informació obtinguda. També s'aborda l'ús de la biblioteca i del material de la xarxa.

En la segona unitat s'aborda l'estudi dels textos instructius, és a dir, escriure i entendre instruccions. Es tracta de treballar per entendre i compondre textos amb instruccions per muntar un aparell, per fer funcionar un determinat estri, per utilitzar o posar en marxa un aparell digital. Cal ser conscient de les dificultats tant de comprensió com de producció d'aquests tipus de text i de la precisió terminològica que requereixen.

En la tercera unitat aprofundim en els textos propis dels mitjans de comunicació i les seves estructures textuals. S'estudia la premsa, la ràdio i la televisió (analogica i digital) i Internet aprofundint en els aspectes tractats al llarg del mòdul 2 de nivell 1. L'objectiu final hauria de ser la creació de textos senzills adequats per als mitjans de comunicació però que suposin un mínim domini dels registres audiovisuals.

En la quarta unitat, s'estudia el període de la llengua i de la literatura castellanes des de l'època medieval fins al segle XIX, caracteritzant estils, autors i corrents dels diferents indrets de parla castellana.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.
2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència,adequació i correcció.
3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.
4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació als missatges que contenen.
5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.
6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.
7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.
8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges.
9. Interpretar i emprar la lectura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.
10. Respectar la diversitat cultural i relacionar l'evolució de la llengua castellana amb la societat i el seu marc històric.
11. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Aprendre a aprendre

- Comprensió de textos de l'àmbit acadèmic amb l'ajut de la consulta mitjançant diversos suports (diccionaris, diaris, webs i altres fonts d'informació).

- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.

- Distinció d'idees principals i secundàries de textos de diversa tipologia i temàtica.

- Planificació i elaboració de guions, esquemes i esborranys previs a l'elaboració de textos propis.

- Estratègies per a una lectura correcta i tècniques per a la presa d'a-punts i per a l'elaboració d'esquemes i resums.

- Coneixement dels webs que ofereixen tasques d'autoaprenentatge i de correctors ortogràfics on line.

- Utilització autònoma dels diccionaris i de la biblioteca del centre, de

les biblioteques de l'entorn i de les biblioteques virtuals.

- Estratègies per a la correcció, revisió de les errades com a part del procés d'autoaprenentatge i autoavaluació dels propis textos.

Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre textos instructius

- Reconeixement i identificació de textos instructius propis de la vida quotidiana.

- Identificació del llenguatge tècnic més senzill que es pugui trobar als manuals instructius.

- Composició manuscrita o digital de textos donant unes quantes normes i pautes per a utilitzar un caixer, cuinar, fer qualche feina de bricolatge, etc.

- Instrucció oral per dur a terme qualsevol activitat.

- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.

- Composició de textos instructius amb adequació, coherència i correcció.

- Identificació dels textos instructius pel seu format, les marques gràfiques, les imatges, etc.

- Revisió i correcció de textos produïts per un mateix d'acord amb les habilitats i els continguts apresos.

Unitat d'aprenentatge 3. Entendre i usar els mitjans de comunicació

- Comprensió oral i escrita dels diversos tipus de mitjans de comunicació: premsa, ràdio, televisió, Internet.

- Atansament als gèneres periodístics de la informació: notícia, crònica i reportatge mitjançant l'ús dels diaris (en paper, electrònics).

- Simulació d'intervencions i creació de textos orals en el món de la ràdio.

- Elaboració d'un text periodístic dialogat: l'entrevista.

- Identificació de les diverses estructures narratives (conte, novel·la, crònica etc.); de les estructures descriptives (descripció científica, literària, etc.).

- Expressió de sentiments, emocions i actituds mitjançant l'elaboració d'un text narratiu i d'un text descriptiu.

- Comprensió i anàlisi de les estructures dialogades (entrevista, enquesta, teatre, etc.) i de les estructures expositives i explicatives (exposició oral, esquemes, documentals, actes, etc).

- Intervenció activa i valoració del diàleg com a mitjà per a arribar a acords i resoldre conflictes tant en l'àmbit personal com social.

Unitat d'aprenentatge 4. La llengua i la literatura castellanen des de l'època medieval fins al segle XIX

- Lectura i resum del marc històric, lingüístic i literari des dels orígens de la llengua castellana fins al segle XIX.

- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.

- Comentari de textos dels autors principals de l'Edat Mitjana.

- Participació activa que demostrí interès per la realitat social i lingüística de cada època.

- Recerca d'informació a pàgines web que ajudin a entendre millor la relació entre societat i llengua.

- Revisió i correcció tant d'esquemes i resums com dels exercicis proposats.

- Repàs de la normativa gramatical a partir de la correcció dels diferents tipus de text.

- Memorització de les idees més bàsiques de la unitat.

- Lectura d'una obra completa relacionada amb aquest període històric.

- Reflexió, comentari i opinió sobre la lectura seleccionada.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar tècniques de tractament i de processament de la informació per preparar textos. Aprofitar els recursos que proporciona la tecnologia de la informació per reestructurar els treballs escrits i facilitar la precisió i la presentació de les idees. Consultar diverses fonts d'informació, tant de mitjans tradicionals com de les noves tecnologies.

S'han de valorar la bona utilització de la gran quantitat d'informació que ens envaeix des dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies i fer-ne un ús adequat. S'ha de vigilar especialment si la composició prèvia de l'esquema o del guió segueix un ordre correcte que permeti després la màxima claredat expositiva.

2. Elaborar textos informatius i instructius amb coherència, adequació i correcció.

Es tracta d'entendre i aplicar els elements característics i constitutius dels textos informatius i instructius. Comprendre la seva estructura i aplicar amb rigor les normes bàsiques per fer-los comprensibles i fàcilment entenedors.

3. Identificar els gèneres i estructures bàsiques dels textos dels mitjans de comunicació i literaris.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per destriar informacions de diferents tipus i amb diferents intencions amb l'objectiu de desenvolupar l'actitud crítica i per avaluar si és capaç de distingir el tema principal d'un text o missatge i d'extreure'n la finalitat concreta.

4. Expressar-se oralment amb fluïdesa amb l'ajut d'un guió previ i recerca d'informació prèvia. Realitzar presentacions orals clares i ben estructurades sobre temes relacionats amb l'activitat acadèmica o l'actualitat social, política, cultural o esportiva

Amb aquest criteri es vol comprovar si els alumnes són capaços de fer una exposició sobre un tema amb l'ajuda de notes escrites i amb el suport de recursos com ara cartells o presentacions digitals. S'ha de valorar especialment la utilització dels mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i la comunicació com a suport en les presentacions orals.

5. Identificar els gèneres i característiques retòriques de fragments literaris.

S'ha de tenir en compte la comprensió dels temes i motius, el reconeixement de gèneres i l'evolució a grans trets i la valoració dels elements simbòlics i dels recursos retòrics i de la seva funcionalitat en el text.

6. Establir relacions entre obra i context historicocultural.

Aquest criteri avalua la competència lectora en l'àmbit literari, per mitjà de la lectura d'obres completes relacionades amb els períodes literaris estudiats. Cal considerar el text de manera crítica, la seva relació amb el context, l'estructura, els elements del gènere i el punt de vista. Cal saber emetre opinions personals sobre els aspectes més apreciats de l'obra i sobre la implicació entre el contingut d'aquesta i les vivències pròpies.

7. Revisar, corregir i reelaborar les activitats i els textos creats individualment o en grup.

Es tracta de valorar la importància d'aprendre dels errors i valorar l'esforç per millorar els textos i l'autonomia progressiva per introduir correccions i millores en els textos produïts (orals i escrits). L'alumnat ha de manifestar interès per revisar els textos, amb noves versions fins arribar al text definitiu que compleixi els objectius fixats, les intencions previstes i inclogui els continguts treballats.

Nivell 2.

Mòdul 2. El món actual

Introducció

El segon mòdul aborda la situació de la llengua i de la literatura castellana als nostres dies, analitza els textos argumentatius i expositius, el llenguatge administratiu i comenta autors i obres literàries actuals. Consta de quatre unitats d'ensenyament i aprenentatge.

La primera unitat d'aprenentatge tracta l'argumentació i l'exposició; la composició i les característiques dels textos argumentatius i la composició i les característiques dels textos expositius.

La segona entra en un camp complex: la comprensió i producció del llenguatge administratiu que té moltes aplicacions pràctiques en la vida i sovint l'hem de fer servir per expressar les nostres opinions o per entendre determinats formularis provinents de les administracions. Dins el llenguatge administratiu també hi entraria allò de la lletra petita, és a dir, la capacitat d'entendre i comprendre l'abast d'allò que es signa.

En les unitats tercera i quarta s'aborda la situació actual de la llengua, els aspectes bàsics de sociolingüística, els conceptes de llengua, territori i cultura i la normativa actual amb relació a l'ús de la llengua per acabar en el comentari i lectura d'obres i autors contemporanis.

Objectius

1. Comprendre textos orals i escrits.

2. Expressar-se oralment i per escrit amb coherència, adequació i correcció.

3. Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament i per prendre consciència dels propis sentiments.

4. Identificar i analitzar les característiques lingüístiques dels mitjans de comunicació i valorar-ne la influència en la societat, amb la finalitat de desenvolupar actituds crítiques amb relació als missatges que contenen.

5. Reflexionar sobre els elements formals de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic i sintàctic.

6. Revisar i corregir tant els textos com les activitats.

7. Emprar tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la comunicació per cercar, elaborar i transmetre informació.

8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges.

9. Interpretar i emprar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, consolidant hàbits lectors mitjançant textos adequats.

10. Respectar la diversitat lingüística i relacionar l'evolució de la llengua castellana amb la societat i el seu marc històric.

11. Dialogar per resoldre els conflictes amb un llenguatge respectuós envers els altres.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Argumentar i exposar temes d'interès

- Identificació dels textos argumentatius i expositius, a partir de l'anàlisi de l'estructura i trets lingüístics d'aquests tipus de textos.
- Coherència, cohesió i adequació dels arguments d'acord amb la tesi o exposició que es fa.
- Coneixement i identificació dels distints tipus d'arguments utilitzats en aquests textos.
- Composició de textos argumentatius i expositius amb adequació, coherència i correcció.
- Valoració del diàleg com a mitjà per arribar a acords i resoldre conflictes aportant tot tipus d'arguments.
- Exposició oral i escrita de temes d'actualitat i propis de la vida quotidiana amb exposició i argumentació clarament diferenciades.
- Revisió i correcció d'exposicions i argumentacions fetes a classe, fixant-se en la coherència i la cohesió, els enllaços, etc.
- Reconeixement i identificació dels debats i col·loquis.
- Debat sobre temes del món actual.

Unitat d'aprenentatge 2. Escriure i entendre textos administratius

- Identificació i reconeixement dels textos administratius per les seves peculiaritats.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.
- Composició de textos administratius de la vida quotidiana: actes, denúncies, informes, contractes, etc.
- Reconeixement dels aspectes lèxics, morfològics i sintàctics d'aquests textos.
- Exposició oral i escrita de temes quotidians referents a distintes situacions administratives (denúncies, embargaments, demanda d'informació, etc.)
- Revisió i correcció dels escrits o exposicions orals fets pels alumnes davant situacions quotidianes.

Unitat d'aprenentatge 3. Llengua i societat

- Reconeixement dels diferents usos o nivells de la llengua castellana, tenint en compte els diferents registres: formal, informal, culta, familiar, etc.
- Comprovació de la varietat lingüística de la llengua pròpia.
- Comparació de la política lingüística espanyola amb la d'altres països.
- Participació activa que demostrï interès per la realitat social i lingüística de cada època.
- Relació i valoració entre història i llengua castellana: varietats de la llengua tenint en compte la seva expansió a altres territoris al llarg de la història.
- Quin és el domini actual de la llengua castellana.
- Recerca d'informació a pàgines web que ajudin a entendre millor la relació entre societat i llengua.
- Revisió i correcció de les activitats realitzades.
- Repàs de la normativa gramatical a partir de la correcció dels diferents tipus de text.
- Memorització de les idees més bàsiques de la unitat.
- Realització de resums i esquemes de contingut sociolingüístic, el castellà en l'actualitat, les seves variants i el seu ús.
- Debat sobre la relació entre societat i llengua.

Unitat d'aprenentatge 4. La nostra època: llengua i creativitat

- Aproximació al marc literari, lingüístic i històric del món contemporani mitjançant la lectura, l'anàlisi i el debat de textos que en facilitin la comprensió.
- Recerca d'informació a pàgines web i als diaris que ajudin a entendre millor la relació entre la societat actual i la llengua.
- Comentari de textos dels autors i de les autores principals des del Modernisme fins als nostres dies.
- Interacció i comentari entre alumnat-alumnat i alumnat-professorat.

- Consulta de diverses fonts per a la selecció de textos d'autors i autors literaris del segle XX i contemporanis que abracin diversos gèneres.
- Aproximació a l'hipertext mitjançant la consulta de webquests i de webs.
- Lectura sencera d'una obra contemporània.
- Comentari, reflexió i opinió sobre la lectura d'una obra completa.
- Lectura, selecció, organització i correcció dels propis textos de forma individual i col·lectiva.
- Exposició oral i/o escrita de les idees més bàsiques de la unitat.

Criteris d'avaluació

1. Identificar les estructures bàsiques dels textos argumentatius, administratius i expositius i elaborar-ne de propis amb coherència, adequació i correcció.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat és capaç de construir textos argumentatius senzills i entendre i produir textos administratius de diferent tipologia. Cal comprovar si l'alumnat és capaç d'entendre i copsar les idees principals dels textos administratius (factures, albarans, rebuts, tiquets, pressupostos, memòries, projectes, cartes de queixa, cartes de presentació, currículums, etc.). Es pretén avaluar la capacitat d'ordenar les idees, amb els connectors pertinents per tal d'evitar ambigüitats i malentesos amb el fi d'expressar exactament el que volíem comunicar, tant en textos objectius com subjectius.

2. Identificar les característiques retòriques de fragments literaris. Compondre textos amb intenció literària i utilitzar i valorar la lectura i la literatura en general com a formes d'aprenentatge i d'accés al patrimoni cultural i com a mètode d'enriquiment personal.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç de posar en funcionament tota una sèrie de coneixements adquirits prèviament a partir de les lectures realitzades. Cal comprovar que es comprèn el fenomen literari com una activitat comunicativa ètica en un context històric determinat.

3. Descriure alguns fets i nocions generals de la història de la llengua castellana per poder entendre la situació sociolingüística actual a les Illes Balears i així evitar prejudicis lingüístics. Comparar la política lingüística de l'Estat espanyol amb la d'altres països per entendre millor la situació sociolingüística actual.

Es tracta de comprovar que l'alumnat conegui els fenòmens de contacte lingüístic, la influència cabdal d'una determinada política lingüística, si és conscient que pot formar part activa del procés de normalització lingüística.

4. Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos breus o fragments, tenint en compte les innovacions dels gèneres i de les formes en la literatura contemporània. Identificar els principals autors contemporanis tant de prosa com de poesia.

Cal reconèixer els gèneres i les característiques i novetats de la literatura contemporània, amb caràcter general (relat o drama realista, fantàstic, poètic, poesia avantguardista, social, etc.) així com les aportacions de les avantguardes del llenguatge poètic. Cal identificar alguns autors contemporanis de l'Estat espanyol i/o dels països de parla castellana.

5. Llegir expressivament amb l'entonació i el ritme adequats.

Es tracta de comprovar que la lectura afavoreixi una major comprensió del text, que la pròpia veu sigui un indicador que el text està ben redactat. A més, la veu i l'entonació són importants per a l'alumnat, a qui preocupa què en puguin pensar els companys, per tant, llegint per als altres, potenciam la desinhibició i la fluïdesa del llenguatge.

6. Expressar-se oralment amb fluïdesa. Si es tracta de textos formals, planificar-los d'acord amb un guió elaborat, amb recerca d'informació prèvia.

El llenguatge espontani col·loquial és molt diferent del planificat. Tothom, de forma espontània, repeteix connectors o paraules innecessàries, usa barbarismes, també col·loquialismes, altera l'ordre sintàctic, construeix anacoluts, usa mots excessivament genèrics, deixa oracions incompletes, etc. En canvi, en el llenguatge formal, si ordenam les idees, si sabem què volem dir i com, evitem la improvisació i millorarem la nostra expressió oral, malgrat que l'oralitat no es pugui controlar tant com l'escriptura.

7. Demostrar que s'ha llegit una obra completa contemporània i ser capaç d'interpretar-la amb arguments lògics i amb sentit crític.

El criteri avalua la comprensió lectora i la capacitat d'interpretació de l'alumne/a. Pot servir, a més, per potenciar la lectura (en cas de qui no tenguí hàbit lector), descobrir que llegir li ha proporcionat una informació que desconeixia i un gaudi al qual no estava avesat. L'objectiu, també, és obtenir una idea global d'una obra perquè tenim la tendència a treballar la literatura de forma fragmentària.

8. Revisar, corregir i reelaborar comentaris de text, argumentacions, exposicions i textos administratius amb la finalitat que els errors marcats serveixin d'aprenentatge.

Com que és important aprendre dels errors, hem de valorar l'esforç per millorar els textos i l'autonomia progressiva (aprendre a aprendre), a partir de la consulta del diccionari i de les anotacions correctives dirigides pel professorat.

L'alumnat ha de manifestar interès per revisar els textos, amb noves versions fins arribar a un text definitiu que millori l'anterior.

Llengua anglesa

Objectius generals de la llengua estrangera

1. Comprendre globalment, segons el nivell d'aprofundiment de la llengua estrangera d'estudi, informació de textos orals en situacions de comunicació reals i sobre temes propers al món i interessos de les persones adultes.
2. Expressar-se oralment en situacions de comunicació bàsiques i desenvolupar destreses comunicatives, dins i fora de l'aula, de forma eficaç, adequada i amb un cert nivell d'autonomia i correcció.
3. Llegir i comprendre de forma autònoma textos bàsics, a fi d'extreure informació general i utilitzar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'altres cultures.
4. Escriure de forma eficaç textos senzills amb finalitats diverses sobre diferents temes i amb recursos adequats de cohesió i coherència.
5. Utilitzar de forma reflexiva i correcta els elements bàsics de la llengua (fonètica, lèxic, estructures i funcions) en diversos contextos de comunicació oral i escrita.
6. Desenvolupar l'autonomia en l'aprenentatge, reflexionar sobre aquest procés i transferir els coneixements adquirits en llengua materna o en altres llengües a l'estudi de la llengua estrangera.
7. Potenciar l'ús dels recursos didàctics a l'abast, sobretot de les TIC i d'altres com ara diccionaris, llibres de consulta i materials multimèdia per obtenir, seleccionar i presentar la informació oral i escrita de forma autònoma.
8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i anàlisi de la realitat, la fixació i desenvolupament del pensament i la participació a la vida activa i quotidiana.
9. Adquirir seguretat i confiança amb relació a la capacitat d'aprenentatge i l'ús de la llengua estrangera.

Nivell 1.

Mòdul 1. Getting to know each other. Asking for and giving personal information

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb les fórmules usades a l'anglès per saludar, presentar-se, donar i demanar informació bàsica a l'hora de conèixer algú. Ja es comencen a distingir els diferents registres (formal i informal).

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, pensades per desenvolupar-se al llarg d'un quadrimestre. La primera unitat es centra en les presentacions personals per tal que els alumnes es coneguin i comencin a intercanviar petites converses. En aquesta unitat es practiquen preguntes i respostes per a esbrinar informació personal, és a dir, saber demanar el nom, el número de telèfon, l'edat, els estats d'ànim etc. Per fer servir aquestes estructures s'introdueix el verb *ser* o *estar* i l'estructura pròpia de les preguntes i respostes breus.

La segona i tercera unitat d'aprenentatge va més enllà de les presentacions i es pretén que els alumnes comencin a donar més informació personal com la seva procedència, o la seva adreça. També es treballa la descripció de persones. En aquestes dues unitats s'utilitzen estructures gramaticals més complexes com la pregunta 'Where are you from?'. A la tercera unitat d'aprenentatge es comença a treballar la tercera persona del singular i l'alumne hauria de produir textos breus donant ja força informació personal de manera coherent. Quant a les estructures gramaticals utilitzades es repeteix el verb *to be* i *to have* a les tres primeres unitats.

A la quarta i darrera unitat del mòdul s'introdueix la descripció i narració d'accions relacionades amb la vida quotidiana. Es veu, per primer cop, el present simple i algunes expressions de temps així com les hores. A partir d'ara es conjuguen tot tipus de verbs sense deixar de banda els verbs *to be* i *to have*, dos verbs auxiliars que ens ajuden a formar altres estructures gramaticals més complexes.

Totes aquestes unitats estan pensades per dur-se a terme des de l'enfocament comunicatiu, es pretén que l'alumnat interactui a classe o bé mitjançant simulacions o en situacions comunicatives reals produïdes a l'aula.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul es prioritzarà treballar la comprensió i producció oral sense deixar en el calaix la lectura, l'escriptura i la comprensió auditiva de textos.

Objectius

1. Comprendre globalment, segons el nivell d'aprofundiment de la

llengua estrangera d'estudi, informació de textos orals en situacions de comunicació reals i sobre temes propers al món i interessos de les persones adultes.

2. Expressar-se oralment en situacions de comunicació bàsiques i desenvolupar destreses comunicatives, dins i fora de l'aula, de forma eficaç, adequada i amb un cert nivell d'autonomia i correcció.

3. Llegir i comprendre de forma autònoma textos bàsics, a fi d'extreure informació general i utilitzar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'altres cultures.

4. Desenvolupar l'autonomia en l'aprenentatge, reflexionar sobre aquest procés i transferir els coneixements adquirits en llengua materna o en altres llengües a l'estudi de la llengua estrangera.

5. Potenciar l'ús dels recursos didàctics a l'abast, sobretot de les TIC i d'altres com ara diccionaris, llibres de consulta i materials multimèdia per obtenir, seleccionar i presentar la informació oral i escrita de forma autònoma.

6. Adquirir seguretat i confiança amb relació a la capacitat d'aprenentatge i l'ús de la llengua estrangera.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1 'Getting to know other people'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Ús apropiat d'algunes fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes (cortesia, acord, discrepància, etc).
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Ús de les salutacions en anglès segons la situació comunicativa i el registre.
- Ús d'algunes fórmules pròpies de l'anglès per presentar-se, demanar el nom, la nacionalitat, el número de telèfon, l'adreça, etc.
- Interaccions curtes consistents en preguntes i respostes breus.
- Capacitat per saber el nom dels objectes de la classe en anglès.
- Capacitat per reconèixer i entendre les instruccions dites a classe d'anglès.

Unitat d'aprenentatge 2 'I introduce myself'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Aprofundiment de les preguntes adreçades a demanar informació personal, incloent informació com el tipus i el lloc de feina.
- Ús d'expressions de temps com les dates: els números ordinals i cardinals, els dies de la setmana i els anys.
- Capacitat de formular oracions en singular i plural comparant les regles gramaticals de l'anglès amb les del català.
- Capacitat d'emplenar formularis de feina usant material real o adaptat.
- Lectura d'anuncis de feina breus usant material dels diaris o revistes en anglès o bé material adaptat.

Unitat d'aprenentatge 3 'Describing people'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Identificació del contingut senzill i bàsic d'un text escrit amb el suport d'elements verbals i no verbals.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Descripció de la gent que ens envolta tenint en compte els trets físics i la personalitat.

- Lectura de diferents descripcions de gent coneguda, d'una descripció redactada per un company, etc.
- Aprofundiment de l'ús del verb ser o estar i tenir, bàsics a l'hora d'escriure així com l'ús del genitiu saxó.
- Formulació de preguntes i respostes per tal de demanar trets físics com l'alçada, el color d'ulls, de cabells, etc.

Unitat d'aprenentatge 4 'A day in my life'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Ús progressiu de recursos per aprendre com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, Internet i altres mitjans de comunicació.
- Interès per llegir textos de poca dificultat en llengua estrangera de forma autònoma, amb la finalitat d'obtenir informació, ampliar coneixements i afavorir el creixement intel·lectual.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Valoració de l'enriquiment personal que suposa la relació amb persones que pertanyen a altres cultures. Comparació i contrast entre la cultura pròpia i la transmesa per la llengua estrangera per tal d'afavorir la valoració crítica de la pròpia i l'acceptació i el respecte a l'aliena.
- Capacitat d'expressar allò que fem cada dia, és a dir, les rutines i els hàbits quotidians mitjançant l'ús del present.
- Formulació de preguntes per tal d'arribar a conèixer informació sobre el nostre dia a dia (where..., how..., who...).
- Ús d'algunes expressions de temps com les parts del dia o les hores amb les preposicions adients en cada cas.
- Capacitat de formular preguntes entorn els hàbits quotidians i respondre de manera breu o donant informació concreta.
- Comprensió i narració de textos parlant de la rutina diària (petit diari).
- Lectura d'una descripció del que es fa durant la setmana i comparació amb les nostres rutines.
- Fer preguntes als companys i respondre-les demanant en quin moment del dia es fa una determinada activitat, a quina hora, etc.
- Capacitat d'expressar allò que ens agrada i allò que no ens agrada però que hem de fer.

Criteris d'avaluació

1. Comprendre i extreure la informació general i específica, la idea principal i alguns detalls rellevants de textos orals sobre temes concrets i coneguts i de missatges adequats al nivell de l'alumnat.

Amb aquest criteri es valora la capacitat dels alumnes per comprendre les informacions essencials dels diàlegs emesos cara a cara o per mitjans audiovisuals tot i que no es compreguin en la seva totalitat.

2. Participar en interaccions comunicatives relatives a situacions habituals o d'interès personal i amb diverses finalitats comunicatives, utilitzar les convencions pròpies de la conversa i les estratègies necessàries per resoldre les dificultats durant la interacció.

Aquest criteri avalua la capacitat de comunicar-se oralment quan es participa en converses, reals o simulades, sobre temes coneguts.

3. Comprendre i extreure de manera autònoma la informació general i totes les dades rellevants de textos escrits autèntics però adaptats, no gaire extensos, diferenciar fets o opinions i identificar, si escau, la intenció comunicativa de l'autor.

Amb aquest criteri s'apreciarà la capacitat per comprendre textos diversos aplicant-hi estratègies bàsiques de lectura.

4. Identificar, utilitzar i explicar oralment algunes estratègies bàsiques utilitzades per progressar en l'aprenentatge.

Aquest criteri pretén avaluar si s'utilitzen les estratègies bàsiques que faciliten el procés d'aprenentatge.

5. Usar les tecnologies de la informació i la comunicació de forma progressivament autònoma per buscar i seleccionar informació, produir textos a partir de models, enviar i rebre missatges de correu electrònic, establir relacions personals orals i escrites i mostrar-ne interès.

Amb aquest criteri es valora la capacitat d'utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina de comunicació i d'aprenentatge en activitats habituals d'aula i per establir relacions personals.

6. Identificar alguns aspectes socials, culturals dels països on es parla la llengua estrangera i mostrar-ne interès.

Aquest criteri pretén comprovar que es coneixen alguns trets importants del context sociocultural i geogràfic dels països on es parla la llengua estrangera.

7. Utilitzar el coneixement dels aspectes socioculturals que transmet la llengua estrangera i comparar-los amb els de la llengua pròpia.

Aquest criteri valora la capacitat de comparar els aspectes socioculturals de la llengua estrangera d'aprenentatge amb la pròpia llengua i cultura.

8. Posar en pràctica el coneixement adquirit sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera, en diferents contextos de comunicació, com a instrument d'autoprenentatge i autocorrecció de les produccions orals i escrites pròpies i per comprendre les alienes.

Aquest criteri pretén avaluar l'adquisició del sistema lingüístic de la llengua estrangera i el seu ús com a instrument d'aprenentatge.

Mòdul 2. My life, my school, my neighbourhood and my city

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb la descripció de llocs propers i comuns en la vida quotidiana de l'alumne, la descripció física de les persones més properes. A part de l'ampliació i l'ús dels textos descriptius s'aprofundeix en el text narratiu breu.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, que es desenvoluparan al llarg d'un quadrimestre. La primera unitat es centra en el detall de les diferents parts de l'escola, el mobiliari, la forma there is i there are i les instruccions que es donen a la classe per tal d'entendre els missatges en anglès que produeix el professor durant la classe, les converses pròpies de la classe.

La segona i tercera unitat d'aprenentatge es centra en la descripció del món que ens envolta: descripció de l'exterior, el temps atmosfèric, descripció de la vida de les altres persones. etc. Quant a les estructures gramaticals, s'usaran adjectius per descriure els llocs, les preposicions de lloc i de temps.

A la quarta i darrera unitat es treballen els textos narratius en passat i tot allò que implica, és a dir, es comença amb l'ús del passat simple tant de verbs regulars com irregulars, les expressions de temps relatives al passat i es treballen les biografies de persones conegudes i dels nostres avantpassats. Els alumnes s'haurien de familiaritzar amb la forma del passat dels verbs usats més freqüentment. També haurien de ser capaços de formular preguntes en passat per tal de demanar allò que s'ha fet en un temps passat.

Totes aquestes unitats estan pensades per dur-les a terme des de l'enfocament comunicatiu. Es pretén que els alumnes interactuïn a classe o bé mitjançant simulacions o en situacions comunicatives reals produïdes a l'aula.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul es prioritzarà treballar la comprensió i producció oral sense deixar en el calaix la lectura, escriptura i comprensió auditiva de textos.

Objectius

1. Comprendre globalment, segons el nivell d'aprofundiment de la llengua estrangera d'estudi, informació de textos orals en situacions de comunicació reals i sobre temes propers al món i interessos de les persones adultes.

2. Expressar-se oralment en situacions de comunicació bàsiques i desenvolupar destres comunicatives, dins i fora de l'aula, de forma eficaç, adequada i amb un cert nivell d'autonomia i correcció.

3. Llegir i comprendre de forma autònoma textos bàsics, a fi d'extreure informació general i utilitzar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'altres cultures.

4. Escriure de forma eficaç textos senzills amb finalitats diverses sobre diferents temes i amb recursos adequats de cohesió i coherència.

5. Desenvolupar l'autonomia en l'aprenentatge, reflexionar sobre aquest procés i transferir els coneixements adquirits en llengua materna o en altres llengües a l'estudi de la llengua estrangera.

6. Potenciar l'ús dels recursos didàctics a l'abast, sobretot de les TIC i d'altres com ara diccionaris, llibres de consulta i materials multimèdia per obtenir, seleccionar i presentar la informació oral i escrita de forma autònoma.

7. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i anàlisi de la realitat, la fixació i desenvolupament del pensament i la participació a la vida activa i quotidiana.

8. Utilitzar de forma reflexiva i correcta els elements bàsics de la llengua (fonètica, lèxic, estructures i funcions) en diversos contextos de comunicació oral i escrita.

9. Adquirir seguretat i confiança amb relació a la capacitat d'aprenentatge i l'ús de la llengua estrangera.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1 'My neighbourhood and my school'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Ús i comprensió en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Ús apropiat de fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes (cortesia, acord, discrepància).
- Ús progressiu de recursos per aprendre com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, Internet i altres mitjans de comunicació.
- Interès per llegir textos de poca dificultat en llengua estrangera de forma autònoma, amb la finalitat d'obtenir informació, ampliar coneixements i afavorir el creixement intel·lectual.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Aplicació d'estratègies bàsiques per organitzar, adquirir, recordar i utilitzar el lèxic.
- Descripció de l'entorn més proper de l'alumne dient allò que hi ha a l'escola i allò que no hi ha mitjançant l'ús de l'estructura 'there is' i 'there are'.
- Capacitat d'usar tot el vocabulari relatiu al mobiliari de l'escola, la classe i les parts de la ciutat.
- Capacitat d'usar els adjectius demostratius adients per tal d'assenyalar la distància o la proximitat dels objectes o les persones.
- Ús d'algunes preposicions de lloc per tal de descriure indrets, habitacions i altres espais.
- Capacitat de llegir anuncis de cases i pisos i associar les necessitats d'una persona a un espai determinat.

Unitat d'aprenentatge 2. 'A Day in someone else's life'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Ús de diferents estratègies de lectura, amb l'ajuda d'elements textuais i no textuais, com ara el context, els diccionaris.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes d'interès personal i general, temes quotidians i temes relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge personal i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge propi.
- Interès per llegir textos de poca dificultat en llengua estrangera de forma autònoma, amb la finalitat d'obtenir informació, ampliar coneixements i afavorir el creixement intel·lectual.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Ús del present per tal de descriure allò que feim habitualment fent servir els verbs més utilitzats en situacions comunicatives reals.
- Descripció del lleure usant vocabulari específic i expressions de temps amb les preposicions adients.
- Ús d'expressions de temps i adverbis per tal d'indicar la freqüència amb què es fa una cosa.
- Capacitat de llegir sobre allò que fa un personatge conegut o del nostre interès diàriament i fer-ne una comparació amb allò que feim nosaltres.
- Formulació de preguntes i respondre-les correctament demanant el que feim en vacances, els caps de setmanes, etc.

Unitat d'aprenentatge 3 'What is the weather like today?'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Coneixement d'alguns fets històrics i accidents geogràfics dels països on es parla la llengua estrangera. Obtenció d'aquesta informació a través de diferents mitjans.
- Identificació del contingut senzill i bàsic d'un text escrit amb el suport d'elements verbals i no verbals.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Interès per llegir textos de poca dificultat en llengua estrangera de forma autònoma, amb la finalitat d'obtenir informació, ampliar coneixements i afavorir el creixement intel·lectual.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge personal i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge propi.
- Organització del treball personal com a estratègia per progressar en l'aprenentatge autònom.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Coneixement d'alguns fets històrics i accidents geogràfics dels països on es parla la llengua estrangera. Obtenció d'aquesta informació a través de diferents mitjans.
- Ús del verb ser i alguns adjectius relacionats amb el temps atmosfèric per tal de descriure quin temps fa.
- Ús de les preposicions de lloc per assenyalar ciutats, països, pobles, etc.
- Ús d'alguns adjectius i dels colors per tal de descriure el paisatge.
- Lectura de breus textos descrivint el temps que fa normalment a una zona i comparació amb el temps que fa normalment a les Illes Balears.
- Capacitat de mantenir una conversa sobre el temps que fa en diferents llocs del món.

Unitat d'aprenentatge 4 'Biographies of my family'

- Comprensió d'instruccions en el context de l'aula.
- Audició i comprensió d'informació general i específica (alumnat-alumnat) (alumnat-professorat).
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Participació en converses i simulacions i dramatitzacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Ús apropiat de fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes (cortesia, acord, discrepància, etc.).
- Comprensió i narració de textos on es contenen fets del passat.
- Expressions de temps pròpies del passat.
- Ús de vocabulari relatiu a la família i dels adjectius possessius que sempre van davant els noms referents als membres de la família.
- Interacció mitjançant l'ús de preguntes i respostes per esbrinar informació sobre un fet del passat.
- Lectura i interpretació d'una breu narració en passat.

Criteris d'avaluació

1. Comprendre i extreure la informació general i específica, la idea principal i alguns detalls rellevants de textos orals sobre temes concrets i coneguts i de missatges adequats al nivell de l'alumnat.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat per comprendre la idea general i els detalls específics d'exposicions breus i converses sobre temes familiars. També pretén mesurar la capacitat per comprendre la idea general de textos orals procedents dels mitjans de comunicació amb pronunciació estàndard.

2. Participar en interaccions comunicatives relatives a situacions habituals o d'interès personal i amb diverses finalitats comunicatives, utilitzar les convencions pròpies de la conversa i les estratègies necessàries per resoldre les dificultats durant la interacció.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per participar en situacions interactivas que suposin la integració de la comprensió i l'expressió.

3. Comprendre i extreure de manera autònoma la informació general i totes les dades rellevants de textos escrits autèntics però adaptats, no gaire extensos, diferenciar fets o opinions i identificar, si s'escau, la intenció comunicativa de l'autor.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per comprendre textos escrits de caràcter interpersonal, aplicant-hi estratègies de lectura o els coneixements transferits de les altres llengües que l'alumnat conegui o vinculats a altres matèries de currículum.

4. Posar en pràctica el coneixement adquirit sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera, en diferents contextos de comunicació, com a instrument d'autoaprenentatge i autocorrecció de les produccions orals i escrites pròpies i per comprendre les alienes.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per aplicar els seus coneixements sobre el sistema lingüístic i reflexionar sobre la necessitat de la correcció formal que fa possible la comprensió tant de les produccions pròpies com les alienes.

5. Identificar, utilitzar i explicar oralment algunes estratègies bàsiques utilitzades per progressar en l'aprenentatge.

Aquest criteri pretén avaluar si s'utilitzen les estratègies que afavoreixen el procés d'aprenentatge.

6. Usar les tecnologies de la informació i la comunicació de forma progressivament autònoma per buscar i seleccionar informació, produir textos a partir de models, enviar i rebre missatges de correu electrònic, establir relacions personals orals i escrites i mostrar-ne interès.

Aquest criteri valora la capacitat d'utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina de comunicació i aprenentatge en activitats habituals a l'aula i per establir relacions personals.

7. Utilitzar el coneixement dels aspectes socioculturals que transmet la llengua estrangera i comparar-los amb els de la llengua pròpia.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat per identificar els components socioculturals més característics de la llengua estrangera i comparar-los amb els de la llengua pròpia.

8. Identificar alguns aspectes socials, culturals dels països on es parla la llengua estrangera i mostrar-ne interès.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat d'identificar aspectes socials i culturals dels països de parla anglesa i mostrar-ne interès.

Nivell 2.

Mòdul 1. Describing personality, natural phenomena, health and lifestyle

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb els verbs bàsics de les rutines diàries, les descripcions de les persones segons el seu caràcter, el vocabulari sobre els fenòmens naturals, els viatges i la salut i l'estil de vida de les persones. Es parla ja sobre com estar d'acord o en desacord.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, pensades perquè es puguin dur a terme al llarg d'un quadrimestre. La primera unitat es centra en les rutines diàries que fa cada un des que s'aixeca al matí fins que se'n va a dormir. En aquesta unitat es practica amb els adverbis de freqüència per parlar sobre la freqüència en què es solen realitzar determinades activitats. S'utilitza el present simple dels verbs, fent menció especial a les terceres persones del singular que solen presentar més dificultats.

La segona unitat d'aprenentatge pretén que l'alumnat sigui capaç de donar la seva opinió sobre les primeres impressions de persones desconegudes. Expressió de sentiments mitjançant l'ús d'alguns adjectius. S'introdueix l'ús dels pronoms de relatiu i es centra en els adverbis de possibilitat. L'alumne ha de saber manejar el contrast entre el present simple i el present continu. A més ja ha de ser capaç de realitzar oracions complexes a l'hora de produir textos com descripcions de persones, dibuixos, fotografies, etc.

La tercera unitat d'aprenentatge es centra en els fenòmens naturals on l'alumnat haurà d'aprendre el vocabulari com: els terratrèmols, les inundacions, els volcans, etc. Aquesta unitat es basa en l'ús del passat simple i del passat continu, s'haurà de manejar el contrast entre els dos temps verbals. L'alumne ha de ser capaç d'escriure un text relacionat amb els fenòmens de la natura de manera coherent i amb una certa cohesió.

A la quarta i darrera unitat del mòdul s'introdueix el vocabulari sobre

salut, estils de vida i viatges. Descripció de les aparences físiques de gent procedent de tots els continents incloent minories ètniques, al mateix temps, es descriuran viatges realitzats o en vies de realitzar. S'introdueix l'ús de la quantitat usant els adjectius, els quantificadors, els pronoms i els adverbis adients. Es veuen ja les fórmules per expressar l'acord i el desacord en una conversa o en un debat. Els alumnes ja han de ser capaços d'escriure un mail relatant de manera breu però coherent un viatge.

Totes aquestes unitats estan pensades per realitzar-les en un entorn comunicatiu, on l'alumnat interactua a classe, ja sigui a través de simulacions o en situacions comunicatives reals d'aula.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul es prioritzarà el treball de comprensió i producció oral sense deixar de banda la lectura, escriptura i la comprensió oral de textos.

Objectius

1. Comprendre globalment, segons el nivell d'aprofundiment de la llengua estrangera d'estudi, informació de textos orals en situacions de comunicació reals i sobre temes propers al món i interessos de les persones adultes.

2. Expressar-se oralment en situacions de comunicació bàsiques i desenvolupar destreses comunicatives, dins i fora de l'aula, de forma eficaç, adequada i amb un cert nivell d'autonomia i correcció.

3. Llegir i comprendre de forma autònoma textos bàsics, a fi d'extreure informació general i utilitzar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'altres cultures.

4. Escriure de forma eficaç textos senzills amb finalitats diverses sobre diferents temes i amb recursos adequats de cohesió i coherència.

5. Utilitzar de forma reflexiva i correcta els elements bàsics de la llengua (fonètica, lèxic, estructures i funcions) en diversos contextos de comunicació oral i escrita.

6. Desenvolupar l'autonomia en l'aprenentatge, reflexionar sobre aquest procés i transferir els coneixements adquirits en llengua materna o en altres llengües a l'estudi de la llengua estrangera.

7. Potenciar l'ús dels recursos didàctics a l'abast, sobretot de les TIC i d'altres com ara diccionaris, llibres de consulta i materials multimèdia per obtenir, seleccionar i presentar la informació oral i escrita de forma autònoma.

8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i anàlisi de la realitat, la fixació i desenvolupament del pensament i la participació a la vida activa i quotidiana.

9. Adquirir seguretat i confiança amb relació a la capacitat d'aprenentatge i l'ús de la llengua estrangera.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1 'My daily routines'

- Comprensió d'instruccions en el context d'aula.
- Audició i comprensió d'informació general.
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Aplicació d'estratègies per organitzar, adquirir, recordar i utilitzar el lèxic.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge personal i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge propi.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per comunicar-se amb parlants d'aquesta mateixa llengua o amb persones de diverses procedències.
- Desenvolupament d'actituds que ajudin a valorar la cultura pròpia a partir del contrast amb les altres.
- Respecte envers els parlants de la llengua estrangera, amb independència de l'origen, raça o llengua materna.
- Descripció d'accions quotidianes, l'ús del present.
- Expressió de la possessió (possessive adjectives and pronouns).
- Ús d'expressions de temps per indicar la freqüència d'algunes accions.
- Interacció dels alumnes mitjançant la formulació de preguntes i respostes.

Unitat d'aprenentatge 2 'The real me'

- Comprensió d'instruccions en el context d'aula.
- Audició i comprensió d'informació general.

- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Ús d'estratègies per comprendre els missatges orals: anticipació del contingut a través del context verbal i no verbal.
- Participació en converses i simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives.
- Utilització de respostes espontànies en situacions comunicatives a l'aula.
- Comprensió de la informació general de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general.
- Ús de diferents estratègies de lectura, amb l'ajuda d'elements textuals i no textuals, com ara el context, els diccionaris, etc.
- Producció guiada de textos senzills i comprensibles. Utilització d'estratègies bàsiques en el procés de composició escrita (planificació, textualització i revisió).
- Comunicació personal amb parlants de la llengua estrangera a través de la correspondència postal o amb mitjans informàtics.
- Ús adequat de l'ortografia i dels diferents signes de puntuació.
- Interès per la presentació acurada dels textos escrits, en suport paper i digital.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes quotidians.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Reconeixement i aplicació de claus sociolingüístiques bàsiques relatives a aspectes com el grau de formalitat o la cortesia, entre d'altres.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge personal i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge propi.
- Organització del treball personal com a estratègia per progressar en l'aprenentatge autònom.
- Interès per aprofitar les oportunitats d'aprenentatge creades en el context de l'aula, del centre i a l'exterior de l'entorn educatiu.
- Interès per llegir textos de poca dificultat en llengua estrangera de forma autònoma, amb la finalitat d'obtenir informació, ampliar coneixements i afavorir el creixement intel·lectual.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Descripció de la personalitat de la gent que ens envolta i de la pròpia. Ús d'adjectius que descriuen la personalitat.
- Ús d'oracions complexes a l'hora de produir textos escrits i orals.
- Expressió d'allò que s'ha planificat fer pròximament.
- Ús simultani dels diferents temps verbals que s'empren per expressar el present.
- Descripció de fotografies.
- Expressió dels nostres sentiments mitjançant l'ús d'alguns adjectius.

Unitat d'aprenentatge 3 'Our environment'

- Comprensió d'instruccions en el context d'aula i altres simulats.
- Audició i comprensió de missatges senzills emesos pels mitjans audiovisuals.
- Ús d'estratègies per comprendre els missatges orals: anticipació del contingut a través del context verbal i no verbal.
- Reconeixement de fonemes difícils en diàlegs i explicacions breus sobre esdeveniments, experiències i coneixements diversos.
- Utilització de respostes espontànies en situacions comunicatives a l'aula.
- Ús progressivament autònom de les convencions més habituals i pròpies de la conversa en activitats comunicatives i de les estratègies de comunicació per resoldre les dificultats sorgides durant la interacció.
- Comprensió de la informació general de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians mitjançant la realització de tasques específiques.
- Lectura autònoma de textos senzills amb l'ús d'estratègies de lectura, amb elements textuals i no textuals, com el context i el diccionari.
- Producció guiada de textos senzills i comprensibles. Utilització d'estratègies bàsiques en el procés de composició escrita (planificació, textualització i revisió).
- Interès per la presentació acurada dels textos escrits, en suport paper i digital.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes quotidians.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre,

dre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.

- Anàlisi i reflexió sobre l'ús i el significat de diferents formes gramaticals mitjançant la comparació i el contrast amb les llengües que l'alumnat sap.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per comunicar-se amb parlants d'aquesta mateixa llengua o amb persones de diverses procedències i de l'enriquiment personal que suposa la relació amb persones que pertanyen a altres cultures.
- Ús apropiat de fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes (cortesia, acord, discrepància, etc.).
- Desenvolupament d'actituds que ajudin a valorar la cultura pròpia a partir del contrast amb les altres.
- Ús de vocabulari específic per descriure fenòmens naturals que succeeixen a diferents parts del planeta.
- Descripció de fets passats usant els verbs més comuns (verbs estàtics i dinàmics, accions progressives i curtes.)
- Descripció del que hi ha en un lloc determinat i del que no hi ha però hi havia abans.
- Producció i comprensió d'esdeveniments passats.

Unitat d'aprenentatge 4 'Our lifestyle'

- Comprensió d'instruccions en el context d'aula i altres simulats.
- Audició i comprensió d'informació general i específica emesa pels mitjans audiovisuals o de forma personal. Extreure el significat dels temes concrets i coneguts amb un grau creixent de dificultat.
- Ús d'estratègies per comprendre els missatges orals: anticipació del contingut a través del context verbal i no verbal i dels coneixements previs sobre la situació, localització de paraules clau i identificació de la intenció del parlant.
- Reconeixement de fonemes difícils en descripcions, diàlegs i explicacions breus sobre esdeveniments, experiències i coneixements diversos.
- Participació en converses i simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives i utilització de respostes espontànies a l'aula.
- Ús progressivament autònom de les convencions més habituals i pròpies de la conversa en activitats comunicatives i de les estratègies de comunicació per resoldre les dificultats sorgides durant la interacció.
- Identificació del contingut senzill i bàsic d'un text escrit i comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Comprensió de la informació general i específica de textos, en suport paper i digital, autèntics o adaptats, sobre temes quotidians d'interès general i relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum, mitjançant la realització de tasques específiques.
- Lectura autònoma de textos senzills relacionats amb els interessos de l'alumnat a través de l'ús de diferents estratègies de lectura, amb l'ajuda d'elements textuals i no textuals, com ara el context, els diccionaris.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes d'interès personal i general, temes quotidians i temes relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Organització i ús, cada vegada més autònom, de recursos per aprendre, sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes, i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Anàlisi i reflexió sobre l'ús i el significat de diferents formes gramaticals mitjançant la comparació i el contrast amb les llengües que l'alumnat sap.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge personal i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge propi i organització del treball personal com a estratègia per progressar en l'aprenentatge autònom.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Valoració de la llengua estrangera com a mitjà per comunicar-se amb parlants d'aquesta mateixa llengua o amb persones de diverses procedències.
- Ús apropiat de fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes (cortesia, acord, discrepància, etc.).
- Coneixement dels elements culturals més significatius dels països on es parla la llengua estrangera: literatura, art, música, cinema, gastronomia, etc. Interès i iniciativa per realitzar intercanvis comunicatius amb parlants o aprenents de la llengua estrangera amb el suport paper o els mitjans digitals.
- Desenvolupament d'actituds que ajudin a valorar la cultura pròpia a partir del contrast amb les altres.

- Ús i comprensió de vocabulari relatiu a la salut, als estils de vida i als viatges.
- Descripció de les aparences físiques de gent procedent de cultures de tots els continents incloent les minories ètniques.
- Descripcions d'indrets fent servir les preposicions de lloc.
- Expressió de la quantitat usant els adjectius, els quantificadors, els pronoms i els adverbis adients.
- Capacitat de crear noms composts, usats a la vida quotidiana, a partir de noms comuns que ja s'han estudiat abans.
- Fórmules per expressar l'acord i el desacord en una conversa o en un debat.
- Capacitat d'escriure un mail on es relata breument un viatge.

criteris d'avaluació

1. Comprendre i extreure la informació general i específica, la idea principal i alguns detalls rellevants de textos orals sobre temes concrets i coneguts i de missatges adequats al nivell de l'alumnat.

Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat per seguir instruccions, comprendre avisos, diàlegs o exposicions breus i cara a cara sobre temes coneguts com el lleure, les preferències i experiències personals, l'organització de la classe, com també aquells que identifiquin la intenció del parlant. També pretén mesurar la capacitat per comprendre la idea general i informacions específiques de textos orals procedents de mitjans de comunicació amb pronunciació estàndard.

2. Participar en interaccions comunicatives relatives a situacions habituals o d'interès personal i amb diverses finalitats comunicatives, utilitzar les convencions pròpies de la conversa i les estratègies necessàries per resoldre les dificultats durant la interacció.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per participar en converses utilitzant les estratègies adients per comprendre i fer-se comprendre pels interlocutors habituals a l'aula o bé per nadius conscients de parlar amb estudiants estrangers. Els intercanvis comunicatius poden presentar incorreccions, però que no dificulten la comunicació.

3. Comprendre i extreure de manera autònoma la informació general i totes les dades rellevants de textos escrits autèntics però adaptats, no gaire extensos, diferenciar fets o opinions i identificar, si s'escau, la intenció comunicativa de l'autor.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per comprendre diversos tipus de textos escrits que tractin de temes generals o relacionats amb altres matèries del currículum, aplicant-hi les estratègies de lectura conegudes. També la capacitat de llegir de manera autònoma textos d'una certa extensió en diferents suports i finalitats.

4. Redactar de forma guiada textos diversos en diferents suports.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per comunicar-se per escrit, per elaborar i revisar esborranys i elegir el registre més adequat. Els textos tindran una sintaxi simple, un lèxic limitat però adequat al context, i l'ortografia i puntuació correctes. A més, estaran relacionats amb les necessitats de comunicació més usuals i les diferents intencions comunicatives.

5. Utilitzar de forma conscient, en contextos comunicatius variats, el coneixement adquirit sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera com a instrument d'autocorrecció i d'autoavaluació de les produccions pròpies, orals o escrites, i per comprendre les alienes.

Amb aquest criteri s'aprecia la capacitat de manera cada vegada més autònoma d'expressar els coneixements sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera i reflexionar sobre la necessitat de la correcció formal que fa possible la comprensió de les produccions pròpies i alienes.

6. Identificar i utilitzar conscientment diferents estratègies per progressar en l'aprenentatge.

Aquest criteri pretén avaluar si els alumnes utilitzen les estratègies que afavoreixen el procés d'aprenentatge.

7. Usar les tecnologies de la informació i la comunicació de forma progressivament autònoma per buscar i seleccionar informació, produir textos a partir de models, enviar i rebre missatges de correu electrònic, establir relacions personals orals i escrites i mostrar-ne interès.

Amb aquest criteri es valora la capacitat d'utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina de comunicació i d'aprenentatge a l'aula, com també per establir relacions personals, orals o escrites.

8. Identificar els aspectes culturals més rellevants dels països on es parla la llengua estrangera, assenyalar les característiques més significatives dels costums, normes, actituds i valors de la societat on es parla la llengua que s'estudia i mostrar una valoració positiva dels patrons culturals diferents als propis.

Amb aquest criteri s'aprecia si els alumnes són capaços d'identificar en textos orals o escrits alguns dels trets més significatius i característics de la cultura general dels països on es parla la llengua estrangera.

Mòdul 2. Describing personality, natural phenomena, health and lifestyle

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb la descripció de les preferències de les persones, del fet que segueixin amb molta fidelitat una idea concreta (to be fan of). També es tracta el tema del futur tant de les persones, de la ciència, la tecnologia, els edificis, etc. En el desenvolupament dels textos, s'introdueix la carta formal, donar consells i expressar les pròpies opinions.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, que es desenvoluparan al llarg d'un quadrimestre. La primera unitat es centra en les diferents preferències que tenen les persones i la seva capacitat de perseguir i defensar una idea, ja siguin actors, esportistes, cantants o grups de música, modes, etc. Se centra en l'ús del present perfecte i el passat per narrar accions combinades que varen ocórrer en el passat i altres que han ocorregut en el present o bé que van ocórrer en el passat i que encara tenen vigència en el present.

La segona unitat es basa en la descripció de dos focus diferents, per una part es centra en el vocabulari relatiu al món laboral i per l'altra es centra en els edificis que podem trobar en les nostres ciutats, la descripció d'edificis i interiors de les cases. El desenvolupament de textos va estretament lligat a la descripció d'allò que ens agradaria fer en algun moment, somnis, ambicions, etc. Descripció d'objectes, fotografies, dibuixos, etc, utilitzant el comparatiu i superlatiu dels adjectius. S'introdueix l'ús del registre formal de les cartes.

Quant a la tercera unitat es centra bàsicament en l'ús del vocabulari relatiu a la ciència i la tecnologia. Es treballarà l'aprofundiment dels temps verbals de futur, usant-los per fer prediccions o per parlar de plans futurs. Els alumnes hauran de ser capaços d'usar expressions de probabilitat tant en el present com en el futur.

A la quarta i darrera unitat es tracten ja estructures d'una gran complexitat amb la introducció de les oracions condicionals. Es començarà amb l'estructura del primer condicional que està estretament lligada amb la unitat anterior, ja que hi ha la presència del futur. I es continuarà amb el segon condicional on es revisarà el passat simple. Els alumnes hauran de desenvolupar ja textos amb l'ús dels verbs que indiquin obligació, prohibició, suggeriment i consell.

Totes aquestes unitats estan pensades per dur-les a terme des de l'enfocament comunicatiu que pretén que els alumnes interactuin a classe ja sigui a través de simulacions o bé en situacions comunicatives reals que es produeixen a l'aula.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul es prioritzarà el treball de la comprensió i producció oral sense deixar de banda la lectura, escriptura i la comprensió auditiva de textos.

Objectius

1. Comprendre globalment, segons el nivell d'aprofundiment de la llengua estrangera d'estudi, informació de textos orals en situacions de comunicació reals i sobre temes propers al món i interessos de les persones adultes.

2. Expressar-se oralment en situacions de comunicació bàsiques i desenvolupar destreses comunicatives, dins i fora de l'aula, de forma eficaç, adequada i amb un cert nivell d'autonomia i correcció.

3. Llegir i comprendre de forma autònoma textos bàsics, a fi d'extreure informació general i utilitzar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'altres cultures.

4. Escriure de forma eficaç textos senzills amb finalitats diverses sobre diferents temes i amb recursos adequats de cohesió i coherència.

5. Utilitzar de forma reflexiva i correcta els elements bàsics de la llengua (fonètica, lèxic, estructures i funcions) en diversos contextos de comunicació oral i escrita.

6. Desenvolupar l'autonomia en l'aprenentatge, reflexionar sobre aquest procés i transferir els coneixements adquirits en llengua materna o en altres llengües a l'estudi de la llengua estrangera.

7. Potenciar l'ús dels recursos didàctics a l'abast, sobretot de les TIC i d'altres com ara diccionaris, llibres de consulta i materials multimèdia per obtenir, seleccionar i presentar la informació oral i escrita de forma autònoma.

8. Utilitzar la llengua com a instrument per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i anàlisi de la realitat, la fixació i desenvolupament del pensament i la participació a la vida activa i quotidiana.

9. Adquirir seguretat i confiança amb relació a la capacitat d'aprenentatge i l'ús de la llengua estrangera.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1 'My free time'

- Comprensió del significat general i específic de discursos orals senzills sobre temes coneguts i presentats de forma clara i organitzada.

- Comprensió de la comunicació interpersonal a fi de contestar de forma immediata. Utilització de respostes espontànies i precises.
- Participació en converses o simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives. Ser respectuós amb els errors i dificultats que puguin tenir els altres.
- Comprensió general i específica de diversos textos, en suport paper o digital, d'interès general i referents a continguts d'altres matèries del currículum. Lectura autònoma de textos més extensos relacionats amb els interessos personals.
- Obtenció d'informació per realitzar tasques específiques a partir de diferents fonts, en suport paper, digital o multimèdia.
- Ús, amb una certa autonomia, del registre apropiat al lector a qui va dirigit el text (formal i informal). Interès per presentar acuradament els textos escrits, en suport paper i digital.
- Comunicació personal amb parlants de la llengua estrangera a través de la correspondència postal o dels mitjans informàtics.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Organització i ús autònom de recursos per aprendre sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Valoració de l'enriquiment personal que suposa la relació amb persones que pertanyen a altres cultures.
- Respecte per les diferències d'opinió sobre temes d'interès i comprensió de diferents perspectives socioculturals.
- Ús de vocabulari relatiu al món laboral.
- Descripció dels edificis que es troben a la nostra ciutat.
- Descripció d'edificis i interiors de les cases. Descripció d'una casa, un indret o un lloc ideal.
- Expressió del que ens agrada i d'allò que no ens agrada. Expressió d'allò que ens agradaria fer en algun moment, els nostres somnis i ambicions.
- Expressió de la possessió, allò que tenim o que no tenim.
- Descripció d'objectes, fotos, dibuixos, usant el comparatiu i el superlatiu.
- Capacitat d'escriure una carta fent servir el registre formal i les convencions que el caracteritzen.

Unitat d'aprenentatge 2. 'I'd like to be... to live...'

- Comprensió del significat general i específic de discursos orals senzills sobre temes coneguts i presentats de forma clara i organitzada a través de les estratègies de comprensió oral: context verbal i no verbal, coneixements previs sobre la situació, identificació de paraules clau, identificació de l'actitud i intenció del parlant.
- Comprensió de la comunicació interpersonal a fi de contestar de forma immediata. Utilització de respostes espontànies i precises.
- Ús d'estratègies de comprensió dels missatges orals: context verbal i no verbal, coneixements previs sobre la situació, identificació de paraules clau, identificació de l'actitud i intenció del parlant.
- Producció oral, de manera breu i senzilla, de descripcions, explicacions sobre experiències i esdeveniments de continguts diversos, tenint en compte els elements de cohesió i coherència.
- Valoració de la correcció formal a l'hora de produir missatges orals.
- Participació en converses o simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives. Ser respectuós amb els errors i dificultats que puguin tenir els altres.
- Identificació del tema d'un text escrit per mitjà del context i identificació de la intenció de l'emissor del missatge.
- Inferència de significats i informacions desconegudes mitjançant la interpretació d'elements lingüístics i no lingüístics.
- Comprensió general i específica de diversos textos, en suport paper o digital, d'interès general i referents a continguts d'altres matèries del currículum. Lectura autònoma de textos més extensos relacionats amb els interessos personals.
- Obtenció d'informació per realitzar tasques específiques a partir de diferents fonts, en suport paper, digital o multimèdia.
- Consolidació d'estratègies de lectura ja utilitzades.
- Composició de textos diversos, amb els elements necessaris de cohesió per marcar amb claredat la relació entre les idees i amb una autonomia d'estratègies bàsiques del procés de composició escrita (planificació, contextualització i revisió). Interès per presentar acuradament els textos escrits, en suport paper i digital.
- Ús, amb una certa autonomia, del registre apropiat al lector a qui va dirigit el text (formal i informal).
- Comunicació personal amb parlants de la llengua estrangera a través de la correspondència postal o dels mitjans informàtics.
- Ús correcte de l'ortografia i dels signes de puntuació.

- Producció correcta de fonemes de dificultat creixent.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes d'interès personal i general, temes quotidians i temes relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Reconeixement i producció de patrons bàsics de ritme, entonació i accentuació.
- Reconeixement i aplicació de claus sociolingüístiques bàsiques relatives a aspectes com el grau de formalitat o la cortesia, entre d'altres.
- Aplicació d'estratègies de manera autònoma per organitzar, adquirir, recordar, revisar i utilitzar el lèxic.
- Organització i ús autònom de recursos per aprendre sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Reflexió sobre les formes de millorar les produccions pròpies, tant orals com escrites.
- Anàlisi i reflexió sobre l'ús i el significat de diferents formes gramaticals mitjançant la comparació i el contrast amb les llengües que l'alumnat sap.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge en si i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge personal.
- Organització conscient del treball personal com a estratègia per progressar en l'aprenentatge autònom.
- Interès per aprofitar les oportunitats d'aprenentatge creades en el context de l'aula, del centre i a l'exterior de l'entorn educatiu.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Valoració de la importància de la llengua estrangera en les relacions internacionals.
- Identificació, coneixement i valoració crítica dels costums, normes, actituds i valors de la societat on es parla la llengua que s'estudia. Respecte pels patrons culturals diferents dels propis.
- Aprofundiment en el coneixement dels elements culturals més rellevants dels països on es parla la llengua estrangera. Obtenció de la informació a través de diferents mitjans.
- Interès i iniciativa per realitzar intercanvis comunicatius amb parlants o aprenents de la llengua estrangera a través del suport paper o de mitjans digitals.
- Ús apropiat de fórmules lingüístiques associades a situacions comunicatives concretes: cortesia, acord, discrepància, etc.
- Valoració de l'enriquiment personal que suposa la relació amb persones que pertanyen a altres cultures.
- Respecte per les diferències d'opinió sobre temes d'interès i comprensió de diferents perspectives socioculturals.
- Ús de vocabulari relatiu al món laboral.
- Descripció dels edificis que es troben a la nostra ciutat.
- Descripció d'edificis i interiors de les cases. Descripció d'una casa, un indret o un lloc ideal.
- Expressió del que ens agrada i d'allò que no ens agrada. Expressió d'allò que ens agradaria fer en algun moment, els nostres somnis i ambicions.
- Expressió de la possessió, allò que tenim o que no tenim.
- Descripció d'objectes, fotos, dibuixos, usant el comparatiu i el superlatiu.
- Capacitat d'escriure una carta fent servir el registre formal i les convencions que el caracteritzen.

Unitat d'aprenentatge 3 'My future?'

- Comprensió del significat general i específic de discursos orals senzills sobre temes coneguts i presentats de forma clara i organitzada a través de les estratègies de comprensió oral.
- Comprensió de la comunicació interpersonal a fi de contestar de forma immediata. Utilització de respostes espontànies i precises.
- Producció oral, de manera breu i senzilla, de descripcions, explicacions sobre experiències i esdeveniments de continguts diversos, tenint en compte els elements de cohesió i coherència.
- Participació en converses o simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives. Ser respectuós amb els errors i dificultats que puguin tenir els altres.
- Comprensió general i específica de diversos textos, en suport paper o digital, d'interès general i referents a continguts d'altres matèries del currículum. Lectura autònoma de textos més extensos relacionats amb els interessos personals.
- Obtenció d'informació per realitzar tasques específiques a partir de diferents fonts, en suport paper, digital o multimèdia.
- Consolidació d'estratègies de lectura ja utilitzades.

- Composició de textos diversos, amb els elements necessaris de cohesió per marcar amb claredat la relació entre les idees i amb una autonomia d'estratègies bàsiques del procés de composició escrita (planificació, contextualització i revisió). Ús del registre apropiat al lector a qui va dirigit el text (formal i informal).
- Interès per presentar acuradament els textos escrits, en suport paper i digital.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes d'interès personal i general, temes quotidians i temes relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum.
- Reconeixement i producció de patrons bàsics de ritme, entonació i accentuació.
- Reconeixement i aplicació de claus sociolingüístiques bàsiques relatives a aspectes com el grau de formalitat o la cortesia, entre d'altres.
- Participació en l'avaluació de l'aprenentatge en si i ús d'estratègies d'autocorrecció: participació de l'alumnat en la planificació del procés d'aprenentatge personal.
- Interès per aprofitar les oportunitats d'aprenentatge creades en el context de l'aula, del centre i a l'exterior de l'entorn educatiu.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Aprofundiment en el coneixement dels elements culturals més rellevants dels països on es parla la llengua estrangera. Obtenció de la informació a través de diferents mitjans.
- Respecte per les diferències d'opinió sobre temes d'interès i comprensió de diferents perspectives socioculturals.
- Ús i comprensió de vocabulari relatiu a la ciència i tecnologia.
- Capacitat d'expressar fets en el futur, fent-ne prediccions o parlant de plans futurs.
- Ús d'expressions de probabilitat en present o en futur.

Unitat d'aprenentatge 4 'We are in danger!'

- Comprensió del significat general i específic de discursos orals senzills sobre temes coneguts i presentats de forma clara i organitzada a través de les estratègies de comprensió oral.
- Comprensió de la comunicació interpersonal a fi de contestar de forma immediata. Utilització de respostes espontànies i precises.
- Producció oral de descripcions, narracions molt senzilles i explicacions sobre experiències i esdeveniments de continguts diversos, tenint en compte els elements de cohesió i coherència.
- Valoració de la correcció formal a l'hora de produir missatges orals.
- Participació en converses o simulacions sobre temes quotidians i d'interès personal amb diverses finalitats comunicatives. Ser respectuós amb els errors i dificultats que puguin tenir els altres.
- Inferència de significats i informacions desconegudes mitjançant la interpretació d'elements lingüístics i no lingüístics.
- Comprensió general i específica de diversos textos, en suport paper o digital, d'interès general i referents a continguts d'altres matèries del currículum. Lectura autònoma de textos més extensos relacionats amb els interessos personals.
- Obtenció d'informació per realitzar tasques específiques a partir de diferents fonts, en suport paper, digital o multimèdia.
- Comprensió i ús d'expressions comunes, frases fetes i lèxic sobre temes d'interès personal i general, temes quotidians i temes relacionats amb els continguts d'altres matèries del currículum.
- Comprensió i ús en la comunicació d'estructures i funcions apropiades a les diverses situacions.
- Organització i ús autònom de recursos per aprendre sobretot Internet i altres com ara diccionaris, llibres de consulta, tríptics informatius, mapes i altres mitjans de comunicació i consulta.
- Organització conscient del treball personal com a estratègia per progressar en l'aprenentatge autònom.
- Interès per aprofitar les oportunitats d'aprenentatge creades en el context de l'aula, del centre i a l'exterior de l'entorn educatiu.
- Participació en activitats i treballs de grup.
- Confiança i iniciativa per expressar-se en públic i per escrit.
- Valoració de la importància de la llengua estrangera en les relacions internacionals.
- Interès i iniciativa per realitzar intercanvis comunicatius amb parlants o aprenents de la llengua estrangera a través del suport paper o de mitjans digitals.
- Ús d'oracions complexes com són les oracions condicionals (primer i segon condicional)
- Ús d'alguns verbs per expressar l'obligació, la prohibició, per fer suggeriments i per donar consells.

Críteris d'avaluació

1. Comprendre la informació general i l'específica, la idea principal i els detalls més rellevants de textos orals emesos en situacions de comunicació interpersonal sobre temes que no exigeixin coneixements especialitzats.

Amb aquest criteri s'avalua la capacitat per comprendre missatges emesos en situacions de comunicació cara a cara que tractin de temes com les necessitats materials i les relacions socials, les sensacions físiques i els sentiments o opinions.

2. Participar en interaccions comunicatives diverses, ús d'estratègies adequades per iniciar, mantenir i acabar la comunicació.

Amb aquest criteri es valora la capacitat per participar en converses amb diverses intencions comunicatives utilitzant-hi les estratègies i els recursos que assegurin la comunicació amb els interlocutors habituals a l'aula o parlants nadius.

3. Comprendre i extreure de manera autònoma la informació general i l'específica de diversos textos escrits autèntics però adaptats i no molt extensos. Consulta, recerca d'informació.

Amb aquest criteri s'aprecia la capacitat per comprendre els textos més habituals i útils de la comunicació escrita o bé textos literaris i de divulgació. També s'avalua la capacitat per llegir de forma autònoma textos d'una extensió major amb fins diversos fent un ús correcte del diccionari i altres fonts d'informació.

4. Redactar amb autonomia textos diversos, tenir cura del lèxic, les estructures i els elements necessaris de cohesió i coherència per marcar la relació entre les idees i fer-les comprensibles.

Amb aquest criteri es pretén apreciar la capacitat per comunicar-se per escrit de forma ordenada mitjançant textos de caire lliure amb estructura adequada i fent ús dels elements de connexió adients per fer-ho comprensible al lector.

5. Utilitzar de forma conscient i autònoma el coneixement adquirit sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera en diferents contextos comunicatius com a instrument d'autocorrecció i d'autoavaluació de les produccions orals o escrites pròpies i per comprendre les alienes.

Amb aquest criteri s'aprecia la capacitat dels alumnes per aplicar, de manera cada vegada més autònoma, els coneixements sobre el sistema lingüístic de la llengua estrangera i reflexionar sobre la necessitat de la correcció formal que fa possible la comprensió de les produccions pròpies i alienes.

6. Identificar i utilitzar de forma autònoma diferents estratègies utilitzades per progressar en l'aprenentatge.

Aquest criteri pretén avaluar si els alumnes són capaços d'utilitzar les estratègies que afavoreixen el procés d'aprenentatge.

7. Usar les tecnologies de la informació i la comunicació de forma autònoma per buscar i seleccionar informació, produir textos o documents a partir de models, enviar i rebre missatges de correu electrònic, establir relacions personals orals i escrites, i mostrar interès pel seu ús.

Amb aquest criteri es valora la capacitat d'utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina de comunicació i d'aprenentatge a l'aula, com també per establir relacions personals, orals o escrites.

8. Identificar els aspectes culturals més rellevants dels països on es parla la llengua estrangera. Establir algunes relacions entre la societat pròpia i les característiques més significatives dels costums, usos, actituds i valors de la societat on es parla la llengua que s'estudia. Mostrar respecte envers aquests trets i valorar críticament la cultura pròpia.

Amb aquest criteri s'aprecia si els alumnes són capaços d'identificar en textos orals o escrits alguns dels trets més significatius i característics de la cultura general dels països on es parla la llengua estrangera.

9. Analitzar i valorar les aportacions d'altres cultures a la pròpia i a la inversa. Valorar els avantatges que ofereixen els intercanvis socioculturals.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat dels alumnes per identificar i apreciar les aportacions culturals d'origen aliè a la pròpia.

Àmbit científicotecnològic

Índex

- Introducció a l'àmbit
- Orientacions metodològiques
- Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques
- Objectius generals de l'àmbit

Ciències de la naturalesa

- Nivell 1
- Mòdul 1: el planeta Terra
 - o Introducció al mòdul 1
 - o Objectius del mòdul 1
 - o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. Importància del bon ús i gestió dels recursos hídrics

Unitat d'aprenentatge 2. Els mapes del temps: interpretació i comprensió dels fenòmens contaminants a l'atmosfera

Unitat d'aprenentatge 3. El sòl, el relleu i els materials terrestres, el seu ús i la importància de la seva conservació

- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: l'organització de la vida
- o Introducció al mòdul 2
- o Objectius del mòdul 2
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. Com s'organitza el medi en què vivim?

Unitat d'aprenentatge 2. El patrimoni biològic

Unitat d'aprenentatge 3. Com estan formats els éssers vius?

- o Criteris d'avaluació del mòdul 2
- Nivell 2
- Mòdul 1: les persones i la salut
- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. La nutrició humana i el consum d'aliments responsable

Unitat d'aprenentatge 2. La reproducció i la sexualitat humanes

Unitat d'aprenentatge 3. La relació de les persones dins la societat: estils de vida saludable i les malalties mentals i endocrines

- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: la matèria i l'energia: de l'Univers al planeta Terra
- o Introducció al mòdul 2
- o Objectius del mòdul 2
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. La matèria a l'Univers

Unitat d'aprenentatge 2. L'energia a l'Univers, a la Terra i a la nostra societat

Unitat d'aprenentatge 3. La tecnologia i la societat: l'electricitat i la generació i gestió dels residus

Unitat d'aprenentatge 4. La Terra, un planeta en canvi constant

- o Criteris d'avaluació del mòdul 2

Matemàtiques

- Nivell 1
- Mòdul 1: economia a la vida quotidiana
- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. Nombres naturals. Nombres per comptar i ordenar

Unitat d'aprenentatge 2. Fraccions, decimals i proporcions. L'economia domèstica

Unitat d'aprenentatge 3. Mesura. L'habitatge

Unitat d'aprenentatge 4. Geometria. Disseny

- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: consum i habitatge
- o Introducció al mòdul 2
- o Objectius del mòdul 2
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. Nombres enters, fraccions, proporcions i percentatges. Consum i economia

Unitat d'aprenentatge 2. Geometria. Mapes, plànols i arquitectura

Unitat d'aprenentatge 3. Tractament de la informació. Finances, patrons i full de càlcul

- o Criteris d'avaluació del mòdul 2
- Nivell 2
- Mòdul 1: el món i els mitjans de comunicació
- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. Numeració i càlcul. Nombres per comptar, nombres per mesurar, nombres per calcular

Unitat d'aprenentatge 2. Llenguatge matemàtic i àlgebra. Desplaçaments, velocitats i viatges

Unitat d'aprenentatge 3. Tractament de la informació. Gràfics, models i missatges als mitjans de comunicació

Unitat d'aprenentatge 4. Estadística descriptiva. Eleccions i participació ciutadana

- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: planificació i previsió
- o Introducció al mòdul 2

- o Objectius del mòdul 2

- o Continguts:

Unitat d'aprenentatge 1. L'equació de segon grau. Seguretat vial

Unitat d'aprenentatge 2. Tractament de la informació. Funcions. Estudi de la sostenibilitat

Unitat d'aprenentatge 3. Probabilitat. Els jocs d'atzar

Unitat d'aprenentatge 4. Projecte d'investigació

- o Criteris d'avaluació del mòdul 2

Introducció

Vivim en un món cada vegada més tecnològic, amb importants reptes relacionats amb la salut, les agressions mediambientals i el consumisme o la falta de tolerància. En aquest escenari, la formació científica i tecnològica esdevé, més que mai fins ara, necessària i de gran ajuda a les persones adultes, per tal que aquestes millorin la comprensió dels esdeveniments que tenen lloc en el seu entorn laboral, en la societat o en el món en general i puguin actuar de forma crítica, activa, conseqüent i fonamentada en el desenvolupament social sostenible i de qualitat. Igualment, en el camp laboral, les persones adultes necessiten, en els diferents àmbits professionals, un domini major de les capacitats que els permetin estar preparats, per adaptar-se als canvis continus que es generen.

La comprensió dels fonaments del raonament científic i matemàtic i de l'aplicació de les eines bàsiques de la ciència i de les matemàtiques pot ser de gran utilitat per afrontar els reptes que planteja la societat contemporània a les persones adultes i, a més, preparar els ciutadans i les ciutadanes perquè adquireixin seguretat, autonomia i encert a l'hora d'afrontar i solucionar problemes, d'establir hipòtesis i de dissenyar estratègies per contrastar-les, d'obtenir i extrapolar resultats, d'elaborar conclusions i comunicar-les amb confiança en les pròpies capacitats per interpretar, valorar i prendre decisions sobre situacions reals.

A la formació científica i tecnològica contribueixen conjuntament, des de l'àmbit científicotecnològic de l'ensenyament de persones adultes, les ciències més experimentals (biologia, física, geologia i química) i les matemàtiques. La formació en aquests àmbit, els permet entendre millor com interactuen i es condicionen actualment ciència, tecnologia i societat, els seus condicionants socioeconòmics i les conseqüències ètiques, laborals o ambientals d'aquesta relació. L'àmbit científicotecnològic constitueix un entorn fonamental perquè les persones adultes puguin reflexionar i valorar els diferents avanços de la ciència i la tecnologia al llarg de la història, així com per ajudar a comprendre la provisió de les explicacions que la ciència dóna a la realitat en un món contínuament canviant com l'actual.

Per una altra banda, estam immersos en la societat de la informació, sotmesos a un allau constant d'informacions des de diferents fonts (notícies, anuncis, etc.), a vegades confuses, distorsionades, parcials, contradictòries o fins i tot fal·laces, procedents dels mitjans de comunicació tradicionals i d'Internet. Aquest fet ha revolucionat la societat i aboca a un canvi en les perspectives de l'educació, obliga a passar d'una situació on el més important era acumular informació a una altra on el més important és saber cercar, organitzar, analitzar i valorar l'allau d'informació disponible per poder transformar-la, progressivament, en coneixement i aplicar-ho a la vida quotidiana. Per tot això, és fonamental que les persones adultes aprenguin a seleccionar entre tota la informació disponible els missatges realment rellevants, comprendre'ls i valorar-los críticament, creant una opinió pròpia, fonamentada i coherent. Igualment, és important ser capaç de transmetre el propi pensament de forma eficient. Així el maneig eficient de les tecnologies de la informació resulta una eina imprescindible perquè les persones adultes puguin actuar com a ciutadans, integrats en el seu entorn social, responsables i participatius per tal de millorar-lo. L'àmbit científicotecnològic contribueix, amb un pes específic, a l'adquisició de destreses en el maneig d'eines i d'aplicacions bàsiques per cercar, analitzar, processar, intercanviar i comunicar informació.

A l'ensenyament de les persones adultes, cal recordar que l'alumnat, en acostar-se a l'estudi de la realitat natural i social, porten una notable càrrega fonamentada en l'experiència, de què deriven moltes creences, basades en conceptes previs i suposicions en ocasions errònies, que dificulten una interpretació correcta de la realitat. La metodologia de les ciències experimentals basada en l'experimentació i els fets demostrats, i el raonament lògic de les matemàtiques resulten fonamentals a l'hora d'aconseguir la transformació d'aquestes idees preconcebudes i la construcció de nous coneixements.

L'àmbit científicotecnològic s'organitza en mòduls quadrimestrals, quatre de ciències de la naturalesa i quatre de matemàtiques, des dels quals es treballen les capacitats bàsiques del currículum, principalment des d'un punt de vista científic i tecnològic, a partir de continguts integrats i organitzats en unitats d'aprenentatge, que tenen una estreta relació amb les situacions reals de la vida quotidiana i amb l'entorn proper de les Illes Balears.

Els mòduls de ciències de la naturalesa contribueixen al coneixement de l'entorn natural i dels éssers vius, per tal d'apreciar i poder protegir i conservar el medi natural i el patrimoni biològic i geològic, especialment el de l'entorn més proper. També tenen un paper decisiu en millorar el coneixement del cos

humà i el seu funcionament per poder gaudir d'una vida més sana. Finalment, les ciències de la naturalesa ofereixen la possibilitat de comprendre els successos o fenòmens quotidians, naturals o tecnològics, relacionats amb les característiques físiques i químiques de la matèria o l'energia (l'electricitat o l'ús de les fonts d'energia i els impactes ambientals associats), especialment els lligats a l'adquisició d'hàbits de consum i desenvolupament sostenible, sobretot en l'entorn proper.

Amb un caràcter més general, contribueixen a desenvolupar la capacitat per indagar en els esdeveniments que es donen en el món real, desenvolupar l'interès per l'experimentació, la qual contempla l'observació pacient i l'anàlisi de les propietats o situacions d'estudi, l'exploració de possibles relacions existents, la formulació d'hipòtesis fonamentades al respecte i la validació d'aquestes, l'obtenció i valoració de resultats i l'elaboració de conclusions, per tal de poder aplicar-les a la transformació del món que ens envolta.

Les persones adultes necessiten saber raonar i elaborar estratègies, de manera crítica, envers les diferents realitats i problemàtiques del món que els envolta, especialment les derivades de les situacions socials, familiars i laborals. En aquest sentit, una contribució cabdal de les matemàtiques, es fonamenta en els processos matemàtics que es desenvolupen a la resolució de problemes, en el raonament i la prova dels resultats, en la representació de la informació, en la comunicació del pensament matemàtic i en la connexió amb diferents contextos de la realitat quotidiana i altres àrees de coneixement. Aquests processos faciliten que les persones adultes desenvolupin estratègies per aprendre a través de l'anàlisi del raonament, de les conclusions i la reelaboració d'estratègies. La creació de models matemàtics proporciona a les persones adultes una interpretació simplificada de la realitat que facilita la seva comprensió, mentre que la resolució de problemes complexos en contextos de la vida real, estimula l'abstracció, l'esperit crític i creatiu imprescindible pel desenvolupament de l'autonomia i iniciativa de les persones adultes.

Les matemàtiques permeten adquirir coneixements i destreses relatives al càlcul, a la mesura, a la descripció de patrons i relacions entre formes geomètriques o quantitats, a la simbolització i generalització, a la incertesa i a la representació i a l'anàlisi de la informació. En particular, l'estudi de la probabilitat permet desenvolupar la capacitat de preveure i valorar la incertesa i el risc en situacions evolutives de les persones adultes. L'anàlisi de relacions entre variables permet exercir un control sobre fenòmens de tipus econòmic, social o natural principalment extrets de la realitat quotidiana, que possibiliten detectar idees preconcebudes errònies i corregir-les. L'estadística capacita les persones adultes per analitzar críticament les presentacions fal·laces o les interpretacions distorsionades que de vegades conté cert tipus d'informació als mitjans de comunicació. Tots aquests aprenentatges són essencials en la presa de decisions encertades sobre temes concrets de la vida adulta i, en la seva comunicació, tot fent ús de taules, gràfics i fórmules matemàtiques que siguin útils per a la correcta interpretació de la realitat quotidiana i per a la seva transformació. Les matemàtiques formen part d'un conjunt de sabers llegats per la humanitat al llarg de la seva història, sense els quals seria impossible d'entendre el progrés tecnològic i el món actual.

Des de les ciències de la naturalesa i des de les matemàtiques, es contribueix conjuntament a la formació en la resolució de problemes i en la investigació, a través de l'activació de capacitats comunes relacionades amb el pensament com ara: llegir comprensivament, reflexionar, establir un pla, revisar-lo, adaptar-lo, generar models, hipòtesis o estratègies, representar, analitzar i interpretar dades, validar les conclusions, classificar i organitzar l'entorn i el pensament, comunicar les idees en el llenguatge comú a la ciència i la matemàtica, i utilitzar les tecnologies adients (calculadora, Internet, full de càlcul, processador de text, programes de presentació i d'altres) com a mitjans per a l'aprenentatge, la realització de càlculs i el tractament de la informació.

En resum, l'àmbit científicotecnològic ha de fomentar que les persones adultes adquireixin les capacitats per conèixer i analitzar la realitat del món que els envolta, utilitzant el coneixement científic i matemàtic de manera objectiva, rigorosa i contrastada per interpretar-la, elaborant conjectures i plans per tal de solucionar problemes quotidians, modelitzant situacions de la vida real per fer prediccions de la seva evolució, aplicant les conclusions a altres contextos i vinculant-les als problemes mediambientals i socials a les Illes Balears. De manera que, davant els reptes del món actual, sàpiguen elaborar els seus propis criteris i prendre les seves decisions, així com adaptar-se als canvis en els diferents àmbits de la seva vida, desenvolupant estratègies d'aprenentatge que permetin estudiar amb autonomia. L'àmbit també contribueix a despertar la curiositat i l'interès de les persones cap els fenòmens que succeeixen al seu voltant, la valoració del paper de la recerca en els avanços científics i tecnològics i la provisionalitat d'aquests, la crítica metòdica i fonamentada, la creativitat, la flexibilitat intel·lectual i la tolerància cap a les opinions contrastades d'altres, l'autoaprenentatge a través de la selecció d'estratègies o d'hipòtesis, la justificació i la contrastació de les conclusions i la detecció d'errades o contradiccions, el rigor i l'ordre en el treball personal, valorant alhora la importància en el treball en equip.

Finalment, és important destacar que la formació en les ciències de la naturalesa i les matemàtiques, quant a la seva aplicació instrumental, ha de demostrar la seva utilitat als alumnes per continuar posteriorment i amb èxit estudis de tipus científic o tecnològic. No obstant això, la finalitat principal d'aquesta formació és el desenvolupament de les facultats de raonament, d'abstracció i d'expressió per a la seva aplicació a la resolució de problemes quotidians i a la millor comprensió i adaptació a l'entorn real i proper, sempre intentant atendre la diversitat d'actituds, interessos, expectatives i competències cognitives de l'alumnat.

Per tot el que s'ha exposat anteriorment es presenta, a continuació, una taula on es reflecteixen els continguts de tot l'àmbit, organitzats per nivells i mòduls. Dintre de cada mòdul hi ha les unitats d'aprenentatge que organitzen els continguts de les ciències de la naturalesa i de les matemàtiques, de la tecnologia i dels aspectes relacionats amb la salut i el medi recollits en el currículum d'educació física.

NIVELL 1	<p>Ciències de la naturalesa</p> <p>Mòdul 1: el planeta Terra</p> <p>Unitat 1. Importància del bon ús i gestió dels recursos hídrics</p> <p>Unitat 2. Els mapes del temps: interpretació i comprensió dels fenòmens contaminants a l'atmosfera</p> <p>Unitat 3. El sol, el relleu i els materials terrestres, el seu ús i la importància de la seva conservació</p> <p>Mòdul 2: l'organització de la vida</p> <p>Unitat 1. Com s'organitza el medi en què vivim?</p> <p>Unitat 2. El patrimoni biològic</p> <p>Unitat 3. Com estan formats els éssers vius?</p>	<p>Matemàtiques</p> <p>Mòdul 1: economia a la vida quotidiana</p> <p>Unitat 1. Nombres naturals. Nombres per comptar i ordenar</p> <p>Unitat 2. Fraccions, decimals i proporcions. L'economia domèstica</p> <p>Unitat 3. Mesura. L'habitatge</p> <p>Unitat 4. Geometria. Disseny</p> <p>Mòdul 2: consum i habitatge</p> <p>Unitat 1. Nombres enters, fraccions, proporcions i percentatges. Consum i economia</p> <p>Unitat 2. Geometria. Mapes, plànols i arquitectura</p> <p>Unitat 3. Tractament de la informació. Finances, patrons i full de càlcul</p>
NIVELL 2	<p>Mòdul 1: les persones i la salut</p> <p>Unitat 1. La nutrició humana i el consum d'aliments responsable</p> <p>Unitat 2. La reproducció i la sexualitat humanes</p> <p>Unitat 3. La relació de les persones dins la societat: estils de vida saludables i malalties mentals i endocrines</p> <p>Mòdul 2: la matèria i l'energia: de l'Univers al planeta Terra</p> <p>Unitat 1. La matèria a l'Univers</p> <p>Unitat 2. L'energia a l'Univers, a la Terra i a la nostra societat</p> <p>Unitat 3. La tecnologia i la societat: l'electricitat i la generació i gestió dels residus</p> <p>Unitat 4. La Terra, un planeta en canvi constant</p>	<p>Mòdul 1: el món i els mitjans de comunicació</p> <p>Unitat 1. Numeració i càlcul. Nombres per comptar, nombres per mesurar, nombres per calcular</p> <p>Unitat 2. Llenguatge matemàtic i àlgebra. Desplaçaments, velocitats i viatges</p> <p>Unitat 3. Tractament de la informació. Gràfics, models i missatges matemàtics als mitjans de comunicació.</p> <p>Unitat 4. Estadística descriptiva Eleccions i participació ciutadana</p> <p>Mòdul 2: planificació i previsió</p> <p>Unitat 1. L'equació de segon grau. Seguretat vial</p> <p>Unitat 2. Tractament de la informació. Funcions. Estudi de la sostenibilitat</p> <p>Unitat 3. Probabilitat. Els jocs d'atzar</p> <p>Unitat 4. Projecte d'investigació</p>

Orientacions metodològiques

Les orientacions que es presenten tot seguit són adreçades a facilitar al professorat el canvi que ha de suposar passar de l'ensenyament de les matemàtiques i les ciències de la naturalesa basats exclusivament en continguts específics de l'àrea a un altre que permeti a les persones adultes desenvolupar satisfactòriament les competències bàsiques.

L'alumnat que es pot trobar en un centre d'educació de persones adultes és molt divers, des d'adolescents que acaben de sortir de l'institut amb antecedents de fracàs escolar i abandonament fins a persones de diferents edats i condicions que han decidit reprendre de nou els estudis, per necessitat o per plaer.

La incertesa sobre els coneixements que seran necessaris en el futur, el desenvolupament històric i lògic de les diferents disciplines i el fet d'anar dirigit a persones adultes condicionen l'ús d'una metodologia que sigui flexible, multidisciplinària, crítica, integradora i centrada en la resolució de problemes extrems de situacions reals que envolten la vida adulta.

1. Metodologia flexible es deu a la procedència, al nivell cultural, acadèmic i social de l'alumnat que és, generalment, molt divers; com també la seva experiència prèvia, les seves expectatives, el seu ritme i el seu ideal de procés d'ensenyament-aprenentatge. La metodologia ha de tenir en compte tots aquests factors per tal de facilitar l'aprenentatge i convertir aquesta diversitat de condicions en un avantatge.

A continuació es detallen els trets bàsics de la metodologia que s'hauria d'aplicar en coherència amb el desenvolupament dels objectius d'àrea i d'àmbit, i principalment en les competències bàsiques, a més de ser suficientment plurals i flexibles per tal de fer possible la seva aplicació independentment del tipus d'aprenentatge de què fem ús (presencial, semipresencial o a distància).

- S'ha de procurar que l'aprenentatge sigui significatiu, constructiu, rellevant i funcional, i que afavoreixi l'abstracció evitant aquells processos basats exclusivament en la memorística i orientat a l'adquisició de conceptes i procediments rutinaris.

- S'ha de partir dels coneixements previs de l'alumnat, i en el desenvolupament de les diferents activitats s'han d'utilitzar com a guia les necessitats d'aprenentatge i els interessos de les persones adultes. Les activitats que integrin coneixements, habilitats, processos i estratègies contextualitzades als àmbits d'aplicació de les ciències i als interessos de les persones adultes són els més apropiats per desenvolupar les competències bàsiques.

- S'han de recrear situacions o ambients que millorin l'aprenentatge i que reproduïxin les situacions evolutives en les quals es troben immerses les persones adultes al llarg de la seva vida. Les diferents activitats haurien d'ésser complexes i extretes de la vida real, de manera que quedi ressaltada la seva funcionalitat.

- Les diferents activitats han de propiciar la millora de l'aprenentatge de la llibertat intel·lectual, de la seguretat, de la confiança, de l'automotivació, de l'assoliment de reptes de forma progressiva, de l'autodirecció, de l'ensenyament actiu i de l'autocrítica.

- S'ha de dotar l'alumnat de recursos i estratègies per a aprendre nous coneixements. Hauria de ser la competència d'aprendre a aprendre el fil conductor del procés d'ensenyament-aprenentatge. Cal cercar una dinàmica de classe que afavoreixi que l'alumnat desenvolupi les seves pròpies tècniques de recerca i selecció de la informació, i que elabori les seves pròpies estratègies en la resolució de problemes, de manera que vagi guanyant en autonomia i en seguretat en les seves pròpies capacitats.

2.-Metodologia multidisciplinària ja que l'important és l'aprenentatge que fa l'alumnat i la formació ha de ser en totes les competències. Encara que les treballem des de la pròpia disciplina s'han de considerar activitats àmplies i amb sentit per si mateixes i no tal sols des de l'òptica de la pròpia disciplina. S'han de tractar, especialment, les connexions entre les disciplines d'aquest àmbit.

- Les diferents disciplines científiques s'han de presentar a l'alumnat mantenint l'objectiu de presentar una realitat natural i tecnològica única, facilitant una visió integrada de les diferents fonts de coneixement.

- Utilitzar un tractament globalitzat de la informació, integrant els diferents coneixements, formals i no formals, a la resolució de diferents aspectes o problemàtiques de caràcter quotidià que es puguin presentar i que responen a les inquietuds de les persones adultes.

- Les diferents unitats d'aprenentatge no s'han de considerar com a compartiments estancs i inconnexos. S'han de treballar transversalment els continguts pel que fa al seu desenvolupament al llarg del curs, tractant de relacionar conceptes que apareixen a unitats d'aprenentatge diferents. També, s'ha de contemplar treballar els continguts de manera transversal respecte a altres mòduls, com són les ciències socials per tal de mostrar el coneixement científic com a part integrant i no aïllada del coneixement humà.

3.-Metodologia crítica provocada per l'abundància d'informació científica i el seu ús indiscriminat com a veritat en la societat actual així com a la responsabilitat de ciutadans actius de les persones adultes. És necessari donar-los eines per destriar les fal·làcies, les dades interessades o parcials, o senzillament pseudocientífiques que hi poden aparèixer.

L'actitud del professorat ha de promoure el debat, la crítica raonada i ha d'establir estratègies de pensament científic o matemàtic per tal que l'alumne pugui avaluar la informació referida a diferents problemàtiques ambientals, econòmiques, empresarials, de salut o tecnològiques que se li presentin al llarg de la vida i poder, per tant, elaborar una resposta conseqüent a les necessitats. En definitiva, el professorat ha de jugar un rol conductor, orientador i facilitador de l'aprenentatge.

4.-Metodologia integradora perquè la transmissió de valors com el respecte i l'afecte pels altres, les altres cultures, el medi ambient, la cura de la salut, la tolerància envers les opinions contràries s'han de dur a terme en la pràctica diària.

De manera conjunta als coneixements teoricopràctics s'han d'educar determinades habilitats, com són les cognitives, psicomotrius, d'autonomia i d'equilibri personal, afectives, d'interrelació personal i d'inscripció social per tal que la formació sigui integral i funcional.

5.-Metodologia centrada en la resolució de problemes: constitueix l'eix central de l'activitat matemàtica i científica per tal de posar en pràctica totes les etapes del descobriment científic i desenvolupar estratègies i coneixements matemàtics aplicats a diferents contextos. S'ha de focalitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge en l'elaboració d'estratègies pròpies d'aproximació, d'aprehensió, d'experimentació, de relació amb altres destreses i coneixements, de resolució i revisió de situacions problemàtiques adequades al nivell i a les motivacions i interessos del grup. I donat que la validesa de les conclusions en ciència són una decisió consensuada, s'ha d'atendre també a la creació d'arguments convincents, utilitzant el llenguatge amb suficient precisió, basats en tesis científiques i matemàtiques per exposar-les oralment i per escrit als altres.

Els continguts que fan referència a les competències bàsiques, de caràcter transversal i processal, s'han de desenvolupar a través de situacions d'aprenentatge presentades en forma d'investigació o problema, en tota la seva complexitat, i contextualitzades a situacions de la vida real. Aquests processos posen de manifest les capacitats de pensament que ha de tenir una persona adulta per enfrontar-se als problemes de la vida quotidiana.

- S'han de fomentar els mètodes d'ensenyament actius per tal d'afavorir un aprenentatge en forma cooperativa i autodirigida. Per exemple: l'aprenentatge basat en problemes, qüestionar les idees prèvies formulant preguntes essencials, el debat, els jocs de rol i l'estudi de casos constitueixen mètodes apropiats per a l'ensenyament de les persones adultes. L'elaboració d'un projecte en equip, i la seva presentació o la seva defensa davant dels companys constitueix una eina important a l'hora de treballar les diverses competències bàsiques.

- Utilitzar el mètode científic com a eina per desenvolupar la pràctica educativa per tal d'afavorir l'aprenentatge significatiu i transmetre una imatge real de la ciència.

La major part del procés d'ensenyament-aprenentatge es realitza a l'aula. Per tant, l'espai de l'aula ha de complir unes determinades condicions, mobiliarí adient, superfície adequada, etc. En determinats moments també s'haurà de fer ús de l'ordinador, de les calculadores, del canó de projecció, del vídeo, de la biblioteca de ciències, del material d'experimentació de laboratori, imprescindible en un ensenyament de caire experimental, de models, etc. que a l'hora de seleccionar un recurs didàctic es farà a partir de les característiques de composició del grup-classe, alguns d'ells queden reflectits en cada una de les estratègies metodològiques exposades, a partir d'ensenyaments col·lectius, en petits grups, individualitzades o a partir d'experiències guiades.

Els recursos a utilitzar en aquest tipus d'ensenyament, per les seves característiques i pel tipus d'alumnat, es fonamenten bàsicament amb material preparat pel professorat, utilitzant com a font per a fer-ho reculls d'informació de diferents mitjans de comunicació audiovisuals o escrits, llibres, recursos informàtics, etc. fent que la informació sigui el més adequada possible per a complir els objectius del mòdul i ajudar que l'alumnat assoleixi les competències bàsiques establertes.

L'ús d'eines com la calculadora científica s'ha de concebre dintre d'uns criteris per a la seva correcta utilització. S'ha d'introduir des del mòdul 1, i ha d'anar augmentant la seva potencialitat amb la introducció de noves funcions a mesura que sigui necessari. Convé també, i paral·lelament, treballar el càlcul mental, així com la capacitat de fer estimacions, càlculs aproximats i càlcul d'ordre de magnituds de diferents operacions matemàtiques.

La utilització de les tecnologies de la informació i de la comunicació ha de formar part important del procés d'aprenentatge. Aquest fet, cabdal a tota l'educació secundària, té encara més raó de ser en el camp de la matemàtica: l'ordinador i tot el seu programari com a eina, i Internet com a recurs per a la recerca d'informació científica. Aprendre a gestionar la immensa quantitat d'informació que hi ha a l'abast, i ser prou autònom com per filtrar-la, decidir quina o quines són les fonts més eficients i fiables ha de formar part de l'activitat científicotecnològica des de primer nivell. Aquesta eina, combinada amb els mitjans audiovisuals ha de ser un dels pilars per assolir la competència en comunicació lingüística, en el tractament de la informació i competència digital, a més de la pròpia competència matemàtica.

A l'hora d'avaluar el procés d'ensenyament hem d'establir eines i instruments que ens permetin valorar que l'alumnat, dintre de la seva diversitat, no només ha assolit els coneixements conceptuals, procedimentals i actitudinals proposats com a objectius d'àmbit i nivell sinó que també ha assolit les competències bàsiques fixades a cada un dels nivells educatius, per tant, tot el procés d'aprenentatge i d'avaluació ha d'estar enfocat cap a la potenciació d'aquestes

competències.

Les diferents fases en el desenvolupament de l'avaluació del procés educatiu són:

Avaluació inicial: ens permetrà conèixer i valorar la situació inicial del nostre alumnat per tal d'ajustar el procés formatiu a les seves capacitats, interessos i necessitats. També serà un punt a tenir en compte a l'hora de valorar la progressió del seu aprenentatge.

Avaluació contínua: al llarg de tota la durada del nivell i mòduls educatius, ens servirà per veure com evoluciona el procés d'aprenentatge i si hem de fer qualche tipus d'ajust o modificació de la programació o de la didàctica utilitzada per tal d'adaptar-nos a les possibilitats de l'alumnat.

Avaluació final: ens dona la imatge global de com s'ha dut a terme tot el procés d'aprenentatge i si l'alumnat ha assolit aquelles competències bàsiques del mòdul en què es troba i li permeten promocionar.

Amb la finalitat d'obtenir una informació útil i fiable per valorar el procés d'aprenentatge s'han d'utilitzar a les diferents fases del procés d'avaluació aquells mètodes i instruments més adequats: observació directa, qüestionaris, revisió del quadern d'aula, proves escrites de resposta oberta o tancada, etc.

Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques

La formació científica i matemàtica contribueix al desenvolupament de les competències bàsiques, de la manera com es descriu a continuació. De totes maneres cal tenir en compte que l'assoliment de les competències bàsiques no es pot aconseguir sense la integració funcional dels coneixements matemàtics i científics i la seva contrastació, experimentació, representació i comunicació en grup.

Competència matemàtica

La vida social, familiar i laboral són un mitjà idoni per al desenvolupament de la competència matemàtica: l'economia familiar, el treball, la creació d'una empresa requereixen l'ús del raonament lògic i matemàtic per analitzar-les, interpretar-les i valorar-les.

La competència matemàtica comporta el desenvolupament de les habilitats i destreses necessàries per pensar i raonar matemàticament, resoldre problemes, identificar, interpretar i comunicar el pensament matemàtic, utilitzar eines d'aprenentatge adients (calculadora, software, Internet, llapis i paper, materials que es puguin manipular, etc.) i representar i modelitzar la informació matemàtica (nombres, símbols, gràfics, taules, llenguatge, etc.). Aquesta només es pot adquirir a partir de contextos significatius i que motivin a l'aprenentatge a les persones adultes, essent la resolució de problemes l'eix central a través del qual s'articula el seu desenvolupament. El raonament i la reflexió sobre el pensament contribueixen als processos d'autoregulació i transferència del coneixement, amb l'objectiu de capacitar les persones adultes per aprendre autònomament al llarg de tota la seva vida.

Competència en el coneixement i interacció amb el món físic

La interpretació, la representació i l'anàlisi del món físic constitueix un dels trets bàsics de la ciència i de la matemàtica, a través de la formulació d'hipòtesis o models, de planificació d'investigacions, de recollida i representació de dades, d'identificació de patrons o regularitats, de raonament deductiu o inductiu i de resolució de problemes científics. El reconeixement i l'aplicació de les idees matemàtiques i científiques a nous contextos contribueixen a desenvolupar aquesta capacitat, així com les activitats en grup que propicien la interacció amb els altres i el món físic.

Competència en el tractament de la informació i competència digital

L'estudi de relacions funcionals entre variables, la representació i l'anàlisi de dades estadístiques, així com l'ús d'eines informàtiques (software, Internet, etc.), electròniques (calculadora) proporcionen les vies per al desenvolupament d'aquesta competència. L'ús de les TIC facilita l'observació, la recopilació i el tractament de les dades, la modelització de fenòmens i la comunicació del pensament científic i matemàtic.

Competència en autonomia i iniciativa personal

A l'àmbit de la investigació científica o de la resolució de problemes, la selecció d'estratègies, la planificació, la contrastació i la justificació de les conclusions porten l'adquisició d'iniciativa i autonomia personal. La formulació de noves hipòtesis per a resoldre o comprendre problemes del món real, d'acord amb la detecció de errades o contradiccions respecte a les idees anteriors, implica la perseverança en la recerca de la solució o l'argumentació correcta, el manteniment de l'autoestima i la confiança en les pròpies capacitats. Així com, en el marc de les activitats en grup aut DIRIGIDES, tals com la resolució de problemes, la investigació o la realització de projectes de treball comporten la iniciativa personal i la capacitat crítica, creativa, d'organització i de presa de decisions de les persones adultes.

Competència per aprendre a aprendre

Segons el pensament científic el coneixement neix del qüestionament de les idees prèvies a través de l'avaluació de les hipòtesis, de manera que pugui entrar en contradicció o manifestar errors, que possibilitin la formulació d'altres encertades. Per aprendre a aprendre les persones adultes han de saber generalit-

zar els seus resultats, reflexionar sobre el seu pensament, generar nous conceptes a partir dels anteriors, justificar les seves conclusions i dur a terme noves estratègies o provar noves conjectures. En definitiva, desenvolupar un pensament constructiu, crític i creatiu que els permeti autoregular el seu procés d'aprenentatge amb l'objectiu d'adquirir autonomia per aprendre al llarg de tota la seva vida.

Competència en comunicació lingüística

La comprensió del món i els problemes quotidians a l'àmbit de les persones adultes requereixen de l'ús i de la interpretació del llenguatge propi de la ciència i de la matemàtica. Per tal de descriure conceptes i processos; exposar, raonar i argumentar idees científiques o matemàtiques; i comunicar-les, discutir-les i contrastar-les, utilitzant el llenguatge escrit, oral i multimèdia.

Competència en expressió cultural i artística

La història ens mostra la importància de les matemàtiques i de la ciència pel desenvolupament social de la humanitat i la comprensió del món a través de les diferents cultures. El seu coneixement constitueix un bé cultural per si mateix, més enllà de les seves aplicacions. Cal destacar la notable influència del llenguatge geomètric en la creació artística i del pensament científic en la formació de la societat contemporània.

Competència social i ciutadana

A través del coneixement científic i matemàtic podem comprendre els fenòmens naturals i analitzar-los críticament per tal d'identificar i proposar solucions als problemes que afecten la conservació de la natura, amb especial incidència a les Illes Balears. Fomentar una presa de decisions responsable davant dels avanços en la recerca científica, establint criteris racionals i objectius. Respectar el punt de vista dels altres en la selecció d'estratègies, argumentacions o models, mantenir una actitud constructiva i cooperar coordinadament en el treball en grup. Amb el desenvolupament d'aquestes capacitats possibilitem la coexistència de ciutadans adults amb actituds socials integradores, responsables i solidàries.

Objectius de l'àmbit

L'àmbit científicotecnològic al final del procés d'aprenentatge de les persones adultes contribueix al desenvolupament de les següents capacitats:

1. Cercar, seleccionar i elaborar informació científica valorant la seva fiabilitat. Elaborar i contrastar idees de contingut matemàtic i científic entre alumnes, grup i professor de forma coherent, utilitzant amb propietat les expressions matemàtiques i científiques, les seves representacions (taules, gràfiques, diagrames, mapes i d'altres) i el llenguatge oral, visual i escrit.
2. Desenvolupar les habilitats de raonament i d'estratègia pròpies de l'activitat matemàtica i de la investigació científica, com ara la selecció i aplicació d'estratègies, la formulació d'hipòtesis o models, el raonament deductiu i inductiu, la identificació de patrons o relacions, la reflexió i la justificació de les conclusions amb la finalitat de comprendre i ajudar a prendre decisions sobre canvis i problemes que es produeixen a la natura i a la societat.
3. Utilitzar adequadament les tècniques de recollida d'informació i de mesura i les seves diferents formes de representació per analitzar i interpretar les dades obtingudes.
4. Aplicar, transferir i interrelacionar el coneixement científic i matemàtic a diferents contextos d'acció i de resolució de problemes de la vida quotidiana de manera que puguin emprar-se de forma funcional, creativa, analítica i crítica.
5. Utilitzar apropiadament els mitjans tecnològics (calculadora, ordinador, software i Internet), els materials manipulables (àbac, daus, etc.) i les estratègies de càlcul per realitzar investigacions, recollir informació o resoldre problemes.
6. Valorar la transcendència del coneixement científic i matemàtic en el progrés de la humanitat, la seva aportació a la societat al llarg de la Història i la seva importància en la presa de decisions respecte als problemes locals i globals que afecten al món.
7. Mantenir una actitud positiva durant la resolució d'un problema o la realització d'una investigació, demostrant perseverança en la recerca, en la sinergia, en la iniciativa i en l'autonomia, en la presa de decisions i en la confiança en l'èxit; amb l'objectiu de millorar la seva autoestima i les capacitats necessàries per integrar-se a la societat.
8. Desenvolupar actituds i hàbits favorables a la promoció de la salut personal i comunitària, facilitant estratègies que permetin fer front als usos de la societat actual en aspectes relacionats amb l'alimentació, el consum, les drogo-dependències, la sexualitat i la pràctica esportiva.
9. Comprendre les grans teories de la ciència i utilitzar-les per interpretar fets rellevants de la vida quotidiana així com per analitzar i valorar les repercussions del desenvolupament tecnològic i científic.
10. Reconèixer la utilitat en els diferents àmbits de la vida (laboral, publicitari, lúdic, etc.) dels coneixements i formes de raonar pròpies de la ciència.
11. Analitzar autònomament i críticament qüestions científiques social-

ment controvertides, argumentar les pròpies opinions tenint en compte les de les altres persones i aportant evidències i raons fonamentades en el coneixement científic, i tendir a actuar de forma conseqüent, responsable i solidària.

12. Valorar les aportacions de les disciplines científiques com eines de progrés i benestar i entendre el seu caràcter canviant i progressiu en funció de les contínues recerques i descobriments. Les aportacions científiques no poden ser considerades com a dogmes ni com a estructures de pensament definitives.

Ciències de la naturalesa

Nivell 1

Mòdul 1: el planeta Terra

Introducció

En aquest primer mòdul s'introdueix el coneixement dels diferents subsistemes del planeta Terra (atmosfera, hidrosfera i geosfera) i la relació existent entre aquests i els éssers vius. Es dona especial importància a la influència de l'ésser humà en aquests subsistemes i que l'alumnat sigui capaç d'opinar i d'actuar conseqüentment enfront de situacions o problemes de caire mediambiental.

Es pretén que l'alumnat tingui un coneixement general dels diferents subsistemes terrestres i que això li permeti entendre, comentar i argumentar de forma crítica i fonamentada les notícies que surten habitualment en els mitjans de comunicació i que puguin ésser capaços de interpretar i discutir alguns dels fenòmens atmosfèrics, hídrics o geològics que es generen en el nostre entorn proper.

Objectius

1. Comprendre la importància i el funcionament de l'atmosfera en el planeta Terra i valorar les aportacions per a garantir la seva conservació.

2. Conèixer el patrimoni hídric de les Balears, les seves característiques bàsiques i la qualitat de les seves aigües. Valorar la situació de les reserves d'aigua a les nostres illes i contribuir activament a la seva conservació.

3. Comprendre mapes topogràfics i saber relacionar les diferents morfologies que se n'extreuen amb la teoria geològica, relacionant-les amb la diversitat mineral i petrològica de les Balears.

4. Reconèixer l'aprofitament de matèries primeres i recursos naturals, sobretot a les Illes Balears i valorar l'abast i els límits recomanables per a la seva explotació.

5. Obtenir informació i analitzar científicament qüestions socialment controvertides relacionades amb la gestió dels recursos naturals i contaminació d'aquests, argumentar les pròpies opinions tenint en compte les dels altres i aportar evidències i raons fonamentades en el coneixement científic, i tendir a actuar de manera conseqüent, responsable i solidària aplicant un model de gestió sostenible.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Importància del bon ús i gestió dels recursos hídrics

- Identificació dels principals recursos hídrics a les Balears i al món a partir de gràfics explicatius. Comprensió del cicle de l'aigua a les illes i valoració dels recursos i el seu nivell d'explotació.

- Ús de l'aigua i la seva contaminació. Estudi dels principals problemes de contaminació: nitrats, aigües residuals urbanes, salinització, vessaments, eutrofització i residus sòlids a l'aigua a partir de fonts d'informació diverses i recerca de les diferents formes de pal·liar-les o solucionar-les, fent especial referència als principals problemes de contaminació i de depuració a les nostres Illes.

- Anàlisi de l'aigua com a mitjà imprescindible per a l'existència i subsistència dels éssers vius argumentant amb criteris fonamentats científicament la necessitat d'utilitzar de manera sostenible l'aigua pel consum personal, a la indústria i l'agricultura i actuar de manera conseqüent.

Unitat d'aprenentatge 2. Els mapes del temps: interpretació i comprensió dels fenòmens contaminants a l'atmosfera

- Interpretació i comparació dels mapes del temps de les Balears i d'altres indrets a partir de l'estudi d'algunes variables que condicionen el temps atmosfèric (pressió, altitud, temperatura, precipitacions, etc.). Estudi del temps i del clima a partir de l'elaboració de climogrames.

- Anàlisi i comprensió del funcionament d'alguns dels principals fenòmens meteorològics (cap de fibló, pluges torrencials, gota freda, huracans, risagues, etc.) a les Balears i a la resta del món.

- Comprensió, reflexió i discussió a partir de notícies de mitjans de comunicació sobre temes relacionats amb la contaminació atmosfèrica.

- Comprensió de les principals causes del canvi climàtic, reunint informacions diverses: capa d'ozó, efecte hivernacle, regressió de les masses de gel dels pols, efectes de la contaminació sobre els éssers vius, pluja àcida, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. El sòl, el relleu i els materials terrestres, el seu ús i la importància de la seva conservació

- Representació del relleu terrestre i interpretació de mapes topogràfics. Relació dels principals accidents del relleu amb els agents geològics interns i externs. Identificació dels principals riscos associats a les Illes Balears i a la resta del món.

- Identificació i reconeixement mitjançant imatges de diferents tipus de relleus i sòls de les Balears o del món i explicació raonada del seu procés de formació, entenent la seva relació amb el clima i la meteorització.

- Identificació dels grans grups de roques, en particular les de l'entorn proper, relacionant les seves propietats amb l'ús que se'n fa, tant industrial com en la construcció i ornamental. Efectes mediambientals de l'ús dels materials terrestres: pedreres i mines. El problema de l'explotació dels materials sedimentaris: extracció d'arena i regeneració de platges.

- Identificació dels components del sòl relacionant-los amb la seva formació i els processos de degradació. Importància de la seva conservació i recuperació fent especial incidència en la mala gestió de les terres de conreu i els incendis i el problema de la desertització.

Criteris d'avaluació

1. Reconèixer quins són els principals recursos hídrics a les Balears i al món i argumentar amb criteris fonamentats científicament la importància d'utilitzar-los de forma sostenible.

L'alumnat ha de ser conscient del cicle de l'aigua a les nostres illes i de les reserves d'aigua i la seva procedència. Cal que constatin la limitació d'aquest recurs i la necessitat d'adoptar mesures per a la seva conservació i per al manteniment de la seva qualitat. Cal comprendre que els recursos hídrics provenen únicament del règim de precipitacions i que només determinades zones de les illes retenen aquesta aigua en els aqüífers.

2. Argumentar els impactes ambientals relacionats amb l'ús de l'aigua i les possibles solucions que es proposen per a minimitzar-ne els efectes. Explicar, a partir del coneixement de les propietats de l'aigua, el cicle de l'aigua a la natura i saber argumentar científicament la seva importància per als éssers vius.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç d'interpretar i d'elaborar esquemes sobre el cicle de l'aigua i de valorar la importància dels problemes generats per l'activitat humana. Cal demostrar una actitud positiva davant la necessitat de la gestió sostenible de l'aigua, i conèixer i assumir actuacions personals que potencin la reducció en el consum i la seva reutilització.

3. Interpretar mapes del temps i gràfics relacionats amb el clima i la meteorologia respecte a les variables de pressió i temperatura basant-se en les propietats de l'atmosfera.

L'alumnat ha de ser capaç d'obtenir, analitzar i representar dades de diferents variables meteorològiques que li permetin arribar a interpretar alguns fenòmens meteorològics senzills i elaborar alguna previsió simple fonamentada en aquestes dades.

4. Conèixer les característiques de l'atmosfera i valorar la importància que té per als éssers vius i considerar des d'un punt de vista crític les conseqüències que hi té l'activitat humana i les possibles contribucions que hi podem fer els humans per a pal·liar-los.

L'alumnat ha de ser capaç de valorar la importància de l'atmosfera en el manteniment de la vida a la Terra i ha de conèixer els greus problemes de contaminació ambiental actuals i les seves repercussions més importants, així com tenir una actitud positiva davant la necessitat de contribuir a resoldre'ls.

5. Recopilar, entendre i tenir una actitud crítica enfront la informació procedent de diverses fonts documentals sobre la influència de les actuacions humanes sobre l'atmosfera i argumentar possibles actuacions per evitar el deteriorament del medi natural i en particular el que fa referència a l'atmosfera.

Es tracta que l'alumnat porti idees senzilles i pràctiques que ens permetin reduir l'emissió d'agents contaminats i valorar i sotmetre a crítica l'allau de fonts d'informació sobre el tema. L'alumnat ha de prendre com a seves accions en positiu que millorin el deteriorament del medi natural de l'atmosfera.

6. Llegir i interpretar correctament la informació que ens aporta un mapa topogràfic, i plantejar hipòtesis justificades sobre el procés de formació d'un relleu determinat, identificar i explicar les accions dels agents geològics en la seva formació, així com el procés de formació dels principals tipus de roques i sòls existents a les Balears.

Es tracta de comprovar que l'alumnat té una concepció dinàmica de la naturalesa i és capaç de reconèixer, explicar la formació, en imatges o mapes

d'algunes de les manifestacions més importants de la dinàmica interna i externa de la Terra (plecs, falles, serralades, volcans, valls, torrents, rius, platges, albuferes, dunes, etc.). També es pretén avaluar si l'alumnat sap reconèixer i explicar els diferents tipus de sòls i la influència de factors com el clima, el tipus de roca, l'estructura, etc. en la seva formació.

7. Identificar i valorar alguns dels riscos derivats dels processos geològics interns i externs i la seva relació amb les activitats humanes.

Es tracta de valorar si l'alumnat és capaç de reconèixer i interpretar adequadament els principals riscos geològics i la seva repercussió, amb la utilització de fonts d'informació diverses i reconèixer l'impacte d'aquests riscos sobre l'activitat humana.

8. Cercar informació, avaluar críticament i prendre decisions sobre alguns dels efectes de l'activitat humana sobre la geosfera: contaminació del sòl, desertificació, impactes paisatgístics, canvis d'ús del sòl, regeneració de platges, incendis.

L'alumnat ha de conèixer i valorar la biodiversitat i la importància de preservar-la i, especialment, del patrimoni natural de les Illes Balears, mitjançant actituds de reconeixement, respecte i protecció d'aquest. També pretén comprovar si l'alumnat valora la naturalesa, apreciand les repercussions de qualsevol tipus que comporta el seu deteriorament i adquirint actituds de rebuig a totes aquelles activitats que produeixen contaminació, alteració i destrucció dels ecosistemes naturals.

9. Identificar i classificar les principals roques i minerals de l'entorn proper a partir de les seves propietats i conèixer els usos més habituals, la seva explotació i l'impacte que aquesta produeix.

L'alumnat ha de distingir entre els diferents tipus de roques i de minerals més comuns a partir de les seves propietats característiques, identificant les aplicacions més freqüents i l'impacte que produeix la seva explotació.

Mòdul 2: l'organització de la vida

Les ciències de la naturalesa constitueixen un conjunt molt ampli de coneixements que omplen àrees de geologia, biologia, física i química, que permeten la interpretació i comprensió de la realitat en què vivim. Una part d'aquesta realitat és la que conformen els éssers vius a la biosfera; saber de què estan constituïts, com funcionen i com interactuen entre ells i amb el medi ens donarà una imatge en conjunt de l'entorn en què ens movem i ens permet ser conscients de la necessitat d'un ús sostenible dels recursos naturals per mantenir i protegir la biodiversitat.

Aquest mòdul pretén centrar-se en el coneixement del nostre patrimoni biològic com a valor ecològic i de consum. El coneixement d'aquesta diversitat es realitza dintre d'una visió integradora dels éssers vius, entre ells l'espècie humana amb el seu entorn; mitjançant l'estudi de les interaccions i interdependències dels diferents components dels ecosistemes des d'un enfocament dinàmic de manera que permeti relacionar-lo amb la comprensió dels problemes mediambientals.

Un dels punts fonamentals de la biologia és la teoria cel·lular; en aquest mòdul es pretén introduir l'estudi de la cèl·lula per tal d'entendre la composició i funcionament dels organismes vius, això permet entendre les aplicacions i implicacions de gran abast social que ha desenvolupat el seu coneixement.

Una vegada finalitzat el mòdul s'haurà obtingut una visió en conjunt de la vida a partir del coneixement de la relació dels éssers vius amb el medi, la seva diversitat i importància i el coneixement de com estan constituïts els éssers vius a partir de l'estudi cel·lular.

Objectius

1. Conèixer i valorar el patrimoni ecològic de les Illes Balears i d'altres àmbits geogràfics, els seus components i les seves característiques bàsiques de funcionament.

2. Comprendre i apreciar la importància de l'activitat humana per al manteniment dels ecosistemes, desenvolupant actituds crítiques i responsables respecte a l'ús, manteniment i protecció dels recursos naturals.

3. Obtenir, seleccionar i processar informació a partir de diferents fonts, especialment les relacionades amb les tecnologies de la informació i la comunicació, així com processar, contrastar i aplicar els seus continguts als principals problemes que afecten els ecosistemes i especialment la biodiversitat tant de les Illes com d'altres indrets.

4. Aplicar estratègies pròpies de la metodologia científica per a l'estudi dels éssers vius, per tal de comprendre la seva estructura bàsica, organització, funcionament i evolució.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Com s'organitza el medi en què vivim?

- Anàlisi i comprensió del medi ambient proper, identificant aquells factors que fan possible la vida, reconeixent alguns dels diferents tipus d'ecosistemes presents a les illes i identificant el paper de cadascun dels elements, biòtics i abiòtics, que els configuren a partir d'un o de diversos exemples model.

- Comprensió de l'adaptació dels éssers vius al medi, de com aquests modifiquen el medi i dels diferents tipus de relacions intra i interespecífiques per tal de poder deduir possibles conseqüències d'algun canvi, com la introducció d'espècies invasores o la relació de la pèrdua de platges per la destrucció de les praderies de posidònia.

- Identificació dels diferents nivells tròfics (productors, consumidors i descomponedors) que configuren un ecosistema, relacionant-lo amb el cicle de la matèria i l'energia a partir de l'estudi de cadenes i xarxes tròfiques senzilles d'un cas concret i proper. Estudi de la cadena tròfica de l'alimentació humana i relació amb el problema de la fam en el món.

- Anàlisi dels principals problemes ambientals de les nostres illes conseqüència de l'activitat humana sobre els ecosistemes relacionats amb la modificació dels cicles de matèria i flux d'energia. El problema dels residus.

Unitat d'aprenentatge 2. El patrimoni biològic

- Coneixement i valoració del patrimoni biològic de les Illes Balears, partint del reconeixement dels endemismes i d'aquelles espècies més rellevants en l'àmbit de l'agricultura, indústria, medicina i cultura a partir de diferents fonts d'informació.

- La pèrdua de biodiversitat com un dels principals problemes ambientals. Anàlisi dels factors que duen a la pèrdua de la diversitat genètica, d'espècies i d'ecosistemes i la necessitat de la seva conservació. El problema de la comercialització d'animals com a mascotes.

- Identificació de les principals característiques diferenciadores dels regnes que permeti establir amb uns criteris bàsics una classificació taxonòmica dels éssers vius. Comprensió de la necessitat de la classificació i la notació científica.

Unitat d'aprenentatge 3. Com estan formats els éssers vius?

- Estudi i reconeixement, a partir d'imatges microscòpiques d'éssers unicel·lulars i pluricel·lulars, entenent que la unitat estructural i funcional bàsica de la vida és la cèl·lula. Interpretació de la diversitat de formes i dimensions, identificant algunes estructures cel·lulars i el tipus de funció que realitzen.

- Reconeixement de l'organització pluricel·lular jerarquitzada dels diferents organismes, diferenciant entre cèl·lules, teixits, òrgans i sistemes, partint de l'exemple d'un ésser viu complex com l'espècie humana.

- Comprensió de la cèl·lula com un organisme viu, a partir dels postulats de la teoria cel·lular, i que per tant compleix les funcions vitals, nutrició, relació i reproducció, relacionant-ho amb com obté l'energia i la matèria del medi, a partir d'exemples de cèl·lules vegetals i animals.

- Identificació de l'ADN com a transmissor dels caràcters hereditaris, introduint el concepte de gen i el de mutació, per tal de poder comprendre el seu paper en l'evolució i l'extinció de les espècies, amb relació a la generació i manteniment de la biodiversitat, així com per poder entendre els fonaments bàsics de la manipulació genètica dels éssers vius, valorant les seves repercussions ecològiques, socials i ètiques amb relació a les aplicacions i problemàtiques associades als avanços realitzats en Biotecnologia en temes com la clonació, els aliments transgènics o la manipulació del genoma humà per tal de superar malalties genètiques.

Criteris d'avaluació

1. Identificar els components biòtics i abiòtics d'un ecosistema pròxim, interpretar les relacions entre ambdós, valorar-ne la diversitat i representar gràficament les relacions tròfiques establertes entre els éssers vius de l'ecosistema.

L'alumnat ha de comprendre el concepte d'ecosistema i ser capaç de reconèixer i analitzar els elements d'un ecosistema concret, obtenir dades d'alguns components abiòtics (llum, humitat, temperatura, topografia, roques, etc.) i biòtics (animals i plantes); interpretar correctament les relacions i els mecanismes reguladors establerts entre ells.

2. Explicar com es produeix la transferència de matèria i energia al llarg d'una cadena o xarxa tròfica concreta i deduir-ne i valorar-ne les conseqüències pràctiques per a la gestió sostenible d'alguns recursos, com la posidònia, a partir d'informacions procedents de mitjans de comunicació i altres fonts relacionades amb les tecnologies de la informació.

Es tracta de conèixer si l'alumnat relaciona els conceptes de matèria i d'energia amb la capacitat de realitzar canvis; cal comprovar si l'alumnat és capaç de relacionar pèrdues energètiques produïdes amb l'aprofitament sostenible dels recursos i les repercussions de les activitats humanes en el manteniment de la biodiversitat. També cal identificar si l'alumnat és conscient de la transferència de matèria i energia al llarg d'una cadena tròfica concreta i saber apreciar els

seus efectes i les seves repercussions.

3. Identificar i reconèixer les peculiaritats dels grups d'éssers vius més importants valorant la diversitat de formes de vida existents i la importància de la seva preservació.

Es tracta de comprovar que l'alumnat és capaç de reconèixer i descriure les característiques dels éssers vius i si saben observar-los i classificar-los per identificar els trets més rellevants.

4. Valorar positivament la naturalesa, així com conèixer, respectar i protegir la biodiversitat natural de les Illes Balears, els usos que se'n realitzen d'algunes espècies rellevants a diferents àmbits per tal d'entendre els avantatges d'una gestió sostenible i així respectar i protegir el patrimoni natural de les Illes Balears.

Es tracta de saber si l'alumnat és conscient de la importància del manteniment de la biodiversitat i si coneix algunes de les accions que es duen a terme per conservar-la. Valorar les accions que es porten a terme per a una gestió sostenible del medi i col·laborar activament en la protecció del patrimoni natural de les Illes Balears.

5. Aplicar criteris de classificació i utilització de la notació científica justificant-ne la seva importància a les ciències.

L'alumnat ha d'adquirir els criteris que permeten classificar els éssers vius amb l'ús de claus senzilles i tècniques d'observació.

6. Reconèixer que els éssers vius estan constituïts per cèl·lules i que porten a terme les funcions vitals que els diferencien de la matèria inert, fent especial esment als usos i malalties relacionats amb els microorganismes.

Es tracta de comprovar que l'alumnat és capaç de reconèixer i descriure les característiques d'estructura, organització i funció dels éssers vius.

7. Caracteritzar els diferents tipus de cèl·lules a partir de fotografies i diagrames, relacionant la diversitat de formes i mides amb les funcions que realitzen als organismes.

L'alumnat ha de ser capaç de reconèixer l'existència de cèl·lules en diferents organismes. Cal avaluar si és capaç d'identificar les estructures cel·lulars i d'assenyalar la funció de cadascuna d'aquestes. També ha d'entendre la necessitat de coordinació de les cèl·lules que componen els organismes pluricel·lulars.

8. Justificar que un organisme determinat és autòtrof o heteròtrof segons obtinguin la matèria orgànica o se l'elaborin ells mateixos i mitjançant quins processos químics ho aconsegueixen.

L'alumnat ha de conèixer les funcions vitals dels éssers vius, les diferències entre la nutrició d'éssers autòtrofs i heteròtrofs, les característiques i els tipus de reproducció, i els elements fonamentals que intervenen en la funció de relació.

9. Reconèixer que l'ADN és el portador de la informació genètica i transmissor dels caràcters hereditaris, interpretant el paper de la variabilitat genètica i les mutacions a partir del concepte de gen i valorant críticament les conseqüències dels avenços actuals de l'enginyeria genètica.

Es pretén comprovar si l'alumnat entén el concepte de gen, així com reconeix l'existència de les mutacions i les seves implicacions en l'evolució i la diversitat dels éssers vius. També s'ha de comprovar si utilitza els coneixements per valorar les repercussions sanitàries i socials dels avenços en el coneixement del genoma, analitzant, des d'una perspectiva social, científica i ètica, els avantatges i els inconvenients de la biotecnologia moderna amb relació a temàtiques com els aliments transgènics o la teràpia gènica.

Nivell 2

Mòdul 1: les persones i la salut

Aquest mòdul pretén capacitar l'alumnat per a la consecució d'un major benestar físic, psíquic i social, treballant el coneixement del propi cos, a partir d'unes nocions bàsiques d'anatomia i fisiologia humanes. Es fa èmfasi en la importància de la capacitat de cuidar-se i cuidar les persones que ens envolten, principalment per a adoptar estils de vida saludables.

Es pretén aconseguir aquestes fites importants principalment a partir del coneixement de la necessitat d'adoptar uns hàbits alimentaris correctes, rebutjar el consum de substàncies tòxiques, la tolerància cap a les diferents formes d'expressió de la sexualitat, l'evitació, comprensió i possible gestió d'altres situacions perjudicials per a la salut a partir del coneixement d'algunes nocions bàsiques per a la prevenció de malalties i lesions en general i de determinats riscos laborals.

En definitiva, es pretén facilitar l'adquisició d'uns hàbits i estils de vida saludables i tolerants amb les opcions d'altres persones, alhora que s'ajuda l'alumnat en la millor comprensió d'algunes de les malalties més importants, per tal d'aconseguir una millor capacitat per a la prevenció de l'aparició d'aquestes. Igualment, també es pretén la capacitat de l'alumnat per evitar determinats accidents o lesions causades per l'activitat laboral o l'exercici físic, així com l'assoliment per part d'aquest d'un millor coneixement del sistema sanitari, per tal d'aprofitar-lo correctament.

En el cas específic de l'alumnat que desitgi continuar la seva formació, aquest mòdul els ha de proporcionar coneixements i eines d'aprenentatge útils per poder aprofitar eficientment els seus futurs estudis i poder gaudir amb el major èxit possible d'aquests i dels seus treballs a l'àmbit laboral.

Objectius

1. Conèixer millor el propi cos, comprendre el seu funcionament i els fonaments bàsics d'algunes malalties importants, així com alguns dels avenços biomèdics recents per tal d'adquirir hàbits favorables en la cura i promoció de la salut personal i comunitària.

2. Obtenir informació sobre temes relacionats amb el funcionament del cos, la prevenció i tractament de les malalties i el comportament humà amb relació a la salut individual i col·lectiva, per mitjà de la utilització de diversos mitjans i fonts, especialment els relacionats amb les tecnologies de la informació, els mitjans de comunicació i valorar críticament el seu contingut.

3. Comprendre i expressar missatges relacionats amb la promoció de la salut humana, utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat, codis científics diversos i expressions matemàtiques elementals (diagrames, gràfiques, taules i altres models de representació), tot fent ús de les possibilitats que ofereixen les TIC, per tal d'orientar i fonamentar les pròpies opinions i comunicar-les.

4. Aplicar, en la resolució de problemes relacionats amb la salut, estratègies pròpies de la metodologia científica, com ara la identificació de problemes, la formulació d'hipòtesis fonamentades i deduccions lògiques, els dissenys experimentals, la recollida, interpretació i anàlisi de resultats i finalment la consideració d'aplicacions i repercussions de l'estudi realitzat.

5. Adoptar actituds crítiques, basades en el coneixement del cos i el seu funcionament, enfront a hàbits i estils de vida poc saludables, assumint els riscos de la societat actual en aspectes relacionats amb l'alimentació, el consum, les addiccions, la sexualitat i la prevenció de les malalties en general i dels riscos laborals en concret.

6. Reconèixer l'existència de diferents formes d'expressió de la sexualitat, promoure i apreciar la importància del debat obert i lliure de dogmatismes sobre aquests temes, així com del respecte i la tolerància, per tal de millorar la qualitat de vida individual i col·lectiva.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. La nutrició humana i el consum d'aliments responsable

- Reconeixement dels diferents aparells del cos humà (aparell digestiu, aparell circulatori, aparell respiratori, aparell excretor) i dels processos que intervenen en la nutrició com a procés per obtenir la matèria i l'energia que les persones necessitem per viure.

- Adquisició d'unes nocions de dietètica bàsiques per tal de caracteritzar els trets essencials d'una alimentació personal adequada per al manteniment de la salut a través de l'anàlisi de la dieta diària, i debatent sobre els temes com el consumisme, els contaminants alimentaris, els additius i els nous aliments.

- Identificació de conductes poc saludables amb relació a la nutrició i de la seva relació amb malalties com l'obesitat, alguns tipus de càncer o les malalties cardiovasculars a partir de la recerca en diferents fonts d'informació, especialment les relacionades amb l'ús de tecnologies de la informació.

- Reconeixement i adquisició d'estils de vida saludables amb relació a la nutrició, l'alimentació i l'exercici físic per tal de prevenir i tractar les malalties relacionades, i de la capacitat d'informar sobre aquests a altres persones.

Unitat d'aprenentatge 2. La reproducció i la sexualitat humana

- Conceptualització del significat de la reproducció en oposició al de sexualitat i reconeixement de les diferents formes d'expressió de la sexualitat a les distintes cultures en el món actual i en èpoques passades, i adopció d'actituds de tolerància envers qualsevol forma d'expressió, excepte les que posen en perill la integritat física (ablació de clitoris, etc.) i la llibertat de les persones.

- Coneixement del propi cos amb relació a la reproducció i al sexe i comprensió del seu funcionament, així com dels canvis que aquests experimenten durant la vida de la persona.

- Identificació de les principals malalties de transmissió sexual i coneixement i valoració dels estils de vida saludable amb relació a la prevenció d'aquestes malalties.

- Coneixement dels fonaments científics de l'herència dels caràcters genètics lligats al sexe, valorant la importància de la investigació genètica en el tractament de malalties hereditàries, així com la possibilitat del diagnòstic prenatal d'aquestes.

- Comprensió de les opcions existents amb relació a la planificació familiar i l'evitació de malalties de transmissió sexual per tal d'evitar els embarrassos no desitjats a partir del coneixement dels mètodes anticonceptius així

com superar l'esterilitat per mitjà de les tècniques de reproducció assistida.

Unitat d'aprenentatge 3. La relació de les persones dins la societat: estils de vida saludable i les malalties mentals i endocrines

- Conceptualització de l'actual significat de la salut i benestar de les persones.

- Identificació i comprensió del paper dels diferents elements que intervien en la funció de relació per tal de millorar l'adaptació de la persona a l'entorn, caracteritzant els principals trets anatòmics i fisiològics del sistema nerviós, del sistema endocrí, dels sentits i de l'aparell locomotor, comprenent la seva coordinació dins la funció de relació.

- Identificació de les principals malalties mentals i trastorns hormonals més freqüents, especialment amb relació al consum de drogues, a partir de la recerca en distintes fonts d'informació, per tal d'obtenir i comunicar informació sobre aquests temes que permeti contribuir a la seva prevenció i tractament.

Criteris d'avaluació

1. Explicar els processos de la digestió dels aliments i l'absorció dels nutrients, respiració, circulació i excreció relacionant-los amb el medi, a partir de la utilització i interpretació d'esquemes i representacions gràfiques referents als distintes aspectes de la nutrició.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat coneix les funcions de cadascun dels aparells i òrgans implicats en les funcions de nutrició, les relacions entre aquests i la necessitat d'adoptar determinats hàbits d'higiene. També cal valorar si es relacionen les funcions de nutrició amb l'adopció de determinats hàbits alimentaris saludables per prevenir malalties.

2. Resoldre supòsits pràctics amb relació a l'aplicació de primers auxiliis i ajuts per abordar accidents o lesions que es poden produir en la vida quotidiana. I sobre l'anàlisi de modificacions de la freqüència cardíaca i la respiració com a indicadors de l'estat de salut física i l'adaptació de les persones a l'esforç físic, com a mitjà de control de la intensitat de l'activitat física.

Amb aquest criteri es pretén valorar si l'alumnat té un concepte actual de salut, i si és capaç d'establir relacions entre les diferents funcions de l'organisme i els factors que tenen una influència en la salut, com són els estils de vida. Es tracta de conèixer els indicadors bàsics relacionats amb la salut i els factors que els alteren, així com conèixer i aplicar primers auxiliis davant d'accidents o accions senzilles produïts a la vida quotidiana.

3. Analitzar i comentar la importància que té per a la salut una alimentació equilibrada i suficient a partir del càlcul de composició de la ingesta i la despesa calòrica, partint d'una dieta quotidiana i de les activitats realitzades durant el dia, tot per justificar la necessitat d'adquirir adequats hàbits alimentaris i de realitzar exercici físic, criticant els estils de vida poc recomanables com la vida sedentària.

Es tracta de valorar si l'alumnat relaciona les funcions de nutrició amb l'adopció de determinats hàbits alimentaris saludables i saben calcular la ingesta i la despesa calòrica a partir dels aliments consumits. Es tracta de conèixer si l'alumnat ha desenvolupat una actitud crítica davant certs hàbits consumistes poc saludables.

4. Realitzar treballs de recerca, utilitzant les estratègies del treball científic i les tecnologies de la informació, per estudiar algunes de les malalties relacionades amb la nutrició i l'alimentació, fent una valoració crítica dels estils de vida o hàbits poc saludables fent especial menció al consum d'alcohol, al tabaquisme i als models estètics vigents amb relació a l'obesitat, anorèxia i bulímia, per tal prendre consciència de la pròpia salut i imatge corporal, comunicant el resultat del treball d'aquestes investigacions a altres persones amb relació al funcionament del cos humà.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç d'utilitzar les estratègies del treball científic: cercar bibliografia, elaborar informes concisos i estructurats i saber-los comunicar. També es pretén avaluar si té una idea del treball científic com a procés de construcció, basat en els treballs col·lectius de molts de grups, amb els condicionaments de tota activitat humana i afectat per moltes variables. Es tracta de valorar la importància d'adoptar hàbits de salut i identificar els efectes perjudicials de determinades conductes com el consum de drogues, l'estrès, la falta de relacions interpersonals sanes, la pressió dels mitjans de comunicació, etc.

5. Explicar el funcionament de l'aparell reproductor amb relació als aspectes bàsics de la reproducció humana, descrivint els esdeveniments fonamentals de la fecundació, l'embaràs i el part, fent especial menció al cicle menstrual, l'ovulació i el període fèrtil.

Cal comprovar si l'alumnat distingeix entre el procés de reproducció com a mecanisme de perpetuació de l'espècie i el de la sexualitat entesa com a una activitat lligada a tota la vida de l'ésser humà. Cal conèixer també els trets generals anatòmics i de funcionament dels aparells reproductors masculí i femení.

6. Realitzar treballs de recerca, utilitzant les estratègies del treball científic i les tecnologies de la informació, per estudiar algunes de les malalties relacionades amb l'aparell reproductor, especialment les malalties de transmissió

sexual, fent una valoració crítica dels estils de vida sexual per tal d'adquirir hàbits sexuals saludables, evitant actituds poc tolerants cap a les diferents formes d'expressió de la sexualitat. Comunicant els resultats del treball d'aquestes investigacions a altres persones amb relació al funcionament del cos humà i valorant i mostrant una actitud respectuosa i tolerant davant les diferents opinions.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç d'utilitzar les estratègies del treball científic: cercar bibliografia, formular hipòtesis, elaborar informes concisos i estructurats i saber-los comunicar. També es pretén avaluar si té una idea del treball científic com a procés de construcció, basat en els treballs col·lectius de molts de grups, amb els condicionaments de tota activitat humana i afectat per moltes variables. En aquest marc han de saber explicar la necessitat de prendre mesures d'higiene sexual individual i col·lectiva i adoptar actituds de respecte i tolerància vers les diferents formes d'expressió de la sexualitat humana.

7. Comprendre el funcionament bàsic dels mètodes anticonceptius més emprats amb relació al control de natalitat i la prevenció de malalties de transmissió sexual i indicar les alternatives que ofereixen les tècniques de reproducció assistida per tal de superar els diferents cassos d'esterilitat a la parella.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat ha entès els diferents mètodes anticonceptius per evitar embarassos no desitjats i malalties de transmissió sexual i sap programar en el temps els embarassos desitjats. També s'ha d'avaluar la importància d'alguns mètodes anticonceptius en la prevenció de malalties. Per una altra part, s'ha de valorar si l'alumnat coneix les tècniques de reproducció assistida.

8. Explicar el funcionament bàsic dels sistemes nerviós i l'endocrí, reconeixent la seva missió coordinadora del funcionament del cos, relacionant-ho amb la capacitat de les persones de captar i respondre els estímuls adequats per tal d'adaptar-se a l'entorn social.

Es pretén comprovar que l'alumnat sap com es coordinen el sistema nerviós i l'endocrí, i com apliquen aquest coneixement a problemes senzills que puguin ser analitzats.

9. Identificar els hàbits d'algunes postures del cos poc saludables, comentant la necessitat d'una higiene de postura correcta a la vida quotidiana i en la realització de l'exercici físic, amb relació a la prevenció i tractament de malalties i lesions osteomusculars.

Es tracta que l'alumnat identifiqui els principals hàbits saludables per mantenir una postura del cos adequada i sana, identificant els principals elements que col·laboren positivament en la prevenció de les malalties.

10. Realitzar treballs de recerca, utilitzant les estratègies del treball científic i les tecnologies de la informació, per estudiar algunes de les malalties relacionades amb el sistema nerviós i l'endocrí, especialment les relacionades amb el consum de drogues, l'estrès i l'envelliment. Valorant les contínues aportacions de les ciències biomèdiques a la prevenció i tractament d'aquestes i fent una valoració crítica dels estils de vida poc saludables i de les possibilitats de millora de la qualitat de vida de les persones, comunicant els resultats del treball d'aquestes investigacions a altres persones amb relació al funcionament del cos humà. Valorant i mostrant actituds tolerants davant les realitzacions dels altres.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat és capaç d'utilitzar les estratègies del treball científic: cercar bibliografia, formular hipòtesis, elaborar informes concisos i estructurats i saber-los comunicar. També es pretén avaluar si té una idea del treball científic com a procés de construcció, basat en els treballs col·lectius de molts de grups, amb els condicionaments de tota activitat humana i afectat per moltes variables. En aquest marc es pretén que l'alumnat identifiqui els factors que afecten negativament a la salut i adopti actituds afavoridores per a gaudir d'una bona salut global (aspectes físics, psicològics i socials).

11. Resoldre problemes pràctics de genètica relacionats amb l'herència lligada al sexe, aplicant els coneixements adquirits per investigar la transmissió de determinats caràcters en la nostra espècie.

Es pretén avaluar si l'alumnat és capaç de diferenciar els conceptes bàsics de genètica i resoldre problemes senzills sobre la transmissió de caràcters hereditaris calculant percentatges fenotípics i genotípics dels descendents. També s'ha de valorar si són capaços d'aplicar aquests coneixements a problemes concrets de l'herència humana, com ara l'hemofília, el daltonisme, el factor Rh, el color dels ulls i dels cabells, etc.

Mòdul 2: La matèria i l'energia: de l'Univers al planeta Terra

En aquest darrer mòdul s'introdueix el coneixement de la matèria i l'energia i de com les persones les utilitzen per al seu benefici i dels problemes que ocasionen en el nostre entorn el seu ús.

Es treballen versions elementals dels grans models de la ciència representatius de realitats més complexes que fan referència al model atòmic, al model energètic, a l'estudi del moviment i de les forces i a la tectònica de plaques. Aquests aprenentatges han de ser útils per entendre fenòmens físics, químics, biològics i geològics de la vida quotidiana.

Aquest coneixement i treball permet l'alumnat adonar-se de la gran importància que té la investigació i recerca i li permetrà valorar l'esforç que realitzen i han realitzat els científics al llarg dels segles, així com apreciar l'aplicació del

mètode científic a la resolució de problemes que permetin l'avanç tecnològic i social.

En aquest mòdul es dona importància que l'alumne sàpiga extreure informació argumentant-la i defensant-la davant de la resta de l'alumnat, propiciant debats sobre notícies extretes dels mitjans de comunicació sobre temes relacionats amb l'energia, els residus o els avenços tecnològics o desastres geològics que ocorren en el nostre entorn.

Objectius

1. Desenvolupar actituds favorables cap al desenvolupament tecnològic i conèixer la seva influència en la societat.
2. Adquirir nocions bàsiques sobre els conceptes referents al moviment i les forces i sobre les lleis fonamentals que els regeixen per tal de poder comprendre millor el funcionament de màquines d'ús quotidià, posant de relleu les interaccions entre ciència, avanç tecnològic i progrés de la societat.
3. Reconèixer i plantejar situacions, relacionades amb les diferents formes d'energia i fonts d'energia, així com amb el consum energètic, susceptibles de ser formulades en termes matemàtics i resoldre-les utilitzant les estratègies més adequades, expressant el resultat, analitzant i interpretant-lo correctament.
4. Conèixer la constitució de la matèria així com les seves principals propietats, i saber utilitzar les magnituds derivades (densitat, pressió i volum), i comprendre i analitzar alguns dels canvis químics i físics habituals en la vida quotidiana.
5. Reconèixer l'esforç dels investigadors i la importància dels coneixements científics en el camp de la matèria i de l'energia en el seu context històric, per tal de comprendre la gènesi dels conceptes i teories fonamentals així com les interaccions entre ciència, tecnologia i societat.
6. Reconèixer la humanitat com a generadora d'impacte ambiental en els diferents subsistemes terrestres i ésser capaç d'argumentar i criticar aquesta activitat així com aplicar i conèixer activitats correctores per a pal·liar o evitar els diferents tipus d'impactes generats, valorant especialment la importància de l'estalvi energètic i el reciclatge de materials per a minimitzar-los.
7. Adquirir nocions bàsiques de les propietats elèctriques de la matèria per tal de comprendre millor les seves aplicacions a la vida quotidiana amb relació a l'ús racional d'aparells elèctrics.
8. Entendre la relació entre la dinàmica interna de la Terra i l'evolució de la superfície terrestre al llarg de la seva història, així com la relació d'aquestes amb l'existència de les principals zones volcàniques i sísmiques i els seus riscos geològics associats.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. La matèria a l'Univers

- Comprensió i aplicació del mètode científic en l'estudi de la naturalesa de la matèria a partir del model atòmic segons els coneixements actuals entenent la seva relació amb l'energia i valorant els esforços científics des de la perspectiva històrica que s'han fet i s'estan fent en el món de la física i la química.
- Comprensió de la utilització de les magnituds (densitat, pressió i volum) i fórmules que se'n deriven a la vida quotidiana.
- Utilització del model atòmic i interpretació de la taula periòdica per descriure els diferents components estructurals de la matèria i algunes de les seves propietats essencials: àtoms, molècules i ions i interpretació de les diferències entre els àtoms de diferents elements i entre isòtops d'un element.
- Investigació i comprensió d'alguns canvis físics (canvis d'estat) i químics (oxidacions com a combustions simples o la respiració cel·lular, etc.) que es donen en el nostre entorn, valorant la seva aplicació a la vida quotidiana.

Unitat d'aprenentatge 2. L'energia a l'Univers, a la Terra i a la nostra societat

- Identificació de les diferents fonts energètiques de l'Univers a partir de distintes fonts d'informació, tot relacionant-les amb els diversos tipus d'energies (llum, so, energia tèrmica, etc.) i les seves formes de transferència (treball i calor) existents en el nostre planeta i en les transformacions i degradació que se'n deriva del seu ús, fent especial èmfasi en el lligam entre la matèria i l'energia.
- Recerca i discussió de com utilitza l'home les principals formes d'energies existents en el nostre planeta, valorant l'estalvi energètic i les fonts d'energia renovables.
- Valoració i discussió de l'ús de l'energia i de les seves fonts en la humanitat en particular remarquant la contaminació que se'n deriva del seu aprofitament, fent especial menció als efectes de la radioactivitat sobre els organismes.
- Estudi del moviment i de les forces a partir de la comprensió dels

conceptes bàsics relacionats (posició, trajectòria, direcció, sentit, velocitat, acceleració, tipus de moviments, massa, força i pressió), de les unitats de mesura corresponents, de les lleis fonamentals que els regeixen i de les seves aplicacions a la vida quotidiana per tal de comprendre millor i valorar el desenvolupament de tecnologies útils a la nostra societat amb relació a la creació i funcionament de les màquines al llarg de la història.

Unitat d'aprenentatge 3. La tecnologia i la societat: l'electricitat i la generació i gestió dels residus

- Estudi de les propietats elèctriques de la matèria i de les aplicacions de l'electricitat a la vida quotidiana, a partir de la comprensió dels conceptes essencials relacionats amb l'electricitat i del coneixement dels elements, la simbologia, el disseny i el funcionament dels circuits elèctrics, per tal de poder realitzar un ús racional dels aparells elèctrics. Anàlisi i comprensió del rebut elèctric per a optimitzar el consum elèctric i augmentar l'estalvi energètic.
- Estudi i caracterització dels diferents tipus de residus que es generen, basant-se en l'observació de la realitat quotidiana i la recerca en fonts d'informació diverses, per tal de comprendre els diversos sistemes de tractament de residus.
- Adopció d'actituds de rebuig cap a les actuacions que duen a la generació d'un excés de residus i valoració de les actuacions personals i col·lectives que permeten minimitzar la generació de residus urbans amb relació a les possibilitats reals i l'adequació de la reducció, reutilització, reciclatge i recuperació energètica dels residus.

Unitat d'aprenentatge 4. La Terra, un planeta en canvi constant

- Conèixer la composició i l'estructura interna de la Terra, reconeixent les diferents capes i la importància de cada una d'elles en el si de la Tectònica de plaques.
- Investigació i comprensió de com es realitzen els canvis en la litosfera del nostre planeta, quina és la seva dinàmica interna i quines repercussions té en l'evolució global de la Terra i dels éssers vius. Valoració de la importància de l'evolució dels coneixements al llarg de la història de la ciència.
- Cerca d'informació i ubicació dels principals volcans i sísmes de la Terra, reflexió i discussió del perquè de la seva situació i investigació d'una possible teoria que investigui aquest fenomen.
- Reconeixement de la situació geogràfica dels diferents límits de placa, les seves característiques i evolució dels riscos geològics associats (principals volcans i zones sísmiques) i valoració de la importància de la prevenció i l'estudi d'aquests per a evitar desastres econòmics i en vides humanes.

Criteris d'avaluació

1. Interpretar fenòmens de la natura i del nostre entorn proper en termes de transferència d'energia en forma de treball, calor o ones mostrant els fenòmens de degradació i de transformació de l'energia i relacionant-les amb la matèria.
 - Es tracta d'avaluar el principi de conservació d'energia i reconèixer el treball, la calor i les ones com a formes de transferència d'energia i analitzar els problemes associats a l'obtenció i l'ús de diferents fonts d'energia utilitzades per produir-los.
2. Aplicar les nocions sobre les característiques i les propietats relacionades amb el moviment i les forces per tal de ser capaç de resoldre problemes i interpretar gràfics senzills relacionats amb aspectes bàsics de la cinemàtica i la dinàmica.
 - Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat sap aplicar els seus coneixements sobre el moviment i les forces a l'hora de construir i utilitzar adequadament màquines (dinamòmetre, bàscules, palanques, etc.) o de realitzar desplaçaments quotidians.
3. Entendre quines són les principals fonts d'energia del nostre planeta, com les utilitzen els éssers vius i especialment, l'espècie humana, valorar la necessitat d'utilitzar-les de manera sostenible.
 - Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat té una concepció significativa del concepte d'energia i si és capaç de comprendre les formes d'energia. També s'ha de valorar si és conscient dels problemes globals del planeta pel que fa a l'obtenció i l'ús de les fonts d'energia i les mesures que s'han d'adoptar en els diferents àmbits per avançar cap a la sostenibilitat.
4. Interpretar o reproduir alguns fenòmens elèctrics quotidians, per tal d'utilitzar eficientment i de forma segura els aparells elèctrics.
 - Es tracta d'avaluar si l'alumnat coneix i sap evitar riscos a l'hora de treballar amb l'electricitat, si sap interpretar els elements principals de la factura elèctrica (potència consumida, potència contractada) i si sap valorar l'eficiència amb relació al consum.
5. Utilitzar la taula periòdica per obtenir dades d'elements químics i aplicar un model d'àtom per interpretar la seva diversitat i algunes de les seves

propietats.

Es tracta de valorar si l'alumnat és capaç de justificar l'estructura de la taula periòdica dels elements i identificar les propietats bàsiques del model d'àtom i les partícules que el constitueixen.

6. Identificar canvis químics i físics de l'entorn quotidià i del cos humà i justificar-los a partir d'experiències observades experimentalment, tot discernint entre canvi físic i químic.

Aquest criteri pretén comprovar si l'alumnat comprèn que les reaccions químiques són processos en què unes substàncies es transformen en altres de noves, conservant la seva massa i identificant aquests canvis en la vida quotidiana.

7. Cercar informació, avaluar-la críticament i prendre decisions justificades sobre l'ús que fem dels materials en l'entorn proper.

Identificar quins són els materials d'ús comú per a la vida quotidiana, la seva procedència, el seu procés d'obtenció i de transformació i els impactes que tot plegat produeix. Adoptar mesures concretes que minvin els impactes negatius derivats del consum i ús de determinats materials.

8. Reconèixer l'impacte de l'activitat tecnològica en el medi natural, descrivint esquemàticament les causes, agents, efectes i tecnologies correctores de la contaminació segons el medi afectat (atmosfera, sòl, hidrosfera o biosfera) i saber explicar de forma argumentada i crítica els principals problemes i possibles solucions que se'n deriven.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat sap explicar algunes alteracions concretes produïdes pels humans en la naturalesa, si es comprèn la responsabilitat del desenvolupament tecnològic i científic en la recerca de possibles solucions o alternatives i si sap explicar i aplicar les tecnologies correctores alternatives per minvar el seus efectes. S'ha de valorar si l'alumnat és conscient de la importància de l'educació científica per a la seva participació en la presa fonamentada de decisions.

9. Interpretar fenòmens de la natura i del nostre entorn proper en termes de transferència d'energia reconeixent els fenòmens de degradació i transformació de l'energia i relacionant-los amb la matèria.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat entén el principi de conservació d'energia i el reconeix per tal d'analitzar els problemes associats a l'obtenció i l'ús de diferents fonts d'energia.

10. Investigar i comprendre els diferents models de l'estructura interna de la Terra i relacionar-los amb la teoria de la Tectònica de plaques per a poder entendre i explicar de forma raonada els fenòmens geològics associats al moviment de la litosfera.

Es tracta d'avaluar la capacitat de l'alumnat per aplicar el model mecànic de l'estructura interna de la Terra en l'explicació de fenòmens aparentment no relacionats entre si, com ara la formació de serralades, l'expansió dels fons oceànics, la coincidència geogràfica de terratrèmols i volcans en molts llocs de la Terra, les coincidències geològiques i paleontològiques en territoris actualment separats per grans oceans, etc. També s'ha de comprovar si és capaç d'associar la distribució de sismes i volcans als límits de les plaques litosfèriques en mapes d'escala adequada, i de relacionar tots aquests processos.

11. Investigar a través de les notícies extretes d'Internet les característiques dels diferents límits de plaques i les repercussions associades al seu funcionament, valorar l'esforç dels científics per a preveure els sismes, volcans i tsunamis i les repercussions d'aquests en països del primer i tercer món.

Es tracta d'avaluar si l'alumne es capaç d'extreure dels mitjans de comunicació informació relativa als límits de plaques, interpretar-la i extreure unes conclusions relatives a la importància del coneixement de la tectònica per avaluar el risc sísmic, volcànic i de fenòmens geològics associats. També es pretén que l'alumne reflexioni sobre la situació de les Illes Balears respecte la teoria de la tectònica de plaques i dels possibles riscos associats.

12. Descriure i aplicar en exemples propers el terme 'desenvolupament sostenible'.

Es pretén comprovar si l'alumnat és conscient de la situació d'emergència a partir de tot un conjunt de problemes vinculats: contaminació, esgotament de recursos, pèrdua de biodiversitat, hiperconsum, etc. i si comprèn la responsabilitat de tots en la recerca d'alternatives per a un desenvolupament sostenible. Caracteritzar, amb exemples propers i quotidians, el concepte de desenvolupament sostenible.

Matemàtiques

Nivell 1

Mòdul 1: economia a la vida quotidiana

Introducció

Mentre que els processos de resolució de problemes (comprensió conceptual, raonament, competència estratègica, fluïdesa procedimental, reflexió crítica i comunicació) i els contextos històrics són un referent comú en els contin-

guts, les situacions a considerar variaran segons els interessos dels alumnes i els àmbits d'aplicació. Malgrat això, l'aplicació a la vida real, especialment en els àmbits derivats de situacions en les quals es veuen immersos les persones adultes (estudis, treball, manteniment domèstic, educació filial, salut, alimentació i consum, etc.), és alhora origen i objectiu del curs.

El fil conductor del mòdul ha de ser la resolució de problemes. Cada unitat s'introdueix mitjançant la presentació d'una situació problemàtica, on es fa palesa la necessitat de les eines matemàtiques que es presentaran en la unitat, i a la qual es farà referència, no exclusiva, al llarg de tota la unitat d'aprenentatge.

Regularment, a tot el mòdul s'incideix en la selecció adequada de l'eina computacional: calculadora, càlcul algorítmic, fent sempre estimacions raonables del resultat esperat en la resolució d'un problema. Tot i això, s'ha de comprovar que l'alumnat domini les tècniques bàsiques de càlcul, i si s'escau, restringir l'ús de la calculadora fins que aquest objectiu s'hagi assolit.

En el primer curs de secundària per a persones adultes coincideix alumnat de molt diversa procedència acadèmica. Tot i que les unitats d'aprenentatge que es presenten tot seguit no s'han de prendre seqüenciades, sembla raonable començar treballant els nombres naturals, i la seva aplicació a les situacions de la vida diària. Aquest tema es tractarà prenent com a fil conductor les diferents situacions que poden presentar-se a la vida quotidiana de les persones adultes en què quedarà palesa la necessitat d'abordar l'estudi de nous conjunts numèrics.

La segona unitat d'aprenentatge té com a fil conductor l'economia domèstica, en què es fa necessari l'estudi de les fraccions, dels decimals i de les proporcions.

En el tema de mesura es parteix de l'habitatge com a entorn en què es desenvoluparan els continguts de la unitat d'aprenentatge.

Pel que fa al tema de geometria, la descripció d'objectes d'ús quotidià, de logos publicitaris i de formes i configuracions de l'entorn introduirà la necessitat d'establir alguns conceptes fonamentals per treballar les construccions amb regla i compàs o programari informàtic. Es treballa la resolució de problemes a partir de qüestions geomètriques, en què intervenen el càlcul amb nombres naturals o decimals, els sistemes de mesura i construccions geomètriques, el sistema mètric decimal, així com la descripció verbal del procés de resolució fent servir el vocabulari adequat. A més, les fórmules geomètriques serveixen per introduir la utilització de variables per a fórmules d'altres matèries.

Finalment, destacar la importància d'anar treballant durant el curs la visió que les persones adultes tenen de sí mateixes com alumnat de matemàtiques i les creences al voltant d'aquesta matèria. És en aquest mòdul on s'han d'assenotar les bases per assegurar l'èxit en el recorregut per la resta de mòduls.

Objectius

1. Comprendre el significat dels nombres naturals, fraccionaris i decimals, les diferents formes de representació i la relació entre elles.
2. Conèixer el significat i l'aplicació de les diferents operacions amb nombres naturals, fraccionaris i decimals i saber-les executar amb fluïdesa i seguretat, fent estimacions raonables per comparar-les amb els càlculs exactes.
3. Discernir sobre la conveniència d'utilitzar la calculadora, fer una estimació, aplicar càlcul mental o fer càlcul algorítmic en operacions amb nombres naturals en el marc d'un problema contextualitzat en diferents àmbits de l'activitat humana.
4. Utilitzar i seleccionar adequadament en el context els diversos tipus de nombres a utilitzar, argumentant-ne l'elecció, i saber operar amb ells en la resolució de problemes d'aplicació pràctica.
5. Prendre decisions raonades en qüestions que incideixen en la vida adulta com l'economia, el consum, el medi ambient, la vida laboral i la salut a partir de la resolució de problemes matemàtics contextualitzats en la vida real.
6. Reconèixer situacions reals de proporcionalitat i aplicar-la per a determinar el valor d'una magnitud desconeguda o el valor d'un percentatge.
7. Comprendre les qualitats mesurables dels objectes i dels fenòmens, les unitats, els sistemes i els processos de mesura.
8. Aplicar tècniques, instruments i fórmules apropiades per calcular mesures de figures planes i fer estimacions raonables.
9. Fer servir un llenguatge específic i acurat en ordre a descriure objectes geomètrics presents a la realitat.
10. Valorar el llenguatge geomètric i l'expressió gràfica com una forma eficaç de comunicació en diferents àmbits.
11. Utilitzar el llenguatge algebraic i les fórmules per descriure relacions senzilles entre magnituds, dins de l'àmbit geomètric, com aplicació a altres ciències o a aspectes de la vida quotidiana.
12. Mantenir una actitud positiva davant una situació problemàtica i mostrar confiança en les pròpies capacitats.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Nombres naturals. Nombres per comptar i orde-

nar

- L'origen dels números. La necessitat humana de comptar i d'ordenar.
- Coneixement del sistema de numeració decimal.
- Ús dels nombres naturals i de les seves operacions per tal de resoldre problemes de diferents contextos relacionats amb la vida quotidiana de les persones adultes.
 - Interpretació del quocient i del residu de la divisió entera en repartiments i agrupaments exactes i inexactes, així com la utilització del residu de la divisió entera com a codi de control (NIF, comptes bancaris, etc.).
 - Lectura i escriptura de nombres en llenguatge verbal i numèric. La seva aplicació en l'extensió d'un xec, escriure una data.
 - Comprensió i ús de les operacions elementals amb potències.
 - Utilització de les potències positives de base 10 per a facilitar el càlcul mental i per a expressar ordres de magnitud en astronomia, biologia, física.
 - Comprensió del concepte d'arrel quadrada. Càlcul d'arrels quadrades exactes senzilles.
 - Comprensió de les nocions de divisor, múltiple, nombres primers i nombres composts i les seves aplicacions a la vida quotidiana.
 - Utilització dels factors dels nombres naturals per tal d'analitzar les seves propietats i per al càlcul de màxim comú divisor i del mínim comú múltiple.
 - Utilització de les factoritzacions, els múltiples i els divisors en la resolució de problemes.

Unitat d'aprenentatge 2. Fraccions, decimals i proporcions. L'economia domèstica

- Anàlisi d'ingressos, costos i despeses personals, passats, actuals i futurs per racionalitzar-los i optimitzar-los atenent a les pròpies necessitats i interessos.
 - Reconeixement de la necessitat dels nombres racionals i dels nombres decimals i les seves aplicacions en la descripció del món que ens envolta.
 - Selecció i ús del tipus de nombre (natural, fracció, expressió decimal) i les eines de càlcul més adients a utilitzar en diferents contextos. Argumentació de la selecció.
 - Ús d'algorithmes per a calcular amb fraccions i amb decimals per millorar l'autoconfiança en les destreses aritmètiques.
 - Comparació, ordenació i representació de nombres decimals i de fraccions.
 - Coneixement de l'equivalència entre nombre decimal i fracció en casos senzills.
 - Interpretació de la fracció com a divisió, operador i raó. Aplicació a la resolució de problemes.
 - Arrodoniment de nombres decimals segons la precisió requerida i aplicació a la resolució de problemes en contextos econòmics.
 - Criteris de reconeixement de magnituds proporcionals. Aplicacions a la lectura i interpretació de rebuts domèstics (telefonía, electricitat, aigua, gas) i en les receptes de cuina.
 - Utilització de les fraccions, la proporcionalitat directa i els nombres decimals en situacions de l'economia domèstica, d'ingredients alimentaris i d'altres (pagaments d'impostos, canvi de moneda, marges de benefici, repartiments de la riquesa, representativitat en les eleccions).

Unitat d'aprenentatge 3. Mesura. L'habitatge

- A partir de l'observació d'un entorn com l'habitatge, reconeixement de qualitats o atributs mesurables en la realitat que ens envolta: longitud, pes, volum, àrea, amplitud d'angles, temps, etc.
 - Coneixement de les magnituds fonamentals, així com de les unitats de mesura i la necessitat dels múltiples i submúltiples. Ús del sistema mètric decimal.
 - Resolució de problemes contextualitzats en l'habitatge que impliquin la utilització de mesures de longituds i superfícies com per exemple redistribució de mobles, obres menors, enrajolar una habitació o pintar una casa.
 - Reconeixement de la necessitat de mesura i d'aplicació en situacions de planificacions de viatges i itineraris, freqüència i dosi d'un medicament, consum elèctric, disseny de dipòsits.
 - Utilització i elecció adequada de diferents unitats de mesura en la resolució de problemes de comparació entre actuacions individuals i col·lectives com ara aigua domèstica consumida, fens generats, àrea edificada.
 - Aplicació de les equivalències entre múltiples i submúltiples de diferents unitats i formació de criteris per a seleccionar la unitat més adequada en la resolució de problemes o en l'expressió d'una mesura en diferents contextos.

Unitat d'aprenentatge 4. Geometria. Disseny

- Coneixement i exploració dels elements geomètrics bàsics: punt, recta, segment, angle, i de les seves relacions (paral·lelisme, perpendicularitat, simetria, etc.).
 - Observació i exploració dels elements en la descripció adequada d'objectes quotidians, arquitectònics, artístics, naturals així com per indicar rutes i trajectes.
 - Reconeixement de les característiques bàsiques de les figures geomètriques més rellevants: triangles, quadrilàters i polígons regulars, circumferència i cercle i reconeixement de la seva presència i valor estètic en contextos diversos (natura, disseny, publicitat, art, etc.).
 - Utilització del sistema sexagesimal, tant com a mesura d'angles com del temps, en la resolució de problemes de sincronies, de recorreguts en diferents mitjans de transport, de ritme cardíac, per indicar direccions, etc.
 - Especificacions de les localitzacions i de les relacions espacials fent servir coordenades geomètriques i altres sistemes de representació. Planificació de desplaçaments per la ciutat o altres entorns utilitzant plànols o d'altres.
 - Construccions geomètriques bàsiques (mediatriu, bisectriu, etc.) i representació d'objectes geomètrics de dues dimensions a partir de les seves característiques (longitud dels costats, mesura dels angles), utilitzant instruments de dibuix adequats i programari informàtic.
 - Elaboració d'estratègies de càlcul d'àrees i perímetres de les figures planes elementals i de la circumferència.
 - Aplicació dels coneixements geomètrics adquirits a la interpretació i/o a l'elaboració de plànols, al disseny de jardins o a l'elaboració d'un pressupost per enrajolar un habitatge, o per a pintar-lo, entre d'altres exemples.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar tècniques estratègiques de resolució de problemes tals com l'anàlisi de l'enunciat, la simplificació del problema, la comparació amb problemes semblants, l'assaig i l'error, l'observació o la recerca de regularitats i mostrar-se receptiu a les estratègies alternatives, contrastant les diferents opcions i valorant críticament les conclusions.

Aquest criteri tracta de valorar la manera d'afrontar situacions problemàtiques, matemàtiques o no, davant de les quals no es disposen de tècniques estratègiques específiques. Es valora la comprensió de l'enunciat i l'expressió verbal del procés o processos de resolució, la capacitat de reflexió sobre el seu propi pensament, fent servir els elements matemàtics, i el llenguatge més pertinent, a més de valorar la capacitat d'anàlisi crítica davant dels resultats obtinguts, de les solucions proposades i la perseverança en la recerca o l'acceptació d'estratègies, de solucions alternatives.

2. Resoldre problemes de la vida quotidiana de la persona adulta i d'altres disciplines en què s'utilitzin operacions amb nombres naturals, fraccions i nombre decimals, utilitzant un llenguatge adequat, descrivint amb rigor el procés seguit, i valorant críticament el resultat obtingut.

La finalitat d'aquest criteri és, d'una banda, avaluar la capacitat de la persona adulta en la resolució de problemes contextualitzats, d'altre, l'aplicació d'allò après en altres contextos, utilitzant els diversos tipus de nombres i seguint un procés ordenat i raonat, i també s'ha de valorar la seva capacitat d'expressar aquest procés per diversos mitjans (comunicació verbal, escrita, gràfica, presentacions informàtiques), contrastant el resultat obtingut amb els resultats estimats o amb la realitat.

3. Fer una lectura comprensiva d'un rebut bancari o d'una factura, desglossant els diferents conceptes i suggerir formes de racionalitzar-les.

Aquest criteri avalua la capacitat de la persona adulta d'aplicar a la vida real els coneixements matemàtics referits a operacions bàsiques, proporcions i percentatges i la creativitat per pensar actituds d'estalvi.

4. Identificar figures i composicions geomètriques en contextos de la vida real, descriure-les fent servir un vocabulari adequat i utilitzar les seves propietats a la resolució de problemes o a l'elaboració de projectes de treball.

Es pretén valorar, d'una banda, si l'alumne és capaç de reconèixer aspectes matemàtics i geomètrics de l'entorn (realitat quotidiana, aspectes artístics, arquitectònics, de la natura), i d'altra banda, si ha assolit un vocabulari bàsic, i l'utilitza adequadament. També avalua si és capaç d'aplicar els coneixements geomètrics a la resolució d'un problema real o a l'elaboració d'un projecte.

5. Construir, per diversos mitjans, figures o models geomètrics a partir de les seves propietats bàsiques.

S'avalua la capacitat de l'alumne en l'ús dels instruments de dibuix i de recursos informàtics, i el seu coneixement de les propietats bàsiques dels elements geomètrics.

6. A partir d'un plànol, maqueta, o d'un model real, aplicar tècniques, eines i fórmules adequades per a obtenir mesures amb una precisió adequada i fer estimacions.

Es pretén avaluar la capacitat de l'alumne adult en el càlcul d'àrees, longituds, perímetres, a través de fórmules, de comparació, de l'ús de la proporcionalitat, o d'altres tècniques, fent servir les unitats de mesura més adequades en

cada cas, aplicades a un model real o a una representació, plànol o maqueta.

7. Utilitzar una varietat d'eines d'aprenentatge (llibres, programari informàtic, mitjans audiovisuals, Internet, etc.) i estratègies computacionals (calculadora, full de càlcul, càlcul algorítmic, etc.) en situacions de la vida real i en situacions d'autoaprenentatge.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la competència dels alumnes en la utilització de recursos per a aprendre a aprendre, tractar digitalment la informació susceptible d'una representació o modelització matemàtica.

8. Realitzar activitats en petits grups sobre qüestions que incloguin problemes o investigacions matemàtiques, relacionades amb temes d'interès de les persones adultes, analitzant i avaluant les estratègies i el pensament matemàtic dels altres, fomentant la col·laboració, la iniciativa i la presa de decisions.

Es vol avaluar la capacitat de la persona adulta per raonar matemàticament, elaborar estratègies i dur a terme procediments per contrastar-les i reflexionar sobre elles, propiciant treballar en equip, cooperant i participant de forma activa.

9. Estimar, mesurar i resoldre problemes de longituds i superfícies en contextos reals, així com determinar perímetres, àrees i mesura d'angles de figures planes utilitzant la unitat de mesura adequada.

Es vol avaluar la capacitat de la persona adulta en la resolució de problemes fent servir l'estimació i la mesura de longituds i d'àrees, d'altres aplicacions apreses en altres contextos.

Mòdul 2: consum i habitatge

Introducció

En aquest mòdul s'amplia el conjunt numèric als enters i a les fraccions, treballant fonamentalment a través de problemes d'aplicació, i utilitzant amb criteri la calculadora, desenvolupant els processos propis de la matemàtica com la resolució de problemes, el raonament i la prova, la representació de dades i la selecció d'eines de càlcul i d'aprenentatge.

S'introdueix el concepte de magnituds proporcionals, directes i inverses, i de percentatges, aplicant-los a diferents àmbits. S'intenta que el percentatge i el concepte de proporcionalitat siguin assolits i aplicats a la comprensió i elaboració de missatges en diferents contextualitzacions, però prenent el consum i l'economia com a principal referent.

En el tema de geometria, es fa l'estudi de figures en tres dimensions, es treballa el triangle i les seves classificacions, així com el concepte de semblança lligat amb la proporcionalitat. L'elaboració i interpretació de plànols i maquetes, així com de pressupostos amb relació a algun projecte geomètric, pot combinar capacitats diverses i esdevenir un bon element de feina i d'avaluació.

Al bloc de tractament de la informació i de l'anàlisi de relacions i patrons es vol treballar el concepte de dependència funcional i estadística entre variables, i lligar-les a través de representacions gràfiques i d'expressions algebraïques utilitzant la versatilitat del full de càlcul. També es pretén realitzar una primera presa de contacte amb el món de les regularitats i pautes que observem en els nombres i en l'ús del llenguatge simbòlic per expressar-les. A partir de la fórmula d'una relació entre variables, es fa una aproximació a la resolució d'equacions, i s'utilitza alguna fórmula per a l'obtenció o estimació de valors relacionats amb els contextos que es presentin durant el desenvolupament dels continguts. Finalment, es pretén també que les persones adultes puguin aprendre matemàtiques en l'àmbit d'aplicació de l'economia, el consum i el treball o d'altres extrems del món que els envolta, millorant la seva presa de decisions.

Objectius

1. Conèixer el significat de les diferents operacions amb nombres enters i saber operar amb fluïdesa i seguretat, aplicant el càlcul mental en ordre a predir un resultat o fer una estimació en una operació senzilla.

2. Identificar relacions de proporcionalitat directa i inversa entre magnituds en situacions diverses.

3. Saber utilitzar els percentatges per a expressar composicions, augmentos o disminucions, reconeixent de forma crítica el seu ús en tots els àmbits, especialment en els mitjans de comunicació i en temes relacionats amb l'educació del consumidor.

4. Identificar els elements i les configuracions geomètriques presents a l'entorn quotidià, a la natura, a l'art o a l'arquitectura, analitzant les seves propietats. Fer servir un llenguatge específic i acurat en ordre a descriure'ls, i reconèixer les seves aplicacions de caire pràctic o estètic.

5. Utilitzar estratègies i tècniques de càlcul per realitzar mesures de longituds, d'àrees i de volums de figures geomètriques, aplicant fórmules, propietats i instruments de mesura i aplicar-les en situacions de caire pràctic contextualitzades en l'habitatge.

6. Interpretar plànols i mapes i elaborar esquemes utilitzant el factor d'escala adequadament.

7. Valorar el llenguatge geomètric i l'expressió gràfica com una forma

eficaç de comunicació en diferents àmbits.

8. Saber interpretar diversos tipus de gràfics per explicar relacions de dependència entre variables.

9. Saber elaborar taules de valors a partir d'expressions algebraïques en diferents àmbits, i construir-ne una representació gràfica adient.

10. Mantenir una actitud positiva davant una situació problemàtica i mostrar confiança en les pròpies capacitats.

11. Prendre decisions raonades, utilitzant nombres enters, sobre el consum, el finançament i els impostos, tenint una visió crítica de la publicitat i les operacions bancàries, interpretant les raons i analitzant críticament les informacions dels mitjans relacionades amb l'economia familiar.

12. Utilitzar el full de càlcul per simplificar i automatitzar les operacions, per generar gràfics i per ajudar a comprendre la necessitat de les fórmules.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Nombres enters, fraccions, proporcions i percentatges. Consum i economia

- Anàlisi del consum elèctric a través de la relació de proporcionalitat entre la potència consumida pels electrodomèstics i el temps de funcionament utilitzant la factura d'electricitat.

- Coneixement, necessitat i utilització dels nombres enters en diferents contextos de la vida real (quantitats, valor monetari, temperatura, temps).

- Significat, ús i efecte de les operacions amb nombres enters i fraccionaris, suma, resta, producte, divisió, potenciació. Jerarquia de les operacions i identificació de casos en què és necessària la utilització dels parèntesis.

- Aplicació de les proporcions a la resolució de situacions dins l'àmbit del consum, alimentació o nutrició.

- Generalització del concepte de proporcionalitat directa i inversa.

- Els percentatges i la seva utilització per representar proporcions.

- Resolució de problemes de la vida real utilitzant raons, percentatges, percentatges successius, proporcions directes i inverses i repartiments proporcionals seleccionant raonadament el tipus de nombre utilitzat (nombres enters, fraccions o decimals) i argumentant el procés seguit.

- Identificació i utilització de les fraccions, els percentatges, la proporcionalitat directa i inversa i els nombres decimals en situacions de l'economia domèstica, el consum, la nutrició, els impostos (IRPF, IVA, seguretat social o declaració de renda), o les nocions de macroeconomia (inflació, deflació, IPC, renda per càpita).

- Identificació i anàlisi matemàtica de les ofertes que es presenten als mitjans de comunicació amb relació a l'adquisició de productes en el mercat domèstic.

- La notació científica i la seva utilització en la ciència. Ús de la calculadora per al còmput amb quantitats expressades amb notació científica.

- Coneixement i utilització de les potències binàries més rellevants en les TIC, del bit i del byte i dels seus múltiples i submúltiples. Anàlisi de la importància de la velocitat de les xarxes per a la transmissió multimèdia, l'intercanvi i descàrrega d'arxius i la seva importància en el desenvolupament tecnològic de les societats.

Unitat d'aprenentatge 2. Geometria. Mapes, plànols i arquitectura

- Reconstrucció de formes reals a partir de plànols corresponents al disseny de les peces d'un objecte amb elements geomètrics o amb eines informàtiques.

- Relació entre els triangles rectangles i el teorema de Pitàgores i el mètode de la corda com eina per fer construccions al llarg de la història.

- Identificació i utilització de raons i proporcions geomètriques en la resolució de problemes de la vida real.

- Creació i ús d'arguments per a justificar la semblança de triangles i per a l'aplicació del teorema de Tales.

- Utilització de la proporcionalitat en l'aplicació del teorema de Tales i en la resolució de problemes de semblança a la vida real.

- Aplicació dels teoremes de Tales i de Pitàgores a la resolució de problemes per tal d'obtenir i dibuixar longituds i figures i mesurar distàncies inabastables.

- Investigació de la relació entre factor d'escala, longituds, àrea en figures semblants de dues i tres dimensions per resoldre problemes d'ampliacions i reduccions en context de l'habitatge, de la interpretació de mapes o d'altres aplicacions d'interès per a les persones adultes.

- Estudi, en la reducció i en l'ampliació d'imatges digitals, de la relació entre la raó de semblança i l'àrea.

- Aplicació del factor d'escala en la confecció i en la interpretació de mapes i plànols.

- Reconeixement i utilització dels poliedres en contextos diversos

(arquitectura, disseny, publicitat, o art).

- Descomposició i composició de figures tridimensionals per a resoldre problemes d'àrees i volums en contextos de la vida real.
- Representació de punts a la superfície terrestre: paral·lels i meridians, longitud i latitud i al pla cartesià.

Unitat d'aprenentatge 3. Tractament de la informació. Finances, patrons i full de càlcul

- Utilització del full de càlcul per analitzar la situació financera de les persones adultes (targetes de crèdit, crèdits al consum, dipòsits) o d'altres aplicacions d'interès, elaborant càlculs, taules de valors i gràfiques.
- Reconeixement i anàlisi de patrons i regularitats en test psicotècnics a les entrevistes de treball.
- Observació i descripció verbal de pautes i regularitats per tal de comprendre'n la seva gènesi, precisió i concisió.
- Aplicació de fórmules senzilles per obtenir sèries de nombres en contextos de la vida real.
- Utilització de l'estratègia d'assaig i error per a l'obtenció del tipus de relació de dependència, realitzant conjectures i contrastant la hipòtesi.
- Obtenció de valors a partir d'expressions algebraïques i aplicació en diferents contextos (matemàtica, física, biologia, economia, demografia) tot valorant-ne l'adequació del model a la realitat.
- Lectura, interpretació i descripció de gràfics en els mitjans de comunicació, atenent a aspectes globals i locals per estudiar fenòmens socials i econòmics rellevants relacionats amb l'economia (IPC, renda per càpita), la biologia, la demografia, la geologia, la publicitat, la tecnologia o la medicina. Elaboració de gràfics amb el full de càlcul a partir de fórmules entre variables o bé de sèries temporals obtingudes de l'INE, l'IBAE, o d'altres fonts per copsar la situació a nivell local, nacional i mundial amb relació a temes d'interès de les persones adultes.
- Identificació de magnituds directament proporcionals i inversament proporcionals basant-se en una taula o un gràfic.

criteris d'avaluació

1. Utilitzar tècniques i estratègies de resolució de problemes tals com l'anàlisi de l'enunciat, la simplificació de problema, la comparació amb problemes semblants, l'assaig i l'error, l'observació o la recerca de regularitats i mostrar-se receptiu a les estratègies alternatives, contrastant les diferents opcions i valorant críticament les conclusions.

Aquest criteri tracta de valorar la manera d'afrontar, individual i col·lectivament, situacions problemàtiques, matemàtiques o no, davant de les quals no es disposen d'estratègies específiques. Es valora la planificació de les fases en la resolució del problema, la comprensió de l'enunciat i l'expressió verbal del procés o processos de resolució, la capacitat de reflexió sobre el propi pensament, fent servir els elements matemàtics, i el llenguatge més pertinent, a més de valorar la capacitat d'anàlisi crítica davant dels resultats obtinguts i la perseverança en la recerca o l'acceptació de estratègies alternatives.

2. Resoldre problemes de la vida quotidiana i d'altres disciplines en què s'utilitzin operacions amb nombres naturals, fraccions i nombres decimals, proporcions i percentatges, utilitzant un llenguatge adequat, descrivint el procés seguit, i valorant críticament el resultat obtingut.

La finalitat d'aquest criteri és avaluar la capacitat de la persona adulta en la resolució de problemes contextualitzats, utilitzant els diversos tipus de nombres i seguint un procés ordenat i raonat, d'altre, l'aplicació d'allò après en altres contextos i la seva capacitat d'expressar verbalment aquest procés, contrastant el resultat obtingut amb els resultats estimats o amb la realitat.

3. Expressar per escrit i verbalment missatges que continguin raonaments, conjectures, hipòtesis, relacions quantitatives i que incorporin elements matemàtics, simbòlics, geomètrics, gràfics.

Amb aquest criteri es vol valorar si l'alumne ha incorporat al seu discurs els elements propis de la matemàtica i del mètode científic: el discurs lògic, els processos deductius i els elements específics del llenguatge matemàtic a situacions de la vida adulta, i si valora l'enriquiment que comporta la seva utilització.

4. Reconeixer i identificar magnituds directament proporcionals i inversament proporcionals, a partir de taules de dades, de representacions gràfiques i d'expressions algebraïques, i utilitzar aquesta relació de proporcionalitat per a resoldre problemes en diferents àmbits de la vida real.

Amb aquest criteri es pretén valorar si la persona adulta ha entès el concepte de proporcionalitat, directa i inversa, i si el sap reconèixer a partir de diferents expressions (gràfica, aritmètica i algebraica) i si el sap aplicar per a resoldre problemes, tant a l'àmbit de la vida quotidiana com en altres disciplines.

5. Entendre missatges en què intervenen els percentatges, i utilitzar-los per a expressar i calcular proporcions, augments i disminucions en qualsevol àmbit de la vida adulta.

Es pretén avaluar si l'alumne ha assolit el concepte de percentatge, valorar de forma crítica el seu ús en els mitjans de comunicació i en el camp de l'educació per al consum, i si és capaç d'utilitzar els percentatges per a produir missatges i per a calcular composicions, variacions i variacions successives aplicades a qualsevol context.

6. Reconeixer, descriure i representar de forma acurada elements geomètrics de dues i tres dimensions, presents a la realitat, així com les relacions espacials, fent servir una terminologia adequada valorant les seves aplicacions tècniques i estètiques en diversos àmbits (art, arquitectura, enginyeria, naturalesa).

Es pretén valorar, d'una banda, si l'alumne és capaç de reconèixer aspectes matemàtics i geomètrics de l'entorn (realitat quotidiana, aspectes artístics, arquitectònics, de la tècnica i de la natura), si coneix la contribució de la geometria per entendre aquestes disciplines; i d'altra banda, si ha assolit un vocabulari geomètric bàsic, i l'utilitza adequadament.

7. Resoldre problemes geomètrics, relatius a longituds, àrees i volums en contextos reals, fent estimacions, contrastant el resultat obtingut, utilitzant els estris de mesura adequats i explicar de forma precisa i estructurada el procés seguit.

Es pretén avaluar la capacitat de l'alumne adult en el càlcul d'àrees, longituds, perímetres, i volums en problemes reals, bé a través de fórmules, de comparació, de l'ús de la proporcionalitat, o d'altres tècniques, fent servir les eines adequades per a realitzar mesures precises, i utilitzant les unitats més adequades en cada cas.

8. Resoldre problemes que impliquin l'ús de la relació de semblança aplicada a plànols, maquetes, mapes i problemes geomètrics.

Amb aquest criteri es valora la comprensió del concepte de semblança, proporcionalitat geomètrica i les seves aplicacions

9. Organitzar i interpretar informacions diverses mitjançant l'elaboració de taules i de gràfiques per a expressar relacions entre diferents magnituds, aplicades a diversos àmbits de la vida real.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de reconèixer relacions de dependència entre variables, a situacions de la vida quotidiana o aplicades a diferents disciplines, i d'expressar-les mitjançant taules o gràfics, per tal d'aprofundir en el seu estudi. Per a l'elaboració de les taules i els gràfics s'utilitzaran tant eines de càlcul convencional com recursos tecnològics (programari de representació gràfica, fulls de càlcul, calculadora).

10. Utilitzar una varietat d'eines d'aprenentatge (llibres, programari informàtic, mitjans audiovisuals, Internet, etc.) i estratègies computacionals (calculadora, full de càlcul, càlcul algorítmic) en situacions de la vida real i en situacions d'autoaprenentatge.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la competència dels alumnes en la utilització de recursos per a aprendre a aprendre, tractar digitalment la informació susceptible d'una representació o modelització matemàtica.

11. Realitzar activitats en petits grups sobre qüestions que incloguin problemes o investigacions matemàtiques, relacionades amb centres d'interès de les persones adultes, analitzant i avaluant les estratègies i el pensament matemàtic de les altres persones, fomentant la col·laboració, la iniciativa i la presa de decisions.

Es vol avaluar la capacitat de la persona adulta per raonar matemàticament, elaborar estratègies i dur a terme procediments per contrastar-les i reflexionar sobre elles, propiciant treballar en equip, cooperant i participant de forma activa.

12. Descriure i utilitzar patrons simples en conjunts de nombres, realitzar hipòtesis sobre la seva gènesi, representar-los mitjançant taules, gràfics o expressions simbòliques.

Es pretén avaluar la capacitat de generalització de les persones adultes, de la comprensió de l'origen de les fórmules i de les expressions matemàtiques i la seva relació amb altres formes de relacionar variables.

Nivell 2

Mòdul 1: el món i els mitjans de comunicació

Introducció

Es proposa començar el mòdul fent una síntesi dels conjunts numèrics, observant l'existència dels nombres irracionals i introduint potències d'exponent enter i notació científica. El tractament del càlcul hauria de fer-se a partir de problemes contextualitzats en els diferents usos que tenen les diverses famílies numèriques, i es podrà incidir més o menys en funció del tractament transversal que se li vulgui donar.

El bloc d'àlgebra queda conformat basant-se en la introducció del llenguatge algebraic per a descriure relacions, pautes, regularitats i a la resolució d'equacions i sistemes lineals en problemes contextualitzats.

Respecte al tractament de la informació, s'incideix en la lectura i interpretació de gràfics provinents de diferents contextos (premsa escrita, llibres de text

d'altres matèries, Internet), i de la construcció de gràfics de funcions afins, el seu ús per a la modelització de fenòmens, així com de la seva identificació en diferents àmbits, preferentment adreçats a l'economia domèstica i el control de les despeses i d'altres contextos d'interès que copsin situacions en el món.

Quant al bloc d'estadística, el fil conductor per al seu estudi podria ser el procés electoral o un problema similar, i s'abordaria tot l'estudi del procés estadístic en una sola variable: des de mètodes de recollida de dades i de mostreig, fins al càlcul de paràmetres descriptors i representacions gràfiques mitjançant la utilització del full de càlcul i de la calculadora.

Objectius

1. Saber operar amb fluïdesa amb nombres naturals, enters, racionals i amb notació científica, fent servir algorismes de càlcul en cassos senzills, i fent ús de la calculadora quan sigui necessari, tot fent estimacions per tal de valorar la certesa dels resultats.

2. Plantejar i resoldre problemes, abordables des de les matemàtiques, que sorgeixin en situacions de l'entorn quotidià com la planificació de viatges o d'excursions, en altres disciplines i en les pròpies matemàtiques, aplicant i adaptant diverses estratègies i justificant-ne l'elecció.

3. Millorar la confiança en el pensament matemàtic propi i en la capacitat d'analitzar i de resoldre situacions problemàtiques.

4. Identificar els elements matemàtics, numèrics, gràfics, de processos de pensament, presents en la realitat quotidiana i en els mitjans de comunicació. Valorar de forma crítica el seu ús.

5. Utilitzar diferents llenguatges (verbal, numèric, gràfic i àlgebraic) i models matemàtics per a identificar, representar i dotar de significat relacions quantitatives de dependència entre variables.

6. Produir missatges que incorporin al llenguatge habitual elements matemàtics, numèrics, gràfics, de processos de pensament, i valorar la importància de l'aportació d'aquests elements en la producció de missatges de contingut científic.

7. Entendre missatges amb contingut estadístic que apareixen als mitjans de comunicació i tenir la capacitat d'analitzar-los críticament respecte a la seva utilització.

8. Utilitzar el procés estadístic per a obtenir informació de fenòmens de la realitat, i aprofundir en la seva comprensió.

9. Conèixer i valorar l'aportació de les matemàtiques a altres ciències i àmbits de coneixement.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Numeració i càlcul. Nombres per comptar, nombres per codificar, nombres per operar

- Utilització dels nombres naturals per realitzar operacions, ordenacions o codificacions com la del residu de la divisió entera, el NIF o d'altres codis de control.

- Ús de les potències de base racional i exponent enter amb operacions senzills per tal de millorar l'autoconfiança en les destreses aritmètiques.

- Aplicació de l'operació de potencia a la resolució de problemes en diferents contextos i referents històrics.

- Càlcul de quotes en crèdits o dipòsits bancaris a partir d'una taula o utilitzant la fórmula de l'interès compost. Anàlisi de situacions de risc en inversions o despeses domèstiques.

- Utilització de la notació científica per a expressar nombres grans i nombres molt petits. Ús de la calculadora per operar en notació científica.

- Contextualització dels càlculs en notació científica en problemes relacionats amb astronomia, química, biologia i macroeconomia.

- Reconeixement dels nombres irracionals fent referència a alguns dels exemples més coneguts: càlcul de la diagonal d'un rectangle, el nombre d'or Φ , completud de la recta real. Criteris de selecció de l'expressió (decimal o indicada) més convenient atenent a qüestions com la precisió i la facilitat dels càlculs.

- Aproximació, error i estimació de resultats en la resolució de problemes així com per predir-los i revisar-los.

- Selecció i ús de l'eina més adequada per a calcular amb nombres racionals, amb nombres grans, amb nombres molt petits i amb nombres irracionals (càlcul mental, estimació, calculadora, ordinador, paper i llapis).

Unitat d'aprenentatge 2. Llenguatge matemàtic i àlgebra. Desplaçaments, velocitats i viatges

- Planificació d'un viatge o excursió i divisió en etapes per tal d'establir una durada realista de cada trajecte en funció de diversos mitjans de transport. Contrastació del mètode numèric amb l'àlgebraic per destacar-ne la potència d'aquest últim.

- Utilització de l'àlgebra simbòlica (preferentment de generalització numèrica) en la representació de situacions, en la resolució de problemes i en les fórmules tant matemàtiques com d'altres disciplines.

- Comprensió de l'evolució històrica del llenguatge àlgebraic, des del retòric fins al simbòlic, per generalitzar les expressions matemàtiques.

- Comprensió de la notació matemàtica en situacions concretes per tal millorar la capacitat de comunicació, la precisió i la concisió. Igualtats, identitats i equacions. Incògnites i solucions.

- Distinció entre els conceptes d'igualtat, identitat i equacions, incògnita i solució i la utilització del símbol d'equivalència.

- Aplicació de l'estratègia basada en l'elecció d'incògnites, la traducció comprensiva del test del problema a llenguatge simbòlic i la concreció de les equacions com a equivalències entre expressions algebraiques.

- Seguiment dels passos algorítmics, ampliant-ne progressivament la complexitat, explicitant les noves dificultats i els mecanismes per superar-les en la resolució d'equacions lineals mitjançant la utilització de formes equivalents d'expressions algebraiques.

- Identificació i anàlisi de les dades rellevants en els enunciats de problemes tant matemàtics com d'altres disciplines.

- Elaboració i selecció d'estratègies de resolució de problemes: raonament, tempteig, àlgebra, assaig i error. Utilització de les directrius de planificació en el plantejament d'un problema. Descripció i contrastació de la pròpia estratègia elegida amb la dels companys.

- Anàlisi dels resultats en la modelització de situacions, especialment les lineals, per extreure'n conclusions i per valorar-ne l'adequació al context.

- Selecció i utilització d'eines tecnològiques per a modelitzar i per a resoldre problemes.

- Representació gràfica de les solucions d'una equació de dues incògnites.

- Mètodes de resolució de sistemes lineals de dues equacions i dues incògnites.

- Aplicació del mètode gràfic de resolució d'un sistema d'equacions com a alternativa al mètode àlgebraic.

- Resolució de problemes a diferents contextos realistes mitjançant la resolució d'equacions lineals i de sistemes de dues equacions i dues incògnites.

Unitat d'aprenentatge 3. Tractament de la informació. Gràfics, models i missatges matemàtics als mitjans de comunicació

- Reconeixement d'informacions amb contingut matemàtic als mitjans de comunicació com gràfics, proporcions, percentatges i estadístiques.

- Anàlisi i interpretació de gràfiques de funcions d'una variable destacant-ne els trets diferenciadors de cada una d'elles. Descripció verbal de les característiques: domini de definició, recorregut, creixement i decreixement, màxims i mínims, punts de tall amb eixos.

- Recerca i interpretació de gràfics i taules als mitjans de comunicació valorant la seva adequació i aportació per explicar la informació.

- Exploració de les relacions entre enunciat verbal, taula, gràfic, traducció entre elles i selecció basada en la idoneïtat de la seva comunicació, la comprensió del fenomen que modelitzen i l'extracció de dades.

- Anàlisi de pautes de canvi proporcionals a la resolució de problemes en situacions diverses representables mitjançant la funció lineal o afí per descobrir la seva expressió algebraica.

- Interpretació del pendent d'una recta com a taxa de canvi d'una funció afí i de l'ordenada a l'origen com a valor inicial de reconeixement i l'ús que se'n fa als problemes en diversos contextos.

- Anàlisi de situacions diverses representables per la funció lineal o afí com els diversos tipus de funcions de cost (telèfon, gas, electricitat, bus o d'altres) i utilització de representacions gràfiques per millorar-ne la comprensió.

- Utilització de la interpolació i extrapolació lineal per fer prediccions en situacions en què no es pugui obtenir una fórmula exacta que la modelitzi, i les seves aplicacions a problemes contextualitzats. Valoració crítica dels usos de la interpolació i de l'extrapolació per prendre consciència de les seves limitacions.

- Ús del full de càlcul i de les TIC per organitzar les dades, realitzar càlculs i construir gràfics.

- Modelització lineal i resolució de problemes en situacions diverses relacionades amb diferents temes d'interès (clima, demografia, economia, física, química, medicina o biologia) realitzant prediccions o estimacions de valors a partir de les diferents representacions (taules, gràfics i/o expressions simbòliques) adequades al nivell amb la finalitat de obtenir-ne un millor comprensió dels fenòmens.

- Organització i representació de dades mostrant les seves diferents formes (taula, gràfica i/o expressió simbòlica) estretes dels mitjans de comunicació (premsa, Internet, fons documentals) o d'experiències planificades per analitzar la relació de linealitat entre quantitats.

Unitat d'aprenentatge 4. Estadística descriptiva. Eleccions i participació ciutadana

- Aplicació de l'estadística a temes d'interès de les persones adultes destacant el cens electoral a través de l'estudi de dades rellevants: quantitatives o qualitatives relacionades amb les variables estadístiques en estudi. L'estudi dels diferents tipus de textos literaris o de valoració en el mercat de determinats productes mitjançant l'enquesta.
- Reconeixement de l'estudi estadístic com a forma d'ordenació, caracterització, simplificació i descripció d'un gran nombre de dades.
- Distinció entre relació funcional i relació estadística.
- Valoració de les enquestes electorals. El mostreig. Mostreig aleatori i mostreig estratificat. Interpretació i elaboració raonada de conclusions i prediccions estimades basades en dades de la mostra.
- Agrupació en classes o en intervals i organització de les dades en taules: freqüències absolutes, relatives, en percentatges i acumulades.
- Selecció i utilització de les mesures de centralització: mitjana, mediana i moda.
- Comprensió de les mesures de desviació i ús que se'n fa en la descripció d'una característica. Selecció i utilització de les mesures de dispersió: desviació mitjana, desviació típica i variància.
- Utilització conjunta de les mesures de centralització i de dispersió per descriure el conjunt de dades i per extreure'n conclusions.
- Comparació de puntuacions en diferents col·lectius. Puntuacions típiques.
- Anàlisi de l'assignació de representants a les eleccions mitjançant la llei d'Hondt i discussió de la seva influència en el mapa polític.
- Selecció, creació i ús de gràfics adients: diagrama de barres, de línies, de sectors, histogrames, polígons de freqüències, climogrames, piràmides de població, pictogrames, per tal de visualitzar la seva distribució.
- Anàlisi crítica de les estadístiques publicades en els mitjans de comunicació. Tendenciositat, adequació i parcialitat en el seu ús. Reflexió sobre situacions en què la informació quantitativa és rellevant però manifestament insuficient i són imprescindibles coneixements més enllà de les matemàtiques, com ara: fracàs escolar, canvi climàtic i les seves implicacions, eficàcia de determinats medicaments, evolució del turisme o índex de productivitat.

Críters d'avaluació

1. Utilitzar els nombres naturals, enters, racionals, nombres molt grans i nombres molt petits i les seves operacions per a resoldre problemes relacionats amb la vida diària, o aplicats a diferents ciències i extreure'n conclusions dels resultats obtinguts.

Aquest criteri tracta de valorar la capacitat de la persona adulta de treballar amb els diferents tipus de números i les seves distintes expressions, adequant el tipus de número a utilitzar en el context. A més, es valora si coneix el significat i els algorismes de les diferents operacions aritmètiques, en el marc de la resolució de problemes.

2. Utilitzar adequadament i amb criteri les diferents eines computacionals a l'abast com el càlcul mental, el càlcul algorítmic, l'estimació d'un resultat, la calculadora o el full de càlcul.

Aquest criteri avalua la capacitat de l'alumnat adult de fer servir els diferents mecanismes de càlcul per a la realització d'operacions aritmètiques en l'àmbit d'un problema contextualitzat, escollint l'eina més adequada en cada situació.

3. Resoldre problemes de la vida quotidiana, d'altres matèries i de les pròpies matemàtiques amb la notació adequada al nivell, en particular aquells en què sigui necessari plantejar i resoldre equacions i sistemes d'equacions lineals, i expressar per escrit el raonament seguit.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat dels alumnes de traslladar al llenguatge algebraic situacions contextualitzades en la vida quotidiana o d'altres ciències, mitjançant el plantejament i la resolució d'equacions i de sistemes d'equacions lineals per mètodes algebraics, gràfics i d'altres com tempteig, assaig-error, etc.

4. Identificar missatges de contingut matemàtic que apareguin a la publicitat o als mitjans de comunicació, i valorar de forma crítica el seu ús i la seva adequació.

Aquest criteri valora si la persona adulta reconeix el llenguatge o les eines matemàtiques utilitzades als mitjans de comunicació, i si és capaç de fer-ne una lectura crítica, detectant usos abusius o tendenciosos del llenguatge matemàtic i científic.

5. Identificar relacions funcionals, a partir de les diferents expressions: gràfic d'una funció, enunciat verbal, taula de valors o expressió algebraica. Obtenir informació en un context de resolució de problemes relacionats amb fenòmens naturals o pràctics relacionats amb situacions quotidianes.

Aquest criteri valora la capacitat de reconèixer relacions de dependència funcional a partir de gràfics, taules, enunciats verbals i fórmules algebraiques.

Valora si els alumnes són capaços de relacionar els diferents tipus d'expressions en casos senzills, construint taules i gràfics a partir d'expressions algebraiques, si saben descriure un gràfic fent servir un vocabulari específic, i interpretar-lo en ordre a entendre millor el fenomen representat, fent prediccions raonables sobre el seu comportament.

6. Identificar i utilitzar models funcionals, especialment els lineals i afins, per estudiar diferents situacions reals, obtenir dades a partir d'interpolacions, d'extrapolacions i valorar la validesa d'aquestes dades.

Amb aquest criteri es valora si l'alumne reconeix els fenòmens lineals i afins en situacions reals, i si els sap aplicar a situacions concretes per aprofundir en el seu estudi, treure conclusions i fer prediccions, tot valorant-ne la seva validesa.

7. Conèixer el sistema de repartiment d'escons electoral de les diferents institucions de l'estat espanyol (parlament, senat, parlaments autonòmics, ajuntaments). Interpretar dades estadístiques referents a qüestions electorals que apareguin en els mitjans de comunicació i valorar-les de forma crítica.

Aquest criteri pretén valorar la comprensió dels alumnes del paper que el ciutadà juga en la representació política en les diferents institucions, a més de promoure la lectura crítica de les informacions de caire electoral aparegudes als mitjans de comunicació.

8. Elaborar i interpretar taules, gràfics estadístics i els paràmetres estadístics més usats per conèixer les característiques d'una població, valorant l'estadística com una eina molt important per a entendre el nostre món.

D'una banda, es valora la capacitat de recollir, ordenar i organitzar la informació per a fer un estudi estadístic, representar la variable gràficament i calcular els seus paràmetres més representatius a fi de treure conclusions, valorant també la correcció en l'elecció de la mostra, i la pertinència de generalitzar les conclusions de l'estudi a tota la població. D'altra banda, es vol avaluar la capacitat d'entendre missatges expressats en temes estadístics, preferentment extrets dels mitjans de comunicació, mostrant una actitud crítica respecte les conclusions que es puguin derivar.

9. Utilitzar tècniques i raonament lògic en la resolució de problemes, i ser capaç d'expressar el procés de resolució, elaborant un missatge que incorpori elements matemàtics (nombres, gràfics, funcions, expressions algebraiques) i lleis de coneixement científic.

Amb aquest criteri es vol valorar la capacitat dels alumnes davant d'una situació problemàtica, la seva actitud, l'assoliment de tècniques de resolució de problemes, i l'expressió d'aquest procés de resolució en termes precisos. Alhora, es pretén valorar la seva perseverança en la recerca de solucions alternatives i en l'acceptació de solucions alienes.

10. Utilitzar una varietat d'eines d'aprenentatge (llibre, programari informàtic, mitjans audiovisuals, Internet, etc.) i estratègies computacionals (calculadora, full de càlcul, càlcul algorítmic, etc.) en situacions de la vida real i en situacions d'autoaprenentatge.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la competència dels alumnes en la utilització de recursos per a aprendre a aprendre, tractar digitalment la informació susceptible d'una representació matemàtica.

11. Realitzar activitats en petits grups sobre qüestions que incloguin problemes o investigacions matemàtiques, relacionades amb centres d'interès de les persones adultes analitzant i avaluant les estratègies i el pensament matemàtic dels altres, fomentant la col·laboració, la iniciativa i la presa de decisions.

Amb aquest criteri es vol avaluar la capacitat de la persona adulta per raonar matemàticament, elaborar estratègies i dur a terme procediments per a contrastar-les i reflexionar sobre elles, propiciant treballar en equip, cooperant i participant de forma activa.

Mòdul 2: planificació i previsió

Introducció

Aquest mòdul introdueix la resolució de l'equació de segon grau mitjançant la presentació de situacions com la relació entre la distància de frenada i velocitat d'un vehicle, o moviments amb acceleració constant. El referent per a l'estudi d'aquest tema és, en la mesura que sigui possible, la seguretat vial i situacions que deriven de l'estudi de moviments.

Estudiant la contradicció entre creixement continuat i recursos finits, s'amplien les famílies de funcions a representar gràficament. A les funcions afins estudiades el curs anterior, s'afegeixen les funcions de proporcionalitat inversa, quadràtiques, exponencials, radicals, funcions a trossos, d'acord amb els interessos i les capacitats dels alumnes i es relacionen amb fenòmens físics, econòmics, etc.

En el tema de probabilitat, s'introdueix l'atzar i el seu tractament a partir de l'estudi de jocs, que és el fil conductor de tota la unitat d'aprenentatge. Es proposa el diagrama de Venn com a forma de representació d'esdeveniments i es tracta de relacionar el llenguatge de conjunts amb els enunciats verbals.

L'última unitat, la investigació, és una contribució explícita de la matemàtica a les competències d'aprendre a aprendre i d'iniciativa personal i, depe-

ment de la temàtica elegida, una activitat amb elements d'aprenentatge bidireccional. L'avaluació d'aquesta investigació hauria de ser, més acusadament en aquest cas, centrada en allò que l'alumne ha après més que no en el que ha deixat d'aprendre, en el sentit de ser capaç d'utilitzar adequadament els recursos matemàtics i tecnològics que ha assolit.

Aquest és l'únic mòdul en què no es comença amb un tema numèric. Però si s'incorpora alumnat directament en aquest curs és convenient començar amb activitats de proporcionalitat, d'operacions amb enters, de fraccions, de decimals i d'utilització dels eixos cartesianes per facilitar a la persona adulta la represa en l'activitat acadèmica, la confiança en la capacitat matemàtica i com a avaluació inicial.

Objectius

1. Saber plantejar i resoldre equacions de segon grau i equacions reducibles a equacions de segon grau en problemes d'aplicació.
2. Utilitzar les propietats algebraiques de les operacions per transformar i simplificar expressions equivalents senzilles.
3. Conèixer la forma de creixement i decreixement exponencial d'una població i d'altres fenòmens de la vida real mitjançant els augments percentuals o utilitzant la funció exponencial.
4. Utilitzar diferents llenguatges (verbal, numèric, gràfic i algebri) i models matemàtics per a identificar, representar i dotar de significat relacions quantitatives de dependència entre variables.
5. Saber reconèixer a partir de gràfiques o de taules de valors situacions en què intervinguin funcions lineals, quadràtiques, funcions de proporcionalitat inversa i funcions exponencials.
6. Conèixer el funcionament dels jocs creats amb ànim de lucre així com reconèixer altres situacions reals en què intervé l'atzar, la valoració del risc a la presa de decisions de les persones adultes i saber calcular la probabilitat d'esdeveniments senzills iniciant-se en les tècniques de recompte.
7. Millorar la confiança en el pensament matemàtic propi i en la capacitat d'analitzar i de resoldre situacions problemàtiques.
8. Conèixer i valorar l'aportació de les matemàtiques a altres ciències i àmbits de coneixement identificant els elements matemàtics presents en tot tipus d'informacions i reconèixer la seva importància en la producció de missatges de contingut científic.
9. Aplicar els recursos treballats a la realització d'un projecte d'investigació en equip que inclogui la recerca d'informació, la utilització del bagatge matemàtic de l'etapa, i la utilització de diferents recursos per fer una presentació de les conclusions.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Funció quadràtica i l'equació de segon grau. Seguretat via

- Aplicació de la funció o model quadràtic a situacions d'interès per a les persones adultes com l'anàlisi de la variació de la distància de frenada respecte a la velocitat, el consum de combustible, la comparació de la violència d'un impacte envers la caiguda lliure o la pèrdua de calories en l'esport, la forma d'una antena parabòlica o d'altres situacions, fent un estudi a partir de les seves respectives fórmules, taules o gràfiques.
- Resolució de problemes d'optimització en contextos de la vida real utilitzant la fórmula de l'abscissa del vèrtex de la paràbola o el gràfic de situacions que es poden modelar mitjançant la funció quadràtica.
- Utilització de l'aproximació decimal d'arrels quadrades inexactes en la fórmula de segon grau.
- Reconeixement de la presència d'equacions de segon grau als problemes des d'una perspectiva històrica i de l'utilitat de la fórmula general per a resoldre'ls.
- Utilització de l'equació de segon grau en la resolució de problemes de determinació de valors en fórmules de la ciència, la tècnica, la medicina (per exemple, la caiguda lliure, l'efecte nutricional, el teorema de Pitàgores i/o la raó àuria).
- Utilització de l'àlgebra simbòlica en la representació de situacions, en la resolució de problemes i en les fórmules tant matemàtiques com d'altres disciplines.

Unitat d'aprenentatge 2. Tractament de la informació. Funcions. Estudi de la sostenibilitat

- Estudi de problemàtiques d'interès a la vida adulta com l'augment de la població mundial, el consum i la generació de residus urbans a les illes, les deixalles radioactives a l'energia nuclear o d'altres, en coordinació amb el departament, en el nostre món utilitzant com a model descriptiu les funcions més adients i l'estudi de gràfics.

- Anàlisi crític del llenguatge i les dades utilitzades per parts interessades amb la finalitat de suavitzar o tergiversar aquesta problemàtica i creació i discussió d'expressions més descriptives d'aquesta realitat.
- Recerca de gràfics a diferents mitjans per tal de destacar els seus elements principals i fer-ne una descripció verbal.
- Anàlisi i interpretació de gràfiques de funcions d'una variable: domini de definició, creixement i decreixement, màxims i mínims, punts de tall amb eixos, continuïtat i simetries. Descripció verbal de gràfiques.
- Utilització del full de càlcul i de les TIC per organitzar les dades, realitzar càlculs i construir gràfics funcionals.
- Investigació de les relacions funcionals mitjançant exemples de relacions entre variables. Utilització de diverses formes de representació de funcions (expressió algebraica, gràfica, taula de valors i descripció verbal de la relació o del fenomen). Exploració de les relacions entre enunciat verbal, taula, gràfic i expressió algebraica.
- Estudi de la funció quadràtica destacant els elements notables de la paràbola (curvatura, punts de tall amb els eixos de coordenades i vèrtex) i la seva interpretació en ordre a dibuixar el seu gràfic, i a interpretar els resultats en el marc d'un problema contextualitzat.
- Construcció i interpretació de gràfics de funcions senzilles identificant els seus elements notables per analitzar fenòmens del nostre entorn com la distància de frenada, l'efecte nutricional, la pèrdua de poder adquisitiu, l'interès compost, la concentració d'una substància en la sang, la desintegració radioactiva i la datació de fòssils i restes arqueològiques.
- Modelització mitjançant funcions de situacions de diverses disciplines (demografia, economia, física, química, etc.) adequades al nivell amb la finalitat de obtenir-ne una millor comprensió o per elaborar prediccions.
- Reconeixement de les funcions com a forma de modelització, abstracció i aproximació de fenòmens en diferents àmbits.

Unitat d'aprenentatge 3. Probabilitat. Els jocs d'atzar

- Reconeixement de la importància del càlcul de probabilitats als jocs d'atzar.
- Aplicació de la probabilitat a temes d'interès de les persones adultes com els jocs de fira, loteries, casinos, apostes i sorteigs presents a la vida quotidiana (atenent al benefici del firaire, a la quantitat de premis, a la diversió que genera i a l'efecte psicològic en els clients potencials a partir de la raó entre inversió i guany), anàlisi del risc a la presa de decisions o d'altres.
- Identificació de situacions aleatòries i deterministes. Interpretació d'experiments aleatoris.
- Anàlisi del llenguatge natural i el seu significat lògic per la identificació de situacions representables, mitjançant diagrames de Venn, per la unió, intersecció i succés contrari.
- Utilització del vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb experiments i processos aleatoris.
- Utilització de tècniques d'assignació de probabilitats.
- Criteris d'identificació d'espais equiprobables com a pas previ a l'assignació de probabilitats pel mètode de Laplace en loteries, jocs de cartes, la predicció meteorològica, psicologia, controls de qualitat.
- Utilització de les taules de contingència i dels diagrames d'arbre per tal de calcular probabilitats en experiments compostos. Criteris de reconeixement de la independència d'esdeveniments.
- Disseny d'algun experiment senzill per tal de comprovar la probabilitat assignada a un esdeveniment.
- Coneixement de la utilització de la probabilitat com a mesura del risc en la presa de decisions en diversos àmbits (jocs d'atzar, medicina, sociologia, meteorologia).

Unitat d'aprenentatge 4. Projecte d'investigació

- Disseny i execució en grups o en gran grup d'un projecte d'investigació sobre una temàtica d'interès per a les persones adultes a escollir coordinadament entre professors, alumnes i si s'escau amb altres àrees de coneixement amb suficient contingut matemàtic de segon nivell i que despertí l'interès i la curiositat de l'alumnat permetent desenvolupar els processos matemàtics.
- El procediment inclourà preferentment recollida d'informació a través de diferents mitjans (recollida de dades experimentals, enquestes, simulacions, consulta de dades a Internet, biblioteques), la representació i interpretació matemàtica de les dades, l'ús de models funcionals, geomètrics o probabilístics, gràfics i fórmules. En el cas d'utilitzar dades obtingudes experimentalment s'hauria de tractar la dificultat pràctica que hi comporta.
- El docent ha de suggerir com superar les situacions de bloqueig així com facilitar, si és el cas, la comprensió dels camins erronis, motivar i assessorar al llarg del projecte.
- Inclourà també la realització d'un dossier en què s'expliqui el procés seguit, el tractament de la informació recollida i les conclusions extretes.

- A més, s'haurà de fer una exposició del tema en què es podran utilitzar diferents mitjans inclosos fonamentalment els digitals i diferents tècniques d'exposició (exposició oral, presentacions, audiovisuals, murals, etc.).

- El sentit de l'avaluació i valoració d'aquesta investigació ha de contemplar també els objectius avaluable més propers a les competències bàsiques esmentats anteriorment en el currículum.

Possibles investigacions:

Aquestes investigacions només són orientatives deixant com a darrera paraula conjuntament la del professorat i de l'alumnat recollint els seus interessos, preferències i disponibilitat, a més de ser factible i l'adequació del projecte:

- Aprofundiment en qualsevol de les aplicacions dels continguts d'aquest currículum.
- Anàlisi de fal·làcies, jocs de paraules i contradiccions del llenguatge natural mitjançant l'estudi de la lògica.
- Estudi de les estadístiques a diferents esports per tal d'identificar les característiques dels guanyadors, per fer prediccions de resultats i per dissenyar estratègies en enfrontaments directes.
- Estudi de la gènesi d'un o més conceptes matemàtics en el seu context històric.
- Anàlisi de l'ús de les matemàtiques en la publicitat i els mitjans de comunicació.
- Estudi de la disposició i orientació de restes arqueològiques (talaiots, Stonehenge, les Piràmides, etc.) per tal de conjecturar sobre la seva funció i el seu ús en algunes teories esotèriques.
- Estudi de mosaics i figures geomètriques ornamentals.
- Estudi de la importància de les formacions militars al llarg de la història en funció de la utilització de les unitats.
- Estudi del disseny geomètric dels aparcaments de cotxes.
- Estudi de les còniques com a intersecció d'un pla i un con.
- Comparativa de les ofertes de telefonia o Internet entre diversos proveïdors.
- Utilització de la raó àuria com a canó de bellesa.
- Estudi del càlcul de l'IPC i elaboració d'un IPC 'personal' atenent a la pròpia distribució de despeses.
- Estudi de les supersticions associades als nombres o altres aspectes de la matemàtica.
- Anàlisi de conceptes comuns de matemàtiques presents en diverses cultures actuals o històriques.
- Tècniques de càlcul mental.
- Exploració de la utilització d'un programa d'àlgebra computacional (maxima, derive, etc.)
- Correlació entre fenòmens quantificables.
- Relació entre dieta i esport.
- Estudis relacionats amb la viabilitat d'un negoci.
- Justificació de construccions de dibuix tècnic mitjançant les matemàtiques.
- Entrevista a arquitectes, enginyers, metges sobre la utilització en l'exercici de la seva professió de les matemàtiques.
- Estudi d'una cruïlla regulada per semàfors.
- Presència en la natura de la sèrie de Fibonacci i la seva relació amb el nombre d'or i el triangle de Tartaglia.
- Anàlisi dels indicadors importants a l'hora d'establir el grau de desenvolupament d'una societat i estudi de l'índex de desenvolupament humà.
- El problema dels sis graus de separació.
- Introducció a la programació informàtica.
- Estudi de la codificació dels colors en informàtica.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar adequadament, amb criteri i de manera autònoma, els recursos tecnològics com la calculadora, el full de càlcul o programari informàtic en el context de la resolució de problemes.

Aquest criteri avalua la capacitat dels alumnes adults de fer servir la calculadora per a la realització d'operacions aritmètiques. També s'avalua la capacitat d'utilitzar el full de càlcul per generar gràfics de funcions, per obtenir valors de magnituds a partir d'expressions algebraïques, o per fer estimacions de la solució d'equacions. Es valora també la capacitat dels alumnes d'utilitzar les tecnologies com a eina per la recerca d'informació, instrument de representació i elaboració d'informes.

2. Resoldre problemes de la vida quotidiana, d'altres matèries i de les pròpies matemàtiques amb la notació adequada al nivell, en particular d'aquells en què sigui necessari plantejar i resoldre equacions o utilitzar expressions algebraïques per descriure un fenomen.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat dels alumnes de traslladar al llenguatge algebraic situacions contextualitzades en la vida quotidiana o d'altres

ciències, mitjançant el plantejament i la resolució d'equacions, de modelitzacions de fenòmens o situacions mitjançant expressions algebraïques.

3. Identificar relacions funcionals, a partir de les diferents expressions, gràfic, enunciat, taula o expressió algebraica, i obtenir informació en un context de resolució de problemes relacionats amb fenòmens naturals o pràctics relacionats de la vida quotidiana.

Aquest criteri valora la capacitat de reconèixer relacions de dependència funcional a partir de gràfics, taules, enunciats verbals i fórmules algebraïques. Valora si els alumnes són capaços de relacionar els diferents tipus d'expressions en casos senzills, construint taules i gràfics a partir d'expressions algebraïques, i si saben descriure un gràfic fet servir un vocabulari específic, i interpretar-lo en ordre a entendre millor el fenomen representat, fent prediccions raonables sobre el seu comportament.

4. Estudiar diverses situacions reals utilitzant models funcionals, lineals, afins, quadràtics, de proporcionalitat inversa, radicals i exponencials.

Amb aquest criteri es valora si l'alumnat reconeix les funcions com una eina per a l'estudi i descripció de fenòmens, i si els sap aplicar a situacions concretes per aprofundir en el seu estudi, i treure'n conclusions i fer prediccions.

5. Diferenciar els jocs justos dels no justos a partir del càlcul de la probabilitat del guany i de la quantitat del premi dels participants.

Aquest criteri avalua si l'alumnat és capaç de determinar l'equitat d'un joc fent ús de la teoria de la probabilitat.

6. Reconèixer i analitzar situacions o processos en les quals intervé l'atzar, i estudiar l'estructura de l'espai mostral per assignar probabilitats de forma raonada, utilitzant els resultats obtinguts per a prendre decisions justificades i raonables.

Es pretén avaluar si l'alumnat ha incorporat el concepte d'atzar a la comprensió de l'entorn i si són capaços d'abordar l'estudi de fenòmens aleatoris senzills, a partir d'experimentacions, simulacions, o assignacions de probabilitats mitjançant recomptes, reculls estadístics, diagrames d'arbres, taules de contingència, utilitzant els resultats obtinguts per prendre decisions raonables.

7. Utilitzar tècniques i raonament lògic en la resolució de problemes, i ser capaç d'expressar el procés de resolució, elaborant un missatge que incorpori elements matemàtics (nombres, gràfics, funcions, conjunts, expressions algebraïques) i lleis de coneixement científic.

Amb aquest criteri es vol valorar la capacitat dels alumnes davant d'una situació problemàtica, la seva actitud, l'assoliment de tècniques de resolució de problemes, i l'expressió d'aquest procés de resolució en termes precisos. Alhora, es pretén valorar la seva perseverança en la recerca de solucions alternatives i en l'acceptació de solucions alienes.

8. Dissenyar una investigació i la seva execució mitjançant la recerca i l'anàlisi de la informació per tal d'elaborar conclusions utilitzant expressions matemàtiques. Exposició de les principals conclusions, anècdotes i curiositats utilitzant diferents recursos, fent ús d'un llenguatge adequat, respectuós i precís.

Es tracta d'avaluar la capacitat de planificar el procés d'una investigació incorporant estratègies més complexes en la seva execució i la identificació de qüestions susceptibles de ser estudiades des de les matemàtiques. S'avalua la iniciativa personal, la perseverança en la recerca, l'adequació de la metodologia de treball i la confiança en la pròpia capacitat d'èxit. També es valora, a més de la utilització correcta del bagatge matemàtic, la concisió en la comunicació i la utilització de recursos informàtics i audiovisuals.

9. Utilitzar una varietat d'eines d'aprenentatge (llibres, programari informàtic, mitjans audiovisuals, Internet, etc.) i estratègies computacionals (calculadora, full de càlcul, càlcul algorítmic, etc.) en situacions de la vida real i en situacions d'autoaprenentatge.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la competència de l'alumnat en la utilització de recursos per a aprendre a aprendre, tractar digitalment la informació susceptible d'una representació o modelització matemàtica.

10. Realitzar activitats en petits grups sobre qüestions que incloguin problemes o investigacions matemàtiques, relacionades amb projectes de les persones adultes analitzant i avaluant les estratègies i el pensament matemàtic dels altres, fomentant la col·laboració, la iniciativa i la presa de decisions.

Es vol avaluar la capacitat de la persona adulta per raonar matemàticament, elaborar estratègies i dur a terme procediments per contrastar-les i reflexionar sobre elles, propiciant treballar en equip, cooperant i participant de forma activa.

Àmbit social

Índex

- Introducció a l'àmbit
- Orientacions metodològiques
- Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques
- Objectius generals de l'àmbit
- Nivell 1
- Mòdul 1: el medi físic i l'acció de l'home

- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1: el medi físic i els seus elements
- Unitat d'aprenentatge 2: la població
- Unitat d'aprenentatge 3: l'activitat econòmica
- Unitat d'aprenentatge 4: els reptes ambientals
- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: les arrels de la nostra societat, de la prehistòria a la societat industrial
- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1: temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria
- Unitat d'aprenentatge 2: cultures antigues i el seu llegat
- Unitat d'aprenentatge 3: les societats medievals
- Unitat d'aprenentatge 4: el món modern
- o Criteris d'avaluació del mòdul 2
- Nivell 2
- Mòdul 1: El món en què vivim
- o Introducció al mòdul 1
- o Objectius del mòdul 1
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1: les bases del món contemporani, el segle XIX un segle de revolucions
- Unitat d'aprenentatge 2: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit
- Unitat d'aprenentatge 3: el començament del tercer mil·lenni. Globalització i canvi. Diversitat o desigualtat
- Unitat d'aprenentatge 4: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps
- o Criteris d'avaluació del mòdul 1
- Mòdul 2: el medi polític, estats, democràcia i ciutadania
- o Introducció al mòdul 2
- o Objectius del mòdul 2
- o Continguts:
- Unitat d'aprenentatge 1: evolució de l'organització política al llarg del temps
- Unitat d'aprenentatge 2: organització política actual
- Unitat d'aprenentatge 3: les grans àrees geopolítiques del món
- Unitat d'aprenentatge 4: drets i deures dels ciutadans
- o Criteris d'avaluació del mòdul 2

Introducció

En l'educació secundària de persones adultes l'àmbit social inclou els aspectes bàsics del currículum de les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania, i els aspectes referits a la percepció del currículum de les matèries d'educació plàstica i visual, i música. Aquests diferents aspectes han de contemplar-se íntimament relacionats i com a elements que conformen el nostre entramat cultural del segle XXI.

L'àmbit social suposa una proposta coherent i integrada que intenta aconseguir que les persones adultes adquireixin les competències necessàries per comprendre la realitat social i humana del món en què vivim, de manera que puguin actuar d'una forma crítica sobre ell i, sobretot, que siguin capaços de preparar-se per fer front al futur d'un món globalitzat partint del nostre àmbit local.

El seu caràcter integrador, l'àmbit social contribueix al desenvolupament de totes les competències bàsiques de l'educació secundària. L'àmbit permet estudis i recerques multidisciplinàries en una doble vessant: la perspectiva històrica i la perspectiva geogràfica, la visió del passat, del present i del futur; l'enfocament que proposa el currículum permet analitzar realitats actuals des de múltiples vessants amb l'objectiu final de millorar la comprensió dels fets i esdeveniments del món contemporani, sempre lligats a qüestions territorials i històriques.

La relació de continguts ha de permetre el desenvolupament de les competències, eix principal d'aquest currículum, per això és necessari que el seu desenvolupament dins les aules sigui el suficientment obert i flexible per incorporar temes que es puguin sobrevenir en l'actualitat i a la vegada establir seqüències temporals diferents de les establertes.

El fet social s'ha de contemplar des d'una perspectiva temporal i espacial, aquesta s'analitza des de les diverses ciències socials (història, geografia, economia, antropologia, filosofia, etc.) i contextualitzada a l'entorn on es viu.

Els continguts relatius a l'educació per a la ciutadania i els drets humans intenten desenvolupar la pràctica d'una ciutadania que faci front a les exigències del complex desenvolupament social del nostre món a partir de l'estudi i la reflexió.

El coneixement i la comprensió del món de la cultura, la música, les arts plàstiques i visuals, els entorns productius, els mitjans de comunicació donaran lloc, entre d'altres coses, a aprendre a gaudir i a valorar el nostre patrimoni històric, artístic i cultural.

S'estableixen dos nivells i cada nivell se subdivideix en dos mòduls. Els objectius i continguts propis de l'educació per a la ciutadania i els aspectes espacials del fet social, desenvolupats a la geografia, es treballen al primer nivell. En aquest primer nivell cal intentar que l'alumnat compregui i conegui el lloc on vivim i allò que fem al món, així com s'aprofundeix en les grans èpoques històriques i en les bases del món contemporani actual.

Al segon nivell es desenvolupen els continguts de la història i els aspectes de la percepció dels currículums de plàstica i música. En aquest segon nivell aprofundim en totes les manifestacions artístiques pròpies dels humans i en les maneres d'organitzar-nos per aconseguir els objectius com humans. Finalment, s'aborden els grans reptes planetaris i els principis ètics universals que han de regular la convivència i la cooperació entre els diferents grups, col·lectius, societats i civilitzacions que habitem el planeta Terra.

Aquesta ordenació respon a la disponibilitat horària de cada nivell i a una seqüenciació pròpia de les característiques de les matèries. No obstant això, s'ha de tenir ben present que un tractament metodològic adequat suposa un enfocament global de tots els aspectes de les diferents àrees i aquest és l'enfocament més destacat del present currículum.

Aquesta graella pretén contextualitzar els dos nivells i els diferents mòduls per facilitar-ne la comprensió:

Nivell 1

Mòdul 1: el medi físic i l'acció de l'home

Intenta respondre a la pregunta on vivim i què fem al món.

Unitat 1: el medi físic i els seus elements

Unitat 2: la població

Unitat 3: l'activitat econòmica

Unitat 4: els reptes ambientals

Mòdul 2: les arrels de la nostra societat, de la prehistòria a la societat industrial

Intenta respondre què hem fet i què ha succeït al llarg de la història.

Unitat 1: temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria

Unitat 2: cultures antigues i el seu llegat

Unitat 3: les societats medievals
Unitat 4: el món modern

Nivell 2

Unitat 1: les bases del món contemporani, el segle XIX un segle de revolucions.
Unitat 2: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit.
Unitat 3: el començament del tercer mil·lenni, globalització i canvi. Diversitat o desigualtat.
Unitat 4: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps.

Unitat 1: evolució de l'organització política al llarg del temps
Unitat 2: organització política actual
Unitat 3: les grans àrees geopolítiques del món
Unitat 4: drets i deures dels ciutadans

Mòdul 1: el món en què vivim

Intenta descobrir com és el nostre present i què fem per projectar-nos cap al futur.

Mòdul 2: el medi polític, estats, democràcia i ciutadania

Intenta respondre a la pregunta com ens hem organitzat i com ens organitzem ara els humans per aconseguir els nostres objectius.

Orientacions metodològiques

L'educació és un instrument que fa possible que els individus desenvolupin les seves capacitats per gaudir d'una vida individual i social més plena. Significa aprendre a assimilar els coneixements, a reconstruir teories i idees preconcebudes, a integrar els nous coneixements en l'estructura del pensament i a convertir, progressivament, les informacions en coneixements i aquests en saviesa. Implica també aprendre a fer, a viure amb els altres i a actuar de forma ètica. Possibilita explorar els talents i les capacitats de la persona i desenvolupar la personalitat amb l'objectiu de millorar la vida de les persones i de transformar, progressivament, la societat. L'educació de les persones adultes ha de tenir ben present que no són nins grans. Per això és necessari utilitzar les línies metodològiques més adequades.

Les persones adultes, quan arriben al centre educatiu, disposen d'una gran quantitat d'informació i d'experiències sobre el món que les envolta. Constantment reben informació i valoracions sobre la vida en societat, a través dels mitjans de comunicació, dels seus líders socials i polítics, de la interacció amb els seus iguals. D'altra banda, al llarg de la seva pròpia trajectòria vital, les persones adultes experimenten els aspectes positius i negatius de la vida en societat, i coneixen el significat de diferents realitats. La persona adulta pot tenir mancances de destreses que li impedeixin el progrés en la consecució de determinats objectius acadèmics, però a la vegada té un bagatge vital, fruit de la seva experiència, que és la base en la qual pot integrar nous aprenentatges. Moltes vegades aprendre a l'edat adulta significa desaprendre, però no en un sentit negatiu, sinó des de la perspectiva de fer contínuament replantejaments dels coneixements a partir d'allò que es dona per suposat. L'educació de persones adultes ha de convertir-se en un espai on es pugui replantejar el coneixement, des del respecte i la tolerància, però des de perspectives científiques, sòlides i contrastades socialment.

Les característiques, les necessitats, els interessos i les motivacions de les persones adultes, a l'hora d'accedir a l'oferta educativa, són molt diferents. L'amplitud i diversitat de les situacions individuals, les diferències socioculturals, de condicions laborals, la qualitat de les experiències i expectatives acadèmiques i, fins i tot, el temps disponible per dedicar-se a les tasques educatives, provoquen una gran diversitat a les aules de les persones adultes.

És clar que quan una persona adulta arriba al centre té una motivació. A la vegada que, per diferents raons, ha patit una exclusió del sistema educatiu convencional en qualche moment de la seva vida, a la infància o a l'adolescència, o bé prové d'altres cultures i ha d'assimilar una nova cultura i uns nous costums.

Moltes vegades, el major impediment per fer front a nous aprenentatges és una falta de confiança en elles mateixes, en la seva capacitat per aprendre. Aquesta desconfiança, moltes vegades, és el resultat de la seva trajectòria vital on l'exclusió del món educatiu ha suposat un trauma, un missatge d'incapacitat. És evident que les metodologies d'aprenentatge per a persones adultes han de tenir en compte aquest element. Repetir el mateixos esquemes i models en els quals es va produir el fracàs i l'abandó escolar donarà lloc a la mateixa situació.

Si la motivació és clau en tot procés d'aprenentatge, a l'educació de les persones adultes adquireix una rellevància especial. Aquesta és imprescindible per evitar l'abandonament abans de completar el procés d'aprenentatge, d'aquí la importància de desenvolupar, en les persones adultes, capacitats i habilitats encaminades a la superació, amb èxit, de les dificultats amb les quals es poden trobar en el seu entorn personal, sociocultural i laboral, reforçant així la seva autoestima.

L'alumnat pot plantejar-se acadèmicament si desenvolupa estils i estratègies d'aprenentatge adequats. El caràcter irrepètible de la persona fa que cadascú tingui una forma pròpia d'aprendre, un potencial singular de desenvolupament, en la qual incideixen significativament les preferències personals.

L'àmbit social, dins de l'educació secundària per a persones adultes, és un marc privilegiat per a la posada en qüestió i discussió d'informacions, sabers, actituds, experiències i valors que la persona porta com a bagatge inseparable de la seva pròpia vida.

La metodologia utilitzada en els ensenyaments de l'àmbit social de l'educació secundària per a persones adultes ha de tenir com a horitzó el desenvolupament d'aprenentatges significatius en l'alumnat. Una de les característiques més rellevants dels aprenentatges significatius és la seva permanència, perquè estableix un elevat nombre de relacions entre el nou coneixement adquirit i l'estructura cognitiva de l'alumne. Aquesta, en el cas de la persona adulta, està molt ancorada en unes experiències més riques i complexes que les d'un adolescent. Això implica que, en les persones adultes, i molt especialment en l'àmbit social, existeixen més possibilitats d'establir relacions entre el nou coneixement i els esquemes mentals que elles posseeixen. Això és la clau metodològica per l'ensenyament en aquest àmbit.

Els enfocaments que globalitzen afavoreixen la motivació i la riquesa dels significats que conformen els esquemes cognitius. Aquesta concepció metodològica es basa en el principi que tota situació d'ensenyament-aprenentatge ha de partir d'una situació pròxima a la realitat, i que aquesta situació li ha de resultar interessant i li ha de crear la necessitat de plantejar qüestions i problemes als quals els ha de donar resposta. No obstant s'ha de tenir ben en compte que avui en dia, en aquest món globalitzat i amb la prevalença de les tecnologies i els mitjans de comunicació, el més allunyat moltes vegades és el més proper.

L'estudi dels continguts procedents de les ciències socials ha de ser integrador i globalitzat, ja que el seu objectiu bàsic és el coneixement de la realitat social.

L'estudi de la interacció de l'home amb el seu medi ha de tenir un enfocament ecogeogràfic, que consideri les múltiples variables -naturals i humanes- que conformen un espai.

L'estudi de la història permet a l'alumnat adult tenir una visió multicausal del procés històric, que condiona i determina el present. Al mateix temps, cal abordar l'estudi del nostre patrimoni cultural material i immaterial com un conjunt heretat i construït col·lectivament a través del temps i de l'espai. Per això, s'entrellacen els plans del patrimoni cultural, històric, artístic i ambiental, establint interaccions mútues.

Caldrà desenvolupar una metodologia que compari el més immediat amb el més llunyà, expressant així la importància que en el currículum s'ha de concedir a la geografia, a la història i a la cultura de les Illes Balears.

L'educació per a la ciutadania en persones adultes ha de transmetre i posar en pràctica valors que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la tolerància, la igualtat, el respecte i la justícia, i que ajudin a superar qualsevol mena de discriminació. D'aquesta manera contribuiran a la implicació de l'alumnat en la vida social, com a ciutadans i ciutadanes que posseeixen la informació precisa i que són conscients de les seves obligacions i responsabilitats.

Amb els continguts procedents de l'educació plàstica i visual, i de la música es desenvoluparan en l'alumnat les capacitats perceptives. I també han d'introduir les persones adultes en el coneixement de l'evolució històrica de l'art i de la música, sempre en relació amb el context històric en què es van desenvolupar.

La societat en què vivim es desenvolupa en un context multicultural. És necessari que l'educació de les persones adultes es contempli des d'una perspectiva intercultural, encara que sense renunciar a la identitat original de cada persona. Per tant, les línies metodològiques seran obertes a la participació i permetran obrir vies de relació entre persones que procedeixen d'entorns amb un patrimoni cultural diferent, afavorir la integració de la informació dins dels seus esquemes cognitius i promoure l'autoaprenentatge.

El coneixement social s'adquireix a partir de les fonts orals, textuals i materials, de la indagació i de la utilització i recerca de la informació. No s'ha d'oblidar, a l'hora d'introduir continguts metodològics, la importància de saber interpretar fonts de diversa tipologia, la comprensió de la multicausalitat i la intencionalitat en la interpretació dels processos, l'ús adequat de la informació i el maneig de la documentació.

El paper fonamental del professorat consisteix principalment a facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge més que a transmetre coneixements. La impli-

ció activa de les persones adultes en els processos de formació només és possible si se senten participants d'ells, és a dir, si estan implicades en tot el procés educatiu.

L'estudi de l'àmbit social ha d'adequar-se a un model que permeti anar del més simple i més concret al més abstracte i més complex. Aquesta seqüència implica:

- Partir de situacions reals, concretes i simples en què es presentin els conceptes i procediments que es pretenen ensenyar des de diferents punts de vista per aconseguir que l'alumnat entengui quin és l'objectiu d'aprenentatge i quina és la seva utilitat. Aquesta és l'etapa d'exploració.

- Plantejar situacions progressivament més abstractes començant per les més intuïtives i manipulades que facilitin la construcció del coneixement per part de l'alumnat. Aquesta és la fase d'introducció dels conceptes nous i d'estructuració entre allò que se sap i allò que s'aprèn; implica sistematització i estructuració lògica dels nous conceptes.

- Aplicar els nous conceptes apresos en activitats diverses per familiaritzar-se amb els nous continguts, reconèixer les possibilitats que ofereix i memoritzar de manera significativa els nous continguts apresos.

- Finalment, aplicació del concepte o procediment a situacions reals concretes, simples i complexes, per interpretar la realitat, analitzar-la i reconèixer la seva utilitat i funcionalitat. Aquesta és la fase última d'aplicació.

En la mateixa direcció cal introduir el treball dels continguts des de diferents enfocaments metodològics, entre els quals cal enumerar:

- El treball de recerca a partir d'un projecte.
- L'estudi de casos.
- Els treballs assistits.
- Les recerques obertes o guiades.
- La resolució de problemes.
- Les simulacions.

Aquestes línies metodològiques pretenen aconseguir que l'alumnat vagi assumint progressivament el control del seu procés d'aprenentatge assegurant que hom sap allò que es va a aprendre i allò que se li exigirà; és a dir, que serà capaç de regular i autoregular tot el procés d'ensenyament i aprenentatge.

Contribució de l'àmbit a l'adquisició de les competències bàsiques

L'àmbit social de l'educació per a persones adultes que condueix a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria, té com a objectiu el desenvolupament i l'adquisició de diverses competències bàsiques. El caràcter integrador d'aquest àmbit ajuda més fàcilment a l'adquisició de diverses competències.

La competència social i ciutadana

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social que es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir a la seva millora. En ella estan integrats coneixements diversos i habilitats complexes que permeten participar, prendre decisions, elegir com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions personals adoptades.

D'aquesta manera, una tasca important a realitzar des d'aquest àmbit consisteix a ajudar a l'alumnat en el seu procés d'integració crítica i constructiva en una societat de caràcter plural, amb un passat històric llarg i complex.

En aquest context, des d'aquest àmbit cal ajudar a formar ciutadans i ciutadanes que des de les seves pròpies identitats, sempre plurals, respectant les dels altres, siguin capaços de solucionar pacíficament els conflictes.

Treballant les habilitats socials, s'afavoreix el desenvolupament de la capacitat de posar-se al lloc de l'altre, és a dir, l'empatia. L'acostament a diferents realitats socials, actuals o històriques, o la valoració de les aportacions de diferents cultures que caracteritzen a una societat cada vegada més global i interactiva ajuda al desenvolupament de les habilitats de tipus social.

Mantenir una actitud activa i compromesa al davant de la realitat social, col·laborar en projectes socials, polítics, culturals, educatius i esportius, en activitats d'oci i temps lliure i cooperar en iniciatives solidàries, entre d'altres, suposa exercir el concepte de ciutadania que implica la competència social i ciutadana.

La competència en comunicació lingüística

L'àmbit contribueix al desenvolupament d'aquesta competència ja que dialogar, comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per establir vincles i relacions constructives amb els i les altres i amb l'entorn, i ajuda a acostar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura que es coneixen. La competència de comunicació lingüística suposa la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes, poden ser també instrument per a la igualtat, l'eliminació d'estereotips i expressions sexistes o ètniques.

Explicar, de manera planera i entenedora, els conceptes de les ciències socials és un repte important. No és suficient entendre, també cal planificar, organitzar, estructurar i transmetre, a través de diferents suports, les idees i els conceptes treballats. Per tant, cal aprendre i entendre l'estructura dels textos clàssics de les ciències socials i aprendre, també, a escriure'ls, desenvolupant i

aplicant les característiques bàsiques de la tipologia textual.

La competència en el tractament de la informació i competència digital

La contribució d'aquesta competència ve donada per la importància que té per la comprensió dels fenòmens socials i històrics comptar amb destreses relatives a l'obtenció i comprensió de la informació proporcionada per diverses fonts, la distinció entre els aspectes rellevants i els secundaris, la relació i comparació de fonts i l'anàlisi de la informació de manera crítica. Cal utilitzar les TIC de manera habitual per recollir informació, comunicar-se i entrar dins del món de la digitalització.

Actualment, l'accés a la informació és més fàcil que mai, però tractar-la de forma adequada i comprendre el seu abast i comprovar la seva validesa és el repte que tenim tots al davant. Ensenyar a buscar, entendre el que es busca, comprendre el que se troba, interpretar-ho i posar-ho, de nou, a l'abast de tothom són objectius fonamentals de tots els àmbits de l'educació secundària per a persones adultes, però el camp de les ciències socials esdevé especialment rellevant per la multiplicitat interpretativa, per la multitud de fonts, estudis i recerques i pel caràcter sovint simplistes que s'utilitzen per atribuir causes i conseqüències a fets d'una extraordinària complexitat.

La competència cultural i artística

La contribució a la competència cultural i artística es relaciona principalment amb la seva vessant de conèixer i valorar les manifestacions artístiques, en totes les seves expressions i entendre-les com un llenguatge universal que ens fa comprendre altres èpoques, cultures i les claus de la nostra societat.

Aquesta contribució s'ha de facilitar a partir d'una selecció d'obres d'art i música rellevants, bé sigui pel seu significat en la caracterització d'estils o artistes o per formar part del patrimoni cultural, dotant a l'alumnat de destreses d'observació i de comprensió d'aquells elements tècnics imprescindibles per a la seva anàlisi. Des d'aquest plantejament s'afavoreix l'apreciació de les obres d'art, s'adquireixen habilitats perceptives i de sensibilització, es desenvolupa la capacitat d'emocionar-s'hi, a més s'ajuda també a valorar el patrimoni cultural, a respectar-lo i a interessar-se per la seva conservació.

Les persones han de valorar les manifestacions artístiques que la humanitat ha realitzat al llarg de la història com a forma d'expressió, com a forma de comprensió, com a forma de transcendència i com a estratègia educativa per formar a cada nova generació. Per tant, hem d'aprendre a valorar l'art en genèric com a manifestació peculiar d'humanitat.

La competència per a l'autonomia i iniciativa personal

L'autonomia i iniciativa personal suposa analitzar, planificar i prendre decisions. A l'àmbit social es tracta de millorar la comprensió de l'organització i del funcionament social que permetrà una participació social més activa.

Formar persones compromeses, amb capacitat d'iniciativa i capaces d'incidir en el medi que els envolta, des de la cooperació i la solidaritat, des del respecte a la diversitat d'opinions, tarannàs i maneres de ser i de fer són objectius fonamentals als quals les ciències socials poden aportar els seus coneixements.

La competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Inclou la percepció directa o indirecta de l'espai en el qual es desenvolupa l'activitat humana i constitueix un dels principals eixos de treball de la geografia així com l'adquisició i ús d'habilitats que permeten el control i el domini del propi espai i l'obtenció de localització geogràfica. També suposa el coneixement de l'espai físic com el lloc on es desenvolupa l'activitat humana i per tant hem d'analitzar l'acció de l'ésser humà en la utilització de l'espai i dels seus recursos, fent-ne un ús responsable encaminat a la protecció del medi ambient.

La competència matemàtica

L'àmbit treballa la competència matemàtica en la mesura que incorpora al nostre àmbit operacions senzilles de magnituds, percentatges i proporcions, escales numèriques, gràfiques i formes geomètriques.

Són moltes les aplicacions matemàtiques que s'apliquen al camp de les ciències socials i són molts els continguts de caire interdisciplinari que comparteixen conceptes i procediments d'ambdues branques de coneixement. De fet, una gran majoria de conceptes de les ciències socials s'expressen i es fonamenten en conceptes matemàtics. Descriure aquestes relacions, comprendre les implicacions mútues i aplicar-les de manera contextualitzada són aspectes bàsics que permeten un tractament interdisciplinari molt profitós.

La competència per aprendre a aprendre

L'àmbit social al camp de l'ensenyament de les persones adultes s'ha de basar, molt freqüentment, en la utilització de metodologies i estratègies d'aprenentatge autònom, per això l'àmbit social afavoreix l'adquisició de la competència d'aprendre a aprendre. Aquesta competència suposa que s'han de desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom i permanent. Això implica, entre d'altres, el coneixement de les fonts de la informació, i la possibilitat d'accedir-hi.

En tots els camps científics, les ciències avancen a un ritme trepidant i, tots hem pogut comprovar, com allò que avui apreníem de poc ens servia al davant del canvi accelerat de les necessitats i dels coneixements. Fins i tot la història (en aparença aturada) reinterpretava contínuament els mateixos fets i els analitza des de noves perspectives, incorporant progressivament la complexitat. Per tant, potser sí caldrà saber alguns fets concrets i algunes dates però caldrà saber-los interpretar i actualitzar-los a la llum dels nous descobriments o de les noves

visions i perspectives científiques. Aprendre a aprendre és l'objectiu de tots els sistemes educatius des dels anys 70.

La concreció del treball de les competències bàsiques es visualitza en el disseny de les diferents unitats d'ensenyament i aprenentatge; els quatre mòduls que componen els dos nivells integren aspectes geogràfics i històrics alhora, en un intent de superar la clàssica estructura de les ciències socials; no es tracta de perdre de vista l'ordre cronològic, sinó de combinar adequadament els eixos espacials i temporals per oferir una imatge més global i complexa de la realitat.

També hem dissenyat unes unitats que plantegen problemes més globals i complexos i permeten el treball de les competències bàsiques en àmbits més propers; també les podríem anomenar unitats d'ensenyament i aprenentatge de síntesi, ja que analitzen un objecte d'estudi des de diferents perspectives i utilitzant mètodes i coneixements de diferents àrees científiques.

Els quatre mòduls presenten una estructura global que els fa més comprensibles i els dota de major rellevància:

- El primer mòdul, el medi físic i l'acció de l'home, pretén respondre a la pregunta on vivim i què fem al món.
- El segon mòdul, les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial. Pretén identificar i comprendre tot el que la humanitat ha fet i tot el que ha succeït al llarg de la història.
- El tercer mòdul, el món en què vivim en tota la seva diversitat i intenta projectar les bases de la convivència del futur. En aquest mòdul també s'incorpora l'estudi de les principals manifestacions artístiques i tecnològiques del món actual.
- El quart mòdul, analitza, per acabar, el medi polític: estats, democràcia i ciutadania. Pretén posar a l'abast de l'alumnat com ens organitzem per aconseguir els objectius i conviure el més pacíficament possible.

Objectius generals de l'àmbit

L'àmbit social tindrà com a finalitat el desenvolupament de les següents capacitats:

1. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales, els elements bàsics que caracteritzen el medi físic, les interrelacions que es donen entre aquests i les que els grups humans estableixen en la utilització de l'espai i dels seus recursos, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i ambiental.
2. Utilitzar de forma combinada conceptes, fets, teories i procediments propis de les ciències socials per a la ciutadania, per analitzar i comprendre problemes i resoldre situacions conflictives en les societats actuals.
3. Identificar-se com a membre de la condició humana en la seva dimensió individual i social, acceptant la pròpia identitat, les característiques i experiències personals, respectant les diferències amb els altres.
4. Desenvolupar les habilitats comunicatives i socials que permetin participar amb iniciativa pròpia en les activitats de grup i en la vida social en general, amb actitud solidària i tolerant, utilitzant el diàleg i la mediació per abordar els conflictes.
5. Reconèixer les situacions, passades i presents, de desigualtat dels drets entre diferents col·lectius, grups socials o entre l'home i la dona, valorant i respectant les diferències i la igualtat de drets entre ells.
6. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i els esdeveniments històrics rellevants de la història de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món per adquirir una perspectiva global de la humanitat amb un marc cronològic precís que facilita la comprensió de la diversitat de comunitats socials. Valorant aquesta diversitat com una oportunitat per a expressar actituds de respecte i tolerància vers els altres.
7. Identificar, explicar i valorar, en el temps i en l'espai, els fets econòmics, polítics, socials i culturals i la importància de les mentalitats al llarg de l'evolució de les diferents societats humanes, utilitzant aquest coneixement per entendre millor les característiques i els problemes actuals i la seva projecció de futur, així com el paper que homes i dones desenvolupen en elles.
8. Cercar, comprendre i relacionar informació amb els mètodes i les tècniques pròpies de l'àmbit social, per explicar les causes i conseqüències dels problemes del passat i el present, utilitzant, especialment, les fonts que proporcionen els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació.
9. Conèixer i valorar el patrimoni natural, històric, cultural, musical i artístic, a escala mundial, estatal i balear, amb la finalitat de respectar-lo, protegir-lo, gaudir-lo i donar-lo a conèixer.
10. Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques, així com els trets físics i humans de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.
11. Conèixer el funcionament de les societats democràtiques afavorint la presa de consciència dels seus valors bàsics així com dels drets i llibertats fonamentals de les persones.
12. Adquirir i emprar el vocabulari específic que aporta l'àmbit social perquè la seva incorporació al vocabulari habitual augmenti la precisió en l'ús

del llenguatge i millori la comunicació.

13. Participar en l'organització i realització d'activitats individuals i en grup, participar en debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fomentant el diàleg, la col·laboració i la participació.

Nivell 1

Mòdul 1. El medi físic i l'acció de l'home

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts relacionats amb l'estudi de l'espai geogràfic, tant des de la interacció dels seus elements físics com del resultat de la intervenció de l'home sobre el territori.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge, la primera centrada en la representació de la terra i en el conjunt dels seus elements físics com el relleu, el clima, les aigües, la vegetació, etc. La segona i la tercera unitats d'aprenentatge estudien els elements humans com la població, les activitats econòmiques, l'ocupació del territori i la configuració dels paisatges humanitzats que genera l'acció de l'home, amb referències espacials a l'àmbit autonòmic, estatal i mundial. La unitat d'aprenentatge quatre pretén transmetre a l'alumnat les conseqüències de l'explotació del medi físic pels éssers humans, en benefici propi, a través de múltiples activitats que suposen de vegades l'alteració, la degradació i la contaminació del nostre entorn. No obstant això, les persones també poden adoptar mesures adreçades a la protecció i conservació del medi, així com a la promoció d'un desenvolupament econòmic més sostenible.

Per poder desenvolupar els continguts del mòdul s'ha de prioritzar l'observació de paisatges naturals i humanitzats, l'anàlisi de l'evolució dels nuclis de població, la lectura i interpretació de mapes, la localització dels elements físics i humans, l'elaboració de mapes conceptuals i la interpretació de dades, gràfics, taules i textos que expressin conceptes demogràfics i econòmics i que ens ajudin a entendre millor la realitat del món en què vivim.

Objectius

1. Identificar, localitzar i analitzar els elements bàsics que caracteritzen els medis físics del món, de l'Estat espanyol i les Illes Balears i les interaccions que es donen entre aquests.
2. Comprendre el territori com a resultat de la intervenció de l'ésser humà, analitzant les relacions entre els factors físics i humans, valorant les conseqüències de tipus econòmic, social, polític i ambiental i proposant mesures per reduir les perjudicials.
3. Conèixer i valorar els mecanismes que regeixen els comportaments demogràfics per entendre l'evolució i la distribució de la població i les seves conseqüències.
4. Entendre l'evolució de les ciutats en el temps com un reflex de la cultura i de la vida quotidiana al llarg de les diferents èpoques històriques. Analitzar les diferències entre les àrees urbanes i les rurals, establir les relacions que mantenen.
5. Entendre les activitats econòmiques i identificar les característiques dels paisatges agraris, industrials i de serveis procurant un desenvolupament més sostenible.
6. Cercar i seleccionar informació per comprendre l'espai geogràfic utilitzant diverses fonts: orals, escrites, cartogràfiques i aquelles que ens proporcionen les tecnologies de la informació i la comunicació. Realitzar treballs senzills amb la informació obtinguda i utilitzant el vocabulari adequat.
7. Utilitzar representacions cartogràfiques, imatges i la informació apareguda als mitjans de comunicació per explicar i entendre els fets geogràfics i els problemes de les societats actuals relacionats amb l'espai geogràfic, especialment el de les Illes Balears.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. El medi físic i els seus elements

- Estudi de com és la Terra i com es representa mitjançant l'anàlisi i la interpretació de diferents tipus de mapes. Representació i localització en mapes dels elements físics que conformen el medi com continents, oceans, mars, rius i unitats de relleu de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.
- Identificació i comprensió, mitjançant lectures i mapes conceptuals, dels paisatges naturals i de les interaccions que mantenen els seus components com clima, relleu, aigua, vegetació, fauna, etc.
- Coneixement dels grans medis naturals de l'arxipèlag Balear, de la península Ibèrica i del món.
- Reflexió i debat sobre quins són els medis naturals més favorables i més desfavorables per a la vida de les persones.
- Descripció de paisatges i identificació dels seus elements constitu-

tius fonamentals.

Unitat d'aprenentatge 2. La població

- Estudi dels conceptes demogràfics bàsics com natalitat, mortalitat, esperança de vida, creixement de la població fent especial referència a les causes i conseqüències dels moviments migratoris.
- Anàlisi mitjançant gràfics, piràmides, textos i mapes de l'evolució històrica, la distribució i la caracterització de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.
- Comparació entre el poblament rural i l'urbà identificant els seus paisatges i distingint els elements que els conformen atenent a la seva evolució al llarg del temps.
- Valoració de la importància actual de les ciutats i de la necessitat de planificar el seu creixement. Analitzar l'estructura urbana: casc antic, eixample, perifèria, barris de barraques, guetos, polígon industrial, etc. i també l'atracció que la ciutat exerceix sobre la seva àrea d'influència.
- Debatre els principals problemes que afecten les ciutats com l'especulació del sòl, els problemes de trànsit, la contaminació acústica, els residus, els barris marginals, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. L'activitat econòmica

- Anàlisi de l'activitat econòmica de la població com el resultat de la interacció entre les necessitats humanes i els recursos naturals.
- Estudi dels principals focus mundials, europeus i espanyols i de la importància del desenvolupament tecnològic en l'economia.
- Identificació dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari i comprensió de les activitats econòmiques de cada un, de la seva situació actual i dels principals problemes i necessitats.
- Localització a l'espai de les activitats agràries, ramaderes, pesqueres, mineres, energètiques, industrials i de serveis a nivell autonòmic, estatal i mundial. Observació dels paisatges que generen (agraris, industrials, urbans) i dels impactes ambientals i territorials que poden ocasionar.
- Discussió a partir dels mitjans de comunicació de temes relacionats en l'economia en general i la balear en particular posant damunt la taula els temes d'actualitat.

Unitat d'aprenentatge 4. Els reptes ambientals

- Anàlisi de les intervencions de l'ésser humà sobre el medi físic, avaluant el perill que suposa determinats models de creixement econòmic.
- Comprensió dels conceptes d'explosió demogràfica, l'esgotament dels recursos, desforestació, pèrdua de la biodiversitat, contaminació, canvi climàtic, sostenibilitat, etc.
- Coneixement de les fonts d'energia alternatives i les accions beneficioses per al planeta.
- Valoració de les polítiques i accions encaminades a la protecció i al manteniment dels paisatges naturals i la seva biodiversitat.
- Reflexió i discussió a partir de les nostres vivències i dels mitjans de comunicació sobre els riscos naturals i els problemes mediambientals que suposa l'explotació de recursos naturals.

Criteris d'avaluació

1. Localitzar en un mapa llocs, espais i elements bàsics que configuren el medi físic de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món (oceans, mars, continents, unitats de relleu i rius) i identificar els trets físics més destacats. Explicar amb exemples els impactes que l'acció humana té sobre el medi, analitzant-ne les causes i conseqüències i proposant mesures per a reduir-los.
Amb aquest criteri es vol avaluar si l'alumnat adult coneix i localitza en l'espai l'Estat espanyol, d'Europa i del món, si és capaç de caracteritzar-los i d'explicar els riscos i els impactes que l'acció humana té sobre el medi proposant mesures i conductes per limitar-los.
2. Descriure els factors que condicionen els comportaments demogràfics, l'evolució i la situació actual de la població utilitzant el vocabulari adequat. Entendre els moviments migratoris com un fenomen social. Interpretar piràmides de població i elaborar gràfics senzills. Conèixer i analitzar els factors de la distribució de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.
Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat coneix i explica amb un vocabulari adequat les tendències demogràfiques actuals, les seves causes i conseqüències, analitzant-ne la situació actual a les Illes Balears, a Espanya i al món.
3. Comparar i diferenciar els espais urbans i els rurals, explicar els seus elements, descriure les seves funcions i les relacions que s'estableixen entre els espais urbans i els rurals. Valorar els avantatges i inconvenients de cada un, fent referència a exemples concrets i propers.

Es tracta de comprovar si saben caracteritzar els espais rurals i urbans, establint les relacions desiguals que es produeixen entre ells i destacant els desequilibris territorials i les mesures per compensar-los.

4. Descriure les principals activitats derivades dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari. Saber-ne interpretar els seus paisatges. Localitzar-ne alguns exemples representatius i analitzar les problemàtiques de cada sector.

Amb aquest criteri s'intenta saber si l'alumnat sap extreure i comprendre la importància de l'activitat econòmica i les diferències entre els sectors per tal de veure com afecten al seu entorn i a la seva població.

5. Entendre els canvis bàsics produïts en el sistema econòmic mundial a causa dels avanços tecnològics, identificar els focus mundials i els problemes de l'economia actual.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumne adult reconeix a un nivell bàsic les tendències econòmiques actuals així com els seus problemes, tant a escala autonòmica, estatal com internacional.

6. Conèixer, identificar i valorar els aspectes geogràfics de l'entorn com a resultat de les interaccions entre el medi natural i l'activitat humana. Distingir els principals recursos naturals i la seva distribució al món. Comprendre les diferències entre els diferents paisatges producte de l'activitat econòmica de l'home. Percebre i descriure els efectes ambientals de les activitats humanes, particularment a les Illes Balears i a l'Estat espanyol.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumne sap identificar les interaccions entre l'home i el medi i si ha pres consciència de la necessitat d'un aprofitament racional i sostenible dels recursos, així com de la necessitat de dur a terme polítiques i comportaments correctors.

7. Realitzar de manera individual i en grup, amb l'ajuda del professor o professora, un treball senzill sobre algun fet o tema en què s'utilitzin fonts diverses (observació, premsa, bibliografia, pàgines web, etc), seleccionin la informació i la transmetin de forma organitzada i amb el vocabulari adequat. Interpretar i elaborar diferents activitats com mapes, climogrames, croquis, gràfics, piràmides de població, taules estadístiques.

Amb aquest criteri es pretén valorar si l'alumnat és capaç de planificar i realitzar diferents tasques i treballs, de forma autònoma, seleccionant la informació, organitzant-la i presentant les conclusions correctament. A la vegada es permet comprovar si l'alumnat assumeix amb responsabilitat les seves tasques individuals o de grup.

8. Aplicar els coneixements bàsics adquirits per identificar les tasques i les activitats humanes més respectuoses amb el medi ambient en els àmbits més quotidians de la vida amb l'objectiu de construir un futur més sostenible.

Aquest criteri pretén valorar si els coneixements adquirits tenen alguna repercussió pràctica en la vida quotidiana i aprenen a valorar les aportacions de la ciència per viure de manera respectuosa amb el medi.

Mòdul 2. Les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial

Introducció

Aquest mòdul s'organitza entorn dels continguts propis de l'evolució de les societats, des de l'aparició del gènere humà fins a finals del segle XVIII. Encara que l'estudi es basa en la història i el seu esdevenir, a l'anàlisi de cada unitat conflueixen mètodes i conceptes de diferents ciències socials (antropologia, filosofia, economia, història de l'art, etc.)

L'enfocament és l'anàlisi de les estructures històriques que parteixen d'un marc geogràfic per estudiar els elements econòmics que determinen els sistemes socials, ideològics i culturals que sostenen les diferents formes d'organització política.

El mòdul s'estructura en quatre unitats d'aprenentatge que s'organitzen a l'entorn de les diferents èpoques històriques. És a dir, la prehistòria, les principals contribucions de les civilitzacions clàssiques, la societat medieval i el món modern.

La metodologia ha de consistir en la recerca d'informació en diverses fonts, en l'anàlisi, comparació i interpretació de la informació obtinguda. En la localització a l'espai i en el temps dels períodes i esdeveniments històrics, mitjançant procediments diversos, inclosa la representació gràfica de seqüències temporals. I en la valoració dels vestigis del passat, i el patrimoni existent a l'entorn de l'alumnat.

Objectius

1. Obtenir informació de fonts diverses, incloses les TIC, iconogràfiques, arqueològiques, escrites, etc., analitzar-la, comentar-la i elaborar treballs escrits amb la informació obtinguda.
2. Localitzar en el temps i en l'espai, i saber representar gràficament, els períodes, cultures, civilitzacions i esdeveniments històrics del món des de l'origen de la humanitat fins al segle XVIII.

3. Conèixer les característiques estructurals de cada període històric establint relacions entre economia, societat, política, ideologia i manifestacions culturals entenent les relacions entre aquests elements.

4. Identificar les causes i conseqüències dels fets històrics i dels processos d'evolució i canvi, relacionant-los amb els factors que els van originar. Comprendre les nocions de simultaneïtat i evolució històrica.

5. Reconèixer els elements bàsics que caracteritzen els estils plàstics i musicals de les èpoques estudiades i valorar la pervivència del patrimoni artístic a les Illes Balears.

6. Adquirir i ampliar el vocabulari específic que aporten les ciències socials, per tal de millorar la claredat en l'exposició oral i escrita.

7. Valorar críticament les interpretacions subjectives que, a vegades, es donen de la història i interessar-se per explicacions més objectives sobre ella.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria

- Estudi del temps històric, periodització i cronologia mitjançant la utilització d'eixos cronològics, tenint en compte les diferents cultures.

- Reflexió sobre la durada de les diferents etapes històriques, prenent consciència de la brevetat de la presència del gènere humà en el planeta i les grans transformacions que ha provocat en el medi.

- Comprensió del procés d'hominització mitjançant l'estudi de l'evolució de l'ésser humà, analitzant les diferents etapes d'hominització i les teories explicatives.

- Comparació a partir de mapes conceptuals de les diferents estructures de les societats depredadores i productores. Analitzant les interaccions dels grups i el medi, i comprenent les relacions entre economia, societat e ideologia. Distingint les característiques artístiques de cada període.

- Coneixement i valoració de la prehistòria balear i les diferents cultures de les illes en aquest període mitjançant els recursos didàctics a l'abast.

Unitat d'aprenentatge 2. Cultures antigues i el seu llegat

- Situació espacial i temporal de les cultures antigues d'Egipte, Grècia i Roma, utilitzant mapes històrics i eixos cronològics.

- Identificació dels trets més rellevants que caracteritzen les cultures de l'edat antiga: Egipte, Grècia i Roma i les seves aportacions a l'evolució de la humanitat.

- Coneixement dels termes i vocabulari específic relatiu a elements econòmics, socials, polítics i artístics de cada una d'aquestes cultures.

- Valoració de les obres artístiques i culturals d'aquestes civilitzacions, a partir de l'estudi d'obres arquitectòniques, pictòriques i escultòriques.

- Reconeixement de les aportacions i avenços realitzats per aquestes civilitzacions i valoració del llegat clàssic, especialment a les nostres Illes i a la península Ibèrica, com a base que fonamenta les formes de vida i convivència actuals.

Unitat d'aprenentatge 3. Les societats medievals

- Distinció dels tres models de civilització i trets característics de cada un d'ells: bizantí, Islam, i la cristiandat occidental a l'edat mitjana. Situant-les espacialment i cronològicament mitjançant eixos cronològics i mapes històrics.

- Comprensió de la societat, l'art i la cultura a l'edat mitjana com el reflex del món rural i el ressorgiment de la ciutat a la baixa edat mitjana, diferenciant les característiques generals del romànic i el gòtic com expressió de cada un d'aquests models culturals.

- Anàlisi de les diferents cultures i regnes de les Illes Balears i de la península Ibèrica en aquest període, fent menció espacial al Regne de Mallorca.

- Valoració de la convivència de les diferents cultures durant aquest període històric exemplificant-lo com un model de rebuig a la xenofòbia i la intolerància.

- Coneixement de les diferents obres artístiques presents a les Illes, valoració i goig del patrimoni artístic i musical medieval.

Unitat d'aprenentatge 4. El món modern

- Identificació dels canvis de mentalitat que caracteritzen la modernitat: la nova imatge del món, avaluant-ne les conseqüències polítiques, socials, econòmiques i culturals.

- Anàlisi de les característiques de l'art del Renaixement mitjançant l'estudi d'alguns exemples. Comprensió del Renaixement com un fenomen cultural.

- Coneixement de les característiques polítiques, econòmiques, socials i artístiques a l'antic règim, a través de l'estudi de l'absolutisme monàrquic i de

l'art i la música barroca com expressió del poder polític i religiós d'aquesta època.

- Identificació del moviment il·lustrat com element de rebuig i dissolució del model de l'antic règim.

- Prendre consciència dels grans canvis efectuats en la història de la humanitat a partir del segle XV, reconeixent i valorant l'aportació d'alguns grans personatges de l'art, la ciència i la política d'aquest període.

Criteris d'avaluació

1. Entendre la periodització històrica i comprendre les característiques de les diferents etapes.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat, utilitzant un vocabulari adient, sap diferenciar cada època històrica i reconèixer els factors de canvi.

2. Reconèixer les interaccions que es produeixen entre els grups humans paleolítics i neolítics i el medi natural, els avenços i èxits tècnics que van afavorir el creixent domini del medi, analitzant i obtenint conclusions sobre la importància de les noves tecnologies agràries, ramaderes i constructives per al desenvolupament humà.

Aquest criteri pretén avaluar si l'alumnat és capaç d'identificar els elements bàsics que van conformar les societats depredadores i els canvis que va suposar la revolució neolítica, considerant les conseqüències que aquesta va tenir per a l'evolució de la humanitat. Es valorarà el coneixement i la interpretació de les manifestacions artístiques de la prehistòria europea i balear.

3. Situar espacialment i temporalment les grans civilitzacions de l'edat antiga, utilitzant mapes històrics; reconèixer i valorar les aportacions i avenços realitzats per les civilitzacions grega i romana com bases que fonamenten les formes de vida i convivència actuals.

Amb aquest criteri es desitja valorar si l'alumnat és capaç de situar espacialment i temporalment les cultures antigues. Igualment, si reconeix les principals aportacions materials i culturals clàssiques i la seva contribució a la civilització occidental i la seva pervivència al patrimoni balear.

4. Identificar i caracteritzar els trets econòmics, socials, polítics i culturals de l'època medieval, situant en el temps i a l'espai les diferents cultures que van coexistir i el seu llegat artístic.

Es tracta d'avaluar si l'alumnat reconeix els elements bàsics que caracteritzen aquesta època i les seves característiques fonamentals, reconeix la seva contribució cultural i artística a partir de l'estudi d'algunes obres de l'art, amb especial referència a les obres del patrimoni de les Illes.

5. Identificar els canvis que a l'edat moderna condueixen a l'enfortiment de l'autoritat monàrquica fins a l'aparició de l'absolutisme, així com els estils artístics i musicals de l'època renaixentista i barroca.

Es vol comprovar si s'identifiquen les diferents etapes de l'edat moderna, el concepte de modernitat, i els trets bàsics dels estils renaixentista i barroca.

6. Explicar els trets bàsics econòmics, socials i polítics de l'antic règim, la importància de la ideologia de la Il·lustració com a factor desencadenant de la crisi i descomposició d'aquest model sociopolític.

Aquest criteri intenta comprovar si es reconeixen els canvis produïts al segle XVIII, descrivint el caràcter centralitzador i reformista del despotisme il·lustrat a Espanya.

7. Reconèixer i valorar les empremtes del passat històric en les manifestacions artístiques presents a les Illes Balears com a elements constitutius de la nostra identitat individual i col·lectiva.

Aquest criteri cerca comprovar que l'alumnat reconeix i identifica obres de l'arquitectura i les diferents arts plàstiques present al nostre entorn.

8. Cercar i seleccionar informació en diferents fonts, incloses les TIC, per realitzar treballs individuals i en grup sobre alguns personatges o fet de les èpoques estudiades, indagant els seus antecedents històrics, analitzant les causes i preveient possibles desenllaços.

Aquest criteri cerca comprovar que l'alumnat té iniciativa per planificar el treball, accedir amb certa autonomia a diverses fonts d'informació, analitzar-la i organitzar-la i presentar les conclusions de manera clara, amb coherència en l'exposició de les idees, utilitzant precisió lèxica, correcció en la sintaxi i claredat en l'expressió.

Nivell 2

Mòdul 1: el món en què vivim

Introducció

Aquest mòdul es dedica a l'estudi de tots els factors que configuren el món actual, partint dels canvis esdevinguts en el s. XIX.

Es conformen quatre unitats d'aprenentatge:

La primera unitat d'aprenentatge fa referència al segle XIX, s'integren els continguts relatius a l'evolució històrica de la societat occidental des de finals del segle XVIII fins a començaments del segle XX. En aquesta s'aborden, per

tant, les grans transformacions econòmiques, socials, polítiques, ideològiques i artístiques que conformen l'edat contemporània. Es valora el paper de les dones i homes anònims en la lluita contra la desigualtat i a favor de la llibertat; la democràcia i el benestar econòmic de les nostres societats com a fruit de l'esforç de les generacions passades.

La segona unitat d'aprenentatge: el segle XX. Un món en conflicte. Un món dividit aborda l'estudi dels grans conflictes bèl·lics del passat segle cercant elements de multicausalitat històrica. D'aquesta forma s'analitzen les dues guerres mundials i la divisió del món en dos blocs durant la guerra freda. A partir de l'anàlisi de les causes i conseqüències dels dos grans conflictes s'aborda l'estudi del desenvolupament del capitalisme, l'imperialisme, el sorgiment del comunisme, la crisi del 29, l'aparició dels feixismes, la consolidació del model soviètic, la descolonització i el subdesenvolupament.

La tercera unitat d'aprenentatge: el començament del tercer mil·lenni. Globalització i canvi. Diversitat enfront desigualtat tracta de comprendre els trets característics de la societat del nostre temps a partir d'un enfocament metodològic que analitza diferents aspectes econòmics socials i culturals dins el marc d'un món globalitzat.

La quarta unitat d'aprenentatge: noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps, estableix relacions entre els aspectes culturals i científics de la nostra època. L'estudi de les manifestacions artístiques ha de suposar un element de desenvolupament de la competència artística i cultural i a la vegada el domini de la interpretació i la comprensió de les claus ideològiques i econòmiques del món actual.

Els temes abordats en aquest mòdul estan molt a prop de l'experiència personal de l'alumnat que, de vegades, ja té prou informació d'aquests temes. Per això, es tracta d'establir interrelacions entre els fets de la nostra societat, valorant els aspectes més significatius i rebutjant actituds simplistes. El procés d'aprenentatge consisteix en l'organització de la informació i els coneixements que ja es tenen a partir dels mitjans de comunicació, les TIC i la seva experiència personal, per tal d'interpretar adequadament la situació actual del món i de la nostra societat.

La presa de consciència dels problemes existents en l'actualitat hauria de conduir a assumir la responsabilitat personal i col·lectiva de participar en activitats que persegueixen la millora de les situacions de desigualtat i desequilibris socials.

Cal insistir especialment en la identificació de la multiplicitat causal dels esdeveniments històrics, en la diferenciació de causes i conseqüències, en l'explicació de les mateixes causes, en la recerca d'informació en diverses fonts, i en l'anàlisi, interpretació i comentari de la informació obtinguda.

Objectius

1. Obtenir informació de fonts diverses: iconogràfiques, escrites, proporcionades per les TIC, mitjans de comunicació, etc., analitzar-la, comentar-la i elaborar treballs amb la informació obtinguda.
2. Localitzar en el temps i a l'espai els esdeveniments històrics. Comprendre les nocions de simultaneïtat i evolució històrica. Realitzar gràfiques de seqüències temporals.
3. Conèixer i identificar les causes i conseqüències dels fets històrics i les seves relacions amb els moviments culturals. Comprendre la multiplicitat causal.
4. Comprendre els llenguatges artístics i desenvolupar la capacitat d'admiració i goig davant les manifestacions artístiques i musicals.
5. Valorar críticament les interpretacions subjectives que, a vegades, es donen de la història i interessar-se per explicacions objectives.
6. Comprendre i valorar el paper de dones i homes anònims, reconeixent-los el protagonisme històric que els correspon en la lluita contra la desigualtat i la falta de llibertat.
7. Prendre consciència de la complexitat del món actual, de la rapidesa dels canvis en la nostra època, assolint actituds flexibles que afavoreixin l'adaptació al món actual i la vegada proporcionin consciència dels greus problemes existents en l'actualitat i de la responsabilitat col·lectiva en la promoció de la seva resolució.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Les bases del món contemporani: el segle XIX un segle de revolucions

- Anàlisi i comprensió de les grans transformacions al segle XIX establint relacions entre els diferents elements de les estructures contemporànies.
- Identificació dels canvis polítics a partir de l'estudi de les revolucions dels Estats Units d'Amèrica i la Revolució Francesa, diferenciant els trets característics del model liberal, que sorgeix en elles. Anàlisi i estudi dels orígens del pensament nacionalista a Europa.
- Comprensió dels canvis econòmics i l'evolució del sistema capita-

lista, incloent d'imperialisme, produïts des de la revolució industrial al s. XVIII fins ara.

- Anàlisi de les causes de l'aparició de la nova societat industrial i de la ideologia obrera, tenint en compte el paper dels homes i de les dones anònims en la conquesta del sufragi universal i els drets socials.
- Identificació dels trets característics del model liberal burgès i les transformacions econòmiques i socials produïdes per la revolució industrial a les Illes Balears i a Espanya durant el segle XIX.
- Relació entre societat i cultura. Identificació, mitjançant l'anàlisi d'alguns exemples d'obres d'autors plàstics i musicals del segle XIX de la importància de les transformacions tecnològiques del segle i comprensió de la relació art i societat. Sensibilització, admiració i goig per la creació artística.

Unitat d'aprenentatge 2. El segle XX: un món en conflicte, un món dividit

- Anàlisi de les causes i conseqüències dels grans conflictes bèl·lics a la primera meitat del segle XX.
- Identificació dels elements que intervenen en el desenvolupament de la Revolució Soviètica. Reflexió sobre la crisi dels sistemes democràtics i l'aparició dels feixismes. Interrelació entre els models ideològics i el desenvolupament del capitalisme, crisi del 29, que condueixen a la segona Guerra Mundial.
- Anàlisi i comprensió dels factors que configuren el món bipolar, blocs de poder (capitalisme i comunisme) en la segona meitat del segle XX i els diferents conflictes que es desenvolupen en aquests anys, com a conseqüència dels esdeveniments produïts a la primera meitat del segle.
- Comprensió de l'evolució històrica de les Illes Balears i de l'Estat espanyol durant aquesta època i la seva relació amb Europa i la resta del món.
- Identificació de la multiplicitat causal històrica per la comprensió dels fets polítics, socials i econòmics de l'actualitat, partint de l'anàlisi de documents preuenients dels mitjans de comunicació i de les TIC.
- Capacitat per raonar, discutir i prendre consciència de la responsabilitat col·lectiva en l'esdevenir històric i la participació de tots per solucionar els conflictes del món actual i la nostra comunitat.

Unitat d'aprenentatge 3. El començament del tercer mil·lenni: globalització i canvi. Diversitat o desigualtat

- Comprensió del nou ordre internacional sorgit a partir de la fi del món bipolar amb la caiguda del bloc comunista i l'hegemonia mundial dels Estats Units i les conseqüències de la seva política exterior.
- Aparició del fenomen de la globalització, identificació de les seves característiques. Comparació, des d'una perspectiva antropològica, de les diferents formes econòmiques i socials en àrees desenvolupades i subdesenvolupades del planeta, establint les seves causes i conseqüències en relació a l'herència dels imperis colonials.
- Conèixer les polítiques de desenvolupament dutes a terme pels organismes governamentals i no governamentals, i des d'una postura crítica, comprendre la importància de la ideologia i els valors en la relació creixement demogràfic-desenvolupament.
- Anàlisi del concepte de globalització i la seva relació amb els mitjans de comunicació de masses. Reflexió sobre el sorgiment d'ideologies i moviments fonamentalistes, com a resposta als intents d'uniformitat cultural dins la incoherència d'una realitat mundial desigual.
- Valoració de la diversitat cultural del món, d'Espanya i molt especialment de les nostres Illes, comprenent l'enriquiment que això suposa i rebutjant la discriminació per raó de sexe, religió, llengua, o qualsevol altre condició.

Unitat d'aprenentatge 4. Noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps

- Anàlisi de les revolucions científiques i tècniques del segle XX i les seves repercussions en la vida quotidiana al inici del tercer mil·lenni.
- Identificació dels trets característics de les diferents manifestacions de l'art contemporani i la seva relació amb les sistemes econòmics i ideològics del nostre temps.
- Anàlisi i interpretació d'obres significatives de les arts visuals, relacionat els conceptes de llibertat de creació i mercat. Esbrinar les interrelacions entre tecnologia i art.
- Reflexió sobre la importància i influència de la imatge i la música en la vida quotidiana, avaluant la informació que es rep basant-se en una comprensió estètica que permeti arribar a conclusions crítiques, comprenent les relacions entre productes artístics i societat de consum.
- Identificació, reconeixement i valoració d'obres artístiques del nostre entorn. Apreciant i gaudint del nostre patrimoni cultural i artístic, contribuint a la seva defensa, conservació i desenvolupament. Valoració de la capacitat cre-

ativa de l'ésser humà.

Críteris d'avaluació

1. Identificar i analitzar, utilitzant el vocabulari i els conceptes apropiats, les idees bàsiques dels grans moviments ideològics i dels processos revolucionaris de finals del segle XVIII i del XIX.

Amb aquest criteri es pretén valorar el coneixement per part de l'alumnat dels principals moviments -liberalisme, nacionalisme, socialisme, anarquisme i sufragisme- d'aquest període històric.

2. Caracteritzar i valorar les transformacions econòmiques i socials que es produeixen com a conseqüència de la revolució industrial, el desenvolupament del sistema capitalista i les seves relacions amb el fenomen de l'imperialisme.

Aquest criteri intenta avaluar si es reconeixen els canvis que aquesta revolució va introduir en la producció, així com les transformacions socials que van provocar l'aparició de nous grups socials, amb profundes diferències de classe i de gènere.

3. Caracteritzar i situar cronològicament i geogràficament les grans transformacions i conflictes mundials que van tenir lloc a la primera meitat del segle XX. Comprendre i identificar els principals esdeveniments i processos i les seves interaccions en el panorama internacional d'aquesta època (Imperialisme, la Revolució Russa, les guerres mundials, la depressió de 1929 i l'auge dels feixismes i la segona Guerra Mundial), contraposant els trets bàsics dels totalitarismes amb els dels règims democràtics.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat adult identifica i analitza les causes i les conseqüències dels grans conflictes mundials de la primera meitat segle XX i de la Revolució Russa. Si comprèn el model polític, econòmic i social soviètic, comparant-lo amb el model del liberalisme democràtic. Igualment si comprèn les causes de la crisi de 1929 i el caràcter cíclic del capitalisme. Es tractarà d'avaluar també si comprèn i analitza les causes de l'auge dels feixismes i les seves conseqüències immediates (Segona Guerra Mundial).

4. Analitzar els canvis esdevinguts en el món des de la segona meitat del segle XX (naixement dels grans blocs de poder polític i models socioeconòmics enfrontats), i identificar les tensions resultants de la seva existència. Igualment, analitzar les causes i les conseqüències dels processos de descolonització, identificant les característiques de l'anomenat tercer món i les seves reivindicacions. Identificar els esdeveniments que van conduir a la desaparició de l'URSS i a la creació d'un nou ordre mundial.

Es tracta de comprovar que l'alumnat adult és capaç d'analitzar i comprendre la divisió del món en blocs de poder polític en la segona meitat del segle XX, amb models socioeconòmics enfrontats i les tensions resultants. Igualment, es tracta de valorar si l'alumnat coneix les causes i les conseqüències dels processos de descolonització i el naixement d'un nou ordre mundial, amb la finalitat de comprendre millor la realitat present.

5. Identificar i caracteritzar les diferents etapes de l'evolució econòmica, social i política, d'Espanya i de les Illes Balears al segle XIX i XX.

Amb aquest criteri es tracta d'avaluar si l'alumnat adult reconeix els factors econòmics, socials polítics i ideològics que conformen la història de les Illes Balears i d'Espanya als segles XIX i XX. Es valorarà, especialment, si s'analitzen adequadament les causes i les conseqüències de la Guerra Civil, l'evolució del règim franquista, la transició i el període democràtic.

6. Reconèixer el processos econòmics, polítics, socials i culturals que contribueixen a la formació d'un nou ordre global, admetent l'existència d'una xarxa de relacions de dependència entre països centre i països perifèria que provoca majors diferències entre el grau de desenvolupament dels diferents països.

Es tracta de veure si l'alumne sap entendre els grans desequilibris de riquesa entre els diferents països del món actual, analitzar les seves causes i conseqüències i fomentar polítiques i actuacions de solidaritat per ajudar a superar les desigualtats.

7. Comprendre i reconèixer els trets característics de la cultura contemporània, la importància de la revolució científica, tecnològica i artística. Entendre els conceptes de cultura de masses i societat de consum i la seva repercussió dins la vida quotidiana.

Amb aquest criteri es pretén que l'alumnat adult sigui capaç d'analitzar i interpretar els trets característics de la revolució científica i tècnica del segle XX, que conegui les característiques bàsiques de l'art contemporani i les seves relacions amb la societat de consum i la cultura de masses.

8. Buscar i seleccionar informació en diferents fonts, incloses les TIC, per trobar i comunicar informació que respongui a qüestions relacionades amb les grans transformacions que van tenir lloc a l'edat contemporània, de manera individual o en petits grups.

Amb aquest criteri es valora l'adquisició per part de l'alumnat adult de la competència digital i del tractament d'informació, aplicada a la comprensió dels factors causals que expliquen els anteriors canvis. Es comprovarà si té iniciativa per planificar el treball, accedir amb certa autonomia a diverses fonts d'informació, analitzar i organitzar aquesta i presentar les conclusions de manera

clara, amb coherència en l'exposició de les idees, utilitzant precisió lèxica, correcció en la sintaxi i claredat en l'expressió. Es valorarà la capacitat de l'alumnat per abordar l'estudi de la situació del món que viu, buscant els antecedents i causes que l'originen, i aplicant els seus coneixements per preveure, des de la lògica, les seves possibles conseqüències.

Mòdul 2. El medi polític: estats, democràcia i ciutadania

Introducció

Aquest mòdul estudia l'organització política de l'espai geogràfic des dels grans àmbits geopolítics mundials fins a l'àmbit estatal i autonòmic. Integra les formes d'organització del passat, del present i les perspectives de futur; i els drets i deures del ciutadans.

El mòdul està organitzat en quatre unitats d'aprenentatge.

La primera tracta l'organització política al llarg del temps, per tal de comprendre l'origen de l'estat modern i comparar-lo amb altres formes d'organització polítiques.

La segona analitza l'Estat com eix vertebrador del seu territori, les seves funcions i institucions, les diferents formes de govern i, en especial, les democràtiques. També té present que l'Estat no és una entitat aïllada sinó que manté relacions amb altres estats a través de diferents acords, convenis i tractats donant lloc a diferents organitzacions internacionals. Analitza en concret el cas de l'Estat espanyol, aprofundint amb les seves institucions i la seva constitució, per acabar estudiant la seva organització territorial.

A la tercera unitat d'aprenentatge es posen de manifest les transformacions produïdes dins els estats i dins les seves societats per tal d'entendre les relacions que mantenen i com aborden els conflictes actuals.

Finalment la quarta unitat d'aprenentatge ens serveix per tractar els drets i els deures dels ciutadans i ciutadanes que són la base de la convivència democràtica, valorant per damunt de tot la participació com a ciutadans compromesos amb el diàleg i la tolerància.

La metodologia utilitzada per facilitar els continguts d'aquest mòdul s'ha de centrar en la participació, l'empatia, el diàleg i en l'anàlisi dels conflictes i en la recerca de solucions. Així mateix, s'ha de donar prioritat a la comprensió de les societats democràtiques, a la importància de la constitució i a la participació ciutadana. Per tot això, serà imprescindible una metodologia participativa basada en el diàleg, en l'anàlisi de situacions i casos reals, amb la lectura de la premsa o amb la informació diària d'altres mitjans de comunicació com la televisió, la ràdio, les revistes i Internet.

Objectius

1. Entendre com al llarg de la història s'han succeït diferents sistemes polítics i formes de govern, veure la seva evolució i establir relacions entre els sistemes econòmics i socials que els sustentaven.

2. Conèixer, localitzar i comprendre els diferents models d'estats vigents i entendre que formen part de grans àrees sociopolítiques, econòmiques i culturals.

3. Conèixer les societats democràtiques apreciand els seus valors principals, drets i deures, denunciant actituds discriminatòries i injustes i mostrant-se solidari amb pobles, grups socials o persones privats dels seus drets o dels recursos econòmics necessaris.

4. Entendre les transformacions del món actual com a resultat dels processos econòmics, socials, polítics i culturals d'un món globalitzat, valorant la diversitat i manifestant actituds de respecte i tolerància.

5. Conèixer la Constitució, l'estructura i el funcionament de l'Estat espanyol a partir de les principals institucions locals, autonòmiques i estatals, així com els mecanismes de participació ciutadana com són associacions, sindicats, partits polítics, eleccions, ONG, per poder participar en la presa de decisions.

6. Afavorir el sentit crític, el diàleg, la iniciativa personal i la participació ciutadana activa a dins l'àmbit familiar, laboral, social i polític acceptant les normes establertes democràticament.

7. Desenvolupar hàbits de treball individual i en equip afavorint l'autoestima, l'empatia i la col·laboració i realitzant debats sobre temes d'actualitat.

Continguts

Unitat d'aprenentatge 1. Evolució de l'organització política al llarg del temps

- Estudi de com les persones ens hem anat associant en diferents grups a fi de cooperar i aconseguir els objectius que no podríem aconseguir individualment.

- Anàlisi de l'evolució dels sistemes polítics al llarg del temps, des de les formes tribals fins a les societats democràtiques actuals.

- Comparació dels trets essencials del diferents models d'organització política, relacionant-los amb les estructures socioeconòmiques i ideològiques a les quals pertanyen.
- Reflexió sobre els avantatges i els inconvenients de cada forma d'organització política, i valoració de les formes democràtiques actuals com a sistemes d'àmplia participació dins la configuració dels estats actuals.

Unitat d'aprenentatge 2. Organització política actual

- Estudi de l'organització política de les societats partint de l'Estat com a entitat política i geogràfica, entenent les diferents tipologies d'Estat que existeixen a l'actualitat, i valorant els democràtics com els únics capaços de garantir els drets i deures dels seus ciutadans.
- Reconeixement de l'organització política i territorial de l'Estat espanyol a la Constitució de 1978: l'administració central, autonòmica i municipal.
- Identificació de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol i els seus Estatuts d'Autonomia.
- Anàlisi de l'estatut d'autonomia de les Illes Balears, coneixement de les principals institucions i reflexió sobre el fet de la insularitat i les seves repercussions.
- Realització de debats a partir de lectures d'articles de premsa sobre política municipal, autonòmica, estatal i internacional, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. Les grans àrees geopolítiques del món

- Comprensió que l'Estat no és una entitat aïllada, sinó que estableix relacions econòmiques, polítiques i culturals amb altres i, per aquest motiu, és vital el coneixement de les diferents organitzacions internacionals.
 - Comprensió de la progressiva interdependència entre els estats i les regions del món i de la diversitat de punts de vista i de perspectives que es poden adoptar.
 - Localització en el mapa de les grans àrees socioeconòmiques i geopolítiques i la posició d'Espanya en el món.
 - Comprensió del concepte d'espai europeu i la seva història.
- Identificació dels països que formen la UE i las seves institucions.
- Coneixement d'altres organitzacions supranacionals, comprensió dels lligams polítics, econòmics, militars, etc. que existeixen entre els països que en formen part.
 - Discussió dels avantatges i inconvenients de les polítiques que duen a terme a nivell supranacional.

Unitat d'aprenentatge 4. Drets i deures dels ciutadans

- Comprensió de la lluita històrica per a la conquesta dels drets humans i la consecució de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Coneixement de la legislació internacional i espanyola fent especial menció a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia.
- Identificació i valoració de les diverses formes de participació ciutadana: partits polítics, sindicats, ONG, associacionisme, cooperativisme, etc., com un instrument per prendre part de les decisions que ens afecten a tots.
- Reflexió, a partir d'articles i notícies, sobre el reconeixement de la igualtat entre homes i dones. Rebuig de les situacions de discriminació i de violència de gènere i acceptació de les normes de convivència en diferents àmbits de la vida.
- Capacitat d'assumir el camí que ens queda per recórrer per tal que totes les persones i col·lectius, sigui quina sigui la seva raça, llengua, nacionalitat, religió o cultura, tinguin les mateixes oportunitats, identificant els col·lectius més vulnerables i condemnant les situacions de violació dels drets.

Criteris d'avaluació

1. Conèixer les diferents formes d'organització política al llarg del temps i els diferents règims polítics actuals. Identificar i valorar els sistemes democràtics, en especial el de l'Estat espanyol. Localitzar en un mapa els principals països i àrees culturals del món. Reconèixer la nostra organització territorial en comunitats autònomes, especialment la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Aquest criteri pretén comprovar si l'alumnat sap identificar els diferents sistemes polítics, valorant la democràcia. A més d'avaluar el grau de comprensió de la realitat política i territorial de l'Estat en general i d'Espanya en particular, sabent diferenciar i localitzar els principals estats del món i les comunitats autònomes d'Espanya.

2. Entendre la importància que tenen en l'actualitat les organitzacions internacionals i el paper que en elles juga Espanya. Valorar la pertinença del nostre Estat a la Unió Europea i en altres organismes internacionals com un avanç en les relacions entre els estats. Valorar els acords internacionals i el diàleg com la única solució per resoldre els conflictes.

Mitjançant aquest criteri es vol avaluar si l'alumnat coneix les organitzacions polítiques i econòmiques més importants, especialment la Unió Europea i la influència que elles tenen en la política internacional i nacional, valorant les repercussions de les polítiques comunitàries.

3. Reconèixer l'existència de conflictes, analitzar les seves causes i el paper que hi juguen en la seva resolució les organitzacions internacionals, reflexionant críticament sobre les seves accions. Valorar la importància de les lleis i els acords per evitar els conflictes.

Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumnat coneix l'actuació de les organitzacions internacionals i les lleis per les quals es regeixen. Així mateix es pretén comprovar que l'alumnat reflexiona sobre les línies d'actuació de les organitzacions supranacionals governamentals i no governamentals per mitigar els conflictes.

4. Conèixer els drets humans així com els principis, drets i deures recollits a la Constitució espanyola. Identificar i condemnar les situacions on no es respecten els drets de les persones en general i de les dones en particular.

Es tracta de valorar si l'alumnat reconeix la igualtat de drets entre homes i dones en l'àmbit familiar, laboral, polític, social i cultural. Aquestes mateixes igualtats s'han de fer extensives a totes les persones sigui quina sigui la seva procedència, cultura, raça o religió.

5. Participar en la política i en la societat com a ciutadà actiu de forma responsable i valorar la participació ciutadana com una forma de contribuir a millorar el funcionament de les institucions democràtiques.

Es tracta de comprovar que l'alumnat és conscient que la societat som tots i la nostra participació és vital per aconseguir un millor rendiment del sistema democràtic.

6. Realitzar debats sobre els continguts d'aquest mòdul, argumentant les idees pròpies, essent crítics amb les situacions que no ens agraden i estant oberts al diàleg com a única forma per resoldre els conflictes en les relacions humanes.

Amb aquest criteri es valorarà l'ús adequat del llenguatge oral i del vocabulari específic, acceptant les normes i la intervenció de tots. Es valorarà també la coherència en l'exposició d'idees.

7. Valorar la importància de la informació, acostumar l'alumnat a estar ben informat, a contrastar les diferents informacions i a partir d'elles crear-ne una opinió pròpia respectant sempre la dels altres. Cercar i seleccionar informació per a dur a terme algun treball escrit sobre els continguts treballats en aquest mòdul (fonts directes, premsa, biblioteca, pàgines web, etc.) per tal d'identificar les seves causes i conseqüències i poder establir una opinió pròpia.

Es pretén valorar la informació que té l'alumnat sobre els problemes del món actual, es vol avaluar el tractament que en fa d'aquesta informació i si la sap transmetre correctament.

— o —

CONSELLERIA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I ENERGIA

Num. 17224

Resolució de denegació de subvencions, a l'emparedat de la Resolució núm. 11846 de la consellera de Comerç, Indústria i Energia de 18 de maig de 2009 (BOIB núm. 77, de 28 de maig de 2009), per la qual es convoquen ajudes destinades a la promoció de l'estalvi energètic dels particulars associat a millores d'eficiència energètica en aparells electrodomèstics existents, en col·laboració amb l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia (IDAE).

Fets

1. Les persones o entitats que figuren en l'annex 1 d'aquesta Resolució han presentat a la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia una sol·licitud de subvenció per la renovació d'aparells electrodomèstics existents per altres dels més eficients.

2. Els serveis tècnics de la Conselleria han examinat les sol·licituds i n'han desestimat l'atorgament de la subvenció, pels motius que s'especifiquen en l'annex 1 d'aquesta Resolució.

Fonaments de dret

1. L'article 21.4 del Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de subvencions (BOIB núm. 196, de 31 de desembre de 2005), disposa que la resolució, que exhaureix el procediment de concessió de subvencions, s'ha de notificar individualment o mitjançant publicació en el BOIB, d'acord amb el que es disposi en la convocatòria.

2. L'Ordre de la consellera de Comerç, Indústria i Energia de 15 de maig de 2008 per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions en matèria d'energia a les Illes Balears (BOIB núm.72, de 24 de maig de 2008).

3. Instrucció 1/2008 de 10 de juny de 2008 de la Intervenció General i de